

คำนำ

พุทธธรรมสำหรับนักบวช เล่ม 15 ว่าด้วยหมวดแห่งปัญญา ความรู้แจ้งในความเป็นจริงของธรรมชาติในด้านต่างๆ การมีอัตตาตัวตน ซึ่งเป็นเหตุของความทุกข์ และแนะนำวิธีการที่จะยกจิตออกเหนือกิเลส และค้นหา บ่วงร้อยรัดดวงจิตทั้งหลาย ทำให้ไม่หลุดพ้นจากการเวียนว่ายเวียนวนในวัฏสงสาร เวียนเกิดเวียนตายไม่จบสิ้น เมื่อเข้าใจเหตุ และเข้าใจในวิธีที่จะดับเหตุเหล่านั้นได้ ความรู้แจ้ง ความรู้ตื่น เบิกบาน จะบังเกิดแก่ผู้เข้าถึงธรรมเหล่านี้เอง

ฉะนั้น หนังสือเล่มนี้ จึงเป็นคำสอนในกึ่งพุทธกาล ที่จะเป็นแผนที่การบอกทางให้ดวงจิตทั้งหลาย ที่ยังไม่รู้ทางออกจากวัฏสงสาร ได้นำไปพิจารณาปฏิบัติตาม ให้เข้าถึงความสำเร็จ รู้แจ้งในธรรม จนยกจิตเข้าถึงพระนิพพาน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ตอนที่ 220 ปัญญาธรรม	1
ตอนที่ 221 ปัญญาธรรม รู้เหตุแห่งทุกข์	6
ตอนที่ 222 ปัญญาธรรม รู้ในตัวตน	11
ตอนที่ 223 ปัญญาธรรม รู้ในการเกิดการดับ	16
ตอนที่ 224 ปัญญาธรรม รู้เหตุที่กระทบกายใจ	20
ตอนที่ 225 ปัญญาธรรม รู้ในความเป็นจริงของร่างกาย	25
ตอนที่ 226 ปัญญาธรรม รู้ในบ่วงแห่งใจสายใยครอบคร้ว	31
ตอนที่ 227 ปัญญาธรรม รู้คุณค่าของการออกบวช	36
ตอนที่ 228 ปัญญาธรรม รู้คุณค่าของการลงทุนไม่ให้อูญญเปล่า	40
ตอนที่ 229 ปัญญาธรรม รู้จุดมุ่งหมายของการบวช	44
ตอนที่ 230 ปัญญาธรรม อยู่กับปัญหาอย่างไม่มีปัญหา	48
ตอนที่ 231 ปัญญาธรรม ใครจะทำดีทำชั่วช่างตัวเขา	52
ตอนที่ 232 ปัญญาธรรม ระลึกรู้เท่าทันในสิ่งที่ทำ	56
ตอนที่ 233 ปัญญาธรรม ไม่สุขไม่ทุกข์ในสิ่งที่เป็น	60
ตอนที่ 234 ปัญญาธรรม กายเคลื่อนแต่จิตไม่เคลื่อน	66
ตอนที่ 235 ปัญญาธรรม ไม่หลงในตน	71
ตอนที่ 236 ปัญญาธรรม รู้เท่าทันกิเลสตัณหา	77
รายนามผู้พิมพ์หนังสือ	81

ตอนที่ 220 **ปัญญาธรรม**

ในเช้าของวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานกุสววรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เข้าเฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า..

“ ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าข้า.. วันนี้ ลูกจะขอเข้าเฝ้าทูลถามถึงหมวดของปัญญาตอนที่ 1 นะเจ้าคะ การที่เรานั้นประพฤติปฏิบัติ มีศีล มีสมาธิ เราก็ต้องมีปัญญา ฉะนั้น ลูกจึงจะขอเฝ้าทูลถามถึงหมวดของการมีปัญญา การที่เราจะมีปัญญาในทางธรรมนั้น จะเป็นลักษณะแบบไหน จะเกิดขึ้นยังไงกับตัวของเราบ้าง เจ้าคะ เราจะได้รู้ว่านั้นคือ การก่อเกิดปัญญาแล้วอย่างแท้จริง ในการประพฤติปฏิบัติของเรานะเจ้าคะ”

พระยารธรรมเอย.. ปัญญาของโลกก็คือ ก็คือศึกษาเรียนรู้ และเป็นไปตามเหตุที่มันพาให้เป็นไป ติดอยู่กับสมมุติต่างๆ และวิ่งตามสิ่งเหล่านั้น ให้รู้ ให้เท่าทันยุคสมัย กาลเวลาเปลี่ยนไปเท่าไรก็ให้เราวิ่งรู้ให้ทัน อย่างนั้นเรียกว่า ปัญญาของโลก ปัญญาในวิญญูสงสาร ปัญญาที่ต้องเวียนว่ายเวียนวน

แต่ปัญญาแห่งธรรม ปัญญาเฉพาะบุคคลผู้ที่ตั้งใจจะบำเพ็ญ ให้ไปสู่การดับการเกิด ไปสู่พระนิพพานได้นั้น

คือ ปัญญาแห่งความรู้แจ้งในสรรพสิ่งทั้งหลาย

คือ เราจะฝึกฝนตน จนกว่าเราจะเกิดปัญญา รู้แจ้งในเหตุที่เกิด รู้แจ้งในสิ่งที่มันมีอยู่ ในสิ่งที่มันซ่อนอยู่ในความมีอยู่นั้น ให้เราเห็นความเป็นจริงของสิ่งทั้งหลาย ที่ซ่อน ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังสิ่งสมมุติเหล่านั้น

ซึ่งถ้าเราติดอยู่ในสมมุติ เราก็จะมองเห็นแค่สิ่งสมมุตินั้น และเป็นปัญญาที่ลุ่มหลง ที่วนไม่มีวันจบ แต่ถ้าเป็นปัญญาแห่งธรรมแล้ว เรานี้ก็จะสามารถมองเห็นทะลุเข้าไปในสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง และจะค่อยๆ ถอดถอน ช่วยให้เราเห็นเกิดความรู้แจ้งในสิ่งที่มันมีมันเป็นนั้น ตามความเป็นจริง เรียกว่า เข้าใจเหตุของธรรมชาติ เหตุที่มันเป็นไป ยอมรับ

มันและรู้จักกับมันเป็นอย่างดี จนเห็นมันเป็นธรรมดา อย่างนี้เรียกว่า ปัญญาแห่งธรรม

และยอมแน่นอนล่ะ **พระยาธรรม..** การที่เรานั้นมีศีล มีสมาธิ ย่อมจะช่วยให้เราเกิดปัญญาแห่งธรรม เมื่อเรารักษาศีล ศีลย่อมช่วยชำระล้างกิเลสตัณหาที่มีอยู่ออก และยอมเป็นเกราะป้องกัน ไม่ให้กิเลสตัณหาเข้ามาครอบงำเราเพิ่มอีก เรารักษาศีล เราหยุดสร้างกรรมชั่ว ทำแต่กรรมดี กรรมชั่วใดเล่าจะกลับมาปกคลุมจิตเราให้มีติด

กรรมดียอมเป็นแสงสว่างช่วยนำพา ส่องสว่างให้กับจิตของเรา เราก็จะเกิดความรู้แจ้ง เข้าใจตามความเป็นจริงได้โดยธรรมชาติของมันเอง

จิตเรานั้นมีติดบอด มองไม่เห็นธรรมะ

มองไม่เห็นธรรมชาติ มองไม่เห็นความเป็นจริง

ก็เพราะว่า มีกิเลส ตัณหา คือ ความรัก โลภ โกรธ หลง

ความอยาก และความไม่อยาก สิ่งเหล่านี้

ปกคลุมเอาไว้ ปกปิดจิตของเราเอาไว้

ทำให้เรามีติดบอด มีติดบอด เหมือนคนที่ถูกขังเอาไว้ในโลกแคบ

จึงมองไม่เห็นความเป็นจริงของโลกกว้าง

จึงโดนปิดหู ปิดตา อยู่อย่างนั้น นับภพชาติไม่ถ้วน

แต่การรักษาศีล ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของศีล จะช่วยชำระล้าง เปิดม่านที่ปิดตาเราเอาไว้ นั่นออกไป ม่านแห่งกิเลสตัณหา ม่านแห่งวิบากกรรม จะถูกชำระล้างออกไป ความดีจะเติมเต็มให้จิตมีแสงสว่าง รู้แจ้งตามความเป็นจริง เป็นธรรมชาติอย่างนั้นอยู่แล้ว โดยที่เราไม่จำเป็นต้องไปปรุงแต่ง ไปทำอะไรกับมันเลย เพราะมันเป็นธรรมดาของมันอยู่แล้ว

เปรียบเสมือนกับการที่ลูกนั้น จะหว่านเมล็ดพืชชนิดใดชนิดหนึ่งลงบนพื้นดิน และได้ปรับได้ดูแลพื้นดินนั้นเป็นอย่างดี เมื่อหว่านพืชไปแล้วก็ได้ดูแลหลังการเพาะปลูกนั้นเป็นอย่างดีจนมันเจริญเติบโตจนมันออกดอกออกผล อย่างนั้นล่ะ

พระยาธรรม.. ความเป็นจริงแล้ว ทุกสิ่งที่มีมันซ่อนอยู่ และเป็นไปตามเหตุของมัน มัน มีอยู่แล้ว ขอเพียงแค่ว่าให้เราทำเหตุให้ดี ผลที่ดีย่อมก่อเกิด

ถ้าปลูกต้นศีลเข้าไป หรือว่าเมล็ดของศีลเข้าไป ดูแลมันอย่างดีอย่าให้บกพร่อง แสงสว่าง ความรู้แจ้ง ย่อมก่อเกิด กิเลสตัณหา กรรมวิบากย่อมถูกชำระล้างออกไป

เมื่อต้นแห่งศีลนั้นเจริญเติบโตแล้วออกดอกออกผลมา ก็ย่อมเป็นผลของปัญญา เพราะเราถูกชำระล้างสิ่งที่มันปกคลุมปกปิดเราออกไปหมดแล้ว แสงสว่างย่อมเกิดขึ้น

แก่เรา หรือจะเปรียบเทียบกับ การอาบน้ำ หรือยังไม่อาบน้ำก็ได้ ถ้าเกิดเรายังไม่อาบน้ำไม่อาบน้ำนานเท่าไรก็สกปรกเท่านั้น แต่เมื่อเราชำระล้างร่างกายแล้ว อาบน้ำดูแลร่างกายอย่างดี ให้สะอาดสะอาด ร่างกายก็ย่อมสะอาดขึ้น เป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้นอยู่แล้ว

ฉะนั้น **พระยาธรรมเอย..** บุคคลผู้มีศีลแล้วอย่างสมบูรณ์ ผู้มีศีลแล้วอย่างไม่บกพร่องย่อมเกิดปัญญา รู้แจ้งขึ้นมา และเรื่องของสมาธิก็เหมือนกัน พระยาธรรม.. ถ้าเกิดเรามีศีลแล้ว ศีลชำระล้างสิ่งที่ทำให้เรา เราร้อน มีดमित คือกิเลสตัณหาและกรรมวิบากออกไป ให้เบาบางลงเท่าไร จิตของเราก็จะยิ่งสงบได้มากเท่านั้น เพราะที่มันร้อนเราร้อน กระวนกระวายดิ้นรนชวนวาย นั่นก็เป็นเพราะว่า เรามีกรรมวิบาก และกิเลสตัณหาครอบงำจิตอยู่

เมื่อเรามีศีล สมาธิก็ย่อมมีและได้มาโดยง่ายตาย เราฝึกสมาธิไปเรื่อยๆ เรื่อยๆ จิตเรายิ่งสงบเท่าไร ยิ่งมีพลังของสมาธิเท่าไร พลังของสมาธินั้นก็จะยิ่งนำพาจิตของเราให้มีพลังของจิตมากพอ ที่จะรู้เท่าทันความเป็นจริงที่จะรู้และสามารถที่จะมีกำลังที่จะถอดถอน ตัดกิเลสตัณหาทั้งหลายได้

ศีล ช่วยให้เราเข้าใจรู้แจ้งตามความเป็นจริง

สมาธิ ช่วยให้เรา รู้ แล้วก็ตัด แล้วก็ถอดถอนได้ด้วย

ฉะนั้น.. เมื่อมีศีล มีสมาธิ ปัญญาแห่งธรรมย่อมก่อเกิดขึ้น

พระยาธรรมเอย.. ปัญญาแห่งธรรมนั้นก็เกิดขึ้นกับเรา เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกแห่ง หนเกิดขึ้นได้ในทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกเรื่องราว

สมมุติว่า ถ้าเราเห็นใครคนใดคนหนึ่ง กำลังถูกอีกคนหนึ่งเบียดเบียนอยู่ ถ้าเราไม่รู้ตามความเป็นจริง เราก็จะทุกข์กับเขาด้วย เราก็จะรู้สึกหดหู่ใจ รู้สึกว่าทำไมต้องเป็นเช่นนั้น แต่ถ้าเกิดเราเห็นแล้ว เรารู้แล้วว่าคนๆ นี้เคยทำกรรมสิ่งนี้ไว้กับคนๆ นั้น เมื่อถึงรอบกฎแห่งกรรมก็หมุนตีรอบกลับมา ให้ 2 คนนี้ ต้องมา มีเรื่องนี้ขึ้นมา

ทุกอย่างมันเป็นตามกรรม ตามเหตุที่ก่อเอาไว้ จึงเกิดผลเช่นนี้ ปัญญาของเรา ก็จะก่อเกิดเช่นนี้ รู้ตามความเป็นจริง เข้าใจในสิ่งที่เกิด

ถ้าสมมุติว่า เราบอกในเรื่องที่ดีสอนในเรื่องที่ดี เผยแผ่ในสิ่งที่ดีกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เราหวังดีกับเขา แต่เขากลับรับไม่ได้ในสิ่งที่เราบอกเลย ไม่รู้เรื่องไม่เข้าใจในสิ่งที่บอกเลย เราก็จะเห็นธรรมเฉพาะหน้าเกิดขึ้นว่า ในความเป็นจริงเขานั้นไม่ได้สร้างสิ่งสมบุญไว้มากภูมิจิตของเขาเลยยังมีดमितมีดบอดอยู่ เราบอกอะไรไป ชี้อะไรไป เขาก็เลยยังไม่เข้าใจ

รับสิ่งที่ดีไม่ได้ เราก็จะเห็นเป็นธรรมดาเช่นนี้

ถ้ามีคนมาตำราเรา ใส่ร้ายเรา หรือว่าทำในสิ่งที่ถูกใจ ไม่ถูกใจกับเรา เราก็จะมีปัญหารู้เท่าทันในสิ่งที่มันเกิดขึ้นเหล่านั้น ว่าเพราะอะไร ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ละ

พระยาธรรม.. เรียกว่าการเกิดปัญญาแห่งธรรม และอีกอย่างหนึ่งก็คือ เรามองเห็นสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแล้วแต่เป็นธรรมะทั้งนั้น สภาวะธรรมของธรรมะ หรือความเป็นจริงในทุกอย่างจะแตกต่างกัน เรามองดูแก้วใสสักตัวหนึ่ง เราก็เห็นธรรมะที่อยู่ในแก้วใสตัวนั้น เรามองเห็นสัตว์สักตัวหนึ่ง เช่น วัว หรือว่าควาย เราก็เห็นธรรมะที่อยู่ในนั้น เราจะเห็นผู้คน บ้านเรือน รถรา เราก็เห็นธรรมะที่มันอยู่ในนั้น อย่างนี้ละ

พระยาธรรมเอย.. เรียกว่า เป็นผู้มีปัญญาแห่งธรรม มันจะแตกฉานขึ้นมาเอง รู้แจ้งเอง เข้าใจเองลูก เมื่อเราได้สร้างเหตุให้ดี คือการมีศีล มีสมาธิแล้ว ปัญญามันก็จะแตกฉานเอง และเราก็แค่ตามศึกษา เรียนรู้ ฝึกฝนพิจารณาธรรม ไปกับตัวปัญญาที่มันแตกฉานไปเรื่อยๆ นั้น

ศีล และสมาธิ เป็นแสงสว่าง และกำลังส่องทางให้เรามองดู มองในที่ๆ โดนปกปิดมานาน ที่ที่กิเลสตัณหา เป็นเงามืด บดบังความจริง ปกปิดความจริงกับเรามานาน เราจะ มีศีล มีสมาธิ เป็นกำลัง เป็นแสงสว่างที่ส่องทางให้เรา เมื่อเรามีศีล มีสมาธิแล้ว แสงสว่าง และกำลังก่อเกิดขึ้นแล้ว ในที่ใดที่มันถูกปกปิดอยู่ ในที่นั้นย่อมถูกเปิดให้เราเห็นทะลุแจ่มแจ้งตามความเป็นจริง

พระยาธรรมเอย.. เรื่องของปัญญาก็เป็นเช่นนี้ละ การที่เรามีปัญญา เราก็มีเช่นนี้ละ เรียกว่าปัญญาแห่งธรรม

และแต่ละตอน แต่ละสิ่ง แต่ละหัวข้อ ก็จะเป็นปลีกย่อย ลงรายละเอียดลึกเข้าไปอีก ให้ลูกทั้งหลาย..ได้พิจารณาตรึกตรองตามดู

เอาละนะ **พระยาธรรมเอย..** วันนี้ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของปัญญา ได้รู้แล้วว่าปัญญา ก่อเกิดขึ้นมาจากไหน ต้องเพาะปลูกเมล็ดพืชใด จึงก่อเกิดเป็นปัญญา

เมื่อรู้เช่นนั้นแล้ว เราก็ต้องฝึกทำ ฝึกรักษาศีล ฝึกทำสมาธิ ศีลกับสมาธิ ก็จะทำให้เกิดงอกงามออกมาออกดอก ออกผลเป็น แสงสว่างและกำลัง

แสงสว่างและกำลัง ก็จะช่วยส่องทางให้เรามีปัญญาที่รู้แจ้ง เห็นตามความเป็นจริงในสรรพสิ่งทั้งหลาย

ลองนำไปประพฤติปฏิบัติพิจารณาตาม ทำความเข้าใจ เมื่อลูกเข้าใจแล้ว เดียว

เราค่อยมาศึกษาข้อละเอียดอ่อน หรือว่ารายละเอียดของแต่ละสิ่งแต่ละอย่างที่มีมันทะลุเป็น ปัญหา ค่อยๆ ฝึกไปจะสอนเรื่องของปัญหา ไว้ในช่วงหนึ่ง ให้นักบวชทั้งหลายผู้ตั้งใจศึกษา เรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องก่อนบวชให้เตรียมตัวยังไง เสร็จแล้วก็จะได้พิจารณาตามด้วยว่า ปัญหาของธรรมนั้น แตกฉาน มันแตกฉานแบบไหน จะหยิบยกเรื่องราวตัวอย่างแต่ละเรื่อง ขึ้นมา ให้ลูกทั้งหลายได้ศึกษาไปก่อน

อย่างนี้ละ พระยารธรรม.. หมวดของปัญหา ลองพิจารณาตามคุณะลูก

พระยารธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาชี้ทางสว่างให้ลูกได้รู้ ได้ทำความเข้าใจ เรื่องของปัญหาว่าเราต้องทำแบบไหน ปัญหาเราจึงจะก่อเกิด เราต้องเพาะปลูกเมล็ด อะไร ผลจึงออกมาในเรื่องของปัญหา

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตา แสดงธรรมให้ลูกได้ฟังเจ้าค่ะ แล้ว ใ้วันพรุ่งนี้ ลูกจะมาเฝ้าฟังธรรมในเรื่องของปัญหาตอนที่ 1 ลูกจะได้รู้ว่า ตัวอย่างของการ มีปัญหาแต่ละรูปแบบนั้น เป็นแบบไหนยังไง แล้วจะได้นำไปเผยแพร่เจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 221 **รู้เหตุแห่งทุกข์**

ในเช้าของวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา..วันนี้ ลูกจะขอเข้าเฝ้าฟังธรรมเรื่องของปัญญา ตอนที่ 1 นะเจ้าคะ เมื่อเรามีปัญญา เรานั้นจะมีการรู้เข้าใจในเรื่องใดบ้างละเจ้าคะ ขอพระพุทธองค์โปรดทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ให้ลูกได้ฟังทำความเข้าใจ และนำไปประพฤติปฏิบัติตามด้วยเถิดเจ้าคะ”

พระยารธรรมเอย.. บุคคลเมื่อได้รักษาศีล ทำสมาธิจนเกิดปัญญาแล้ว ย่อมมีปัญญารู้เท่าทันตามความเป็นจริงของเหตุแห่งทุกข์

ทุกข์ที่มีอยู่ เกิดขึ้นเพราะอะไร ตัวของเรานี้กำลังเป็นทุกข์อยู่ ทุกข์เรื่องไหน เพราะอะไรเราจึงทุกข์ ตัวของบุคคลผู้อื่นที่กำลังเป็นทุกข์อยู่ ทุกข์เพราะอะไร อะไรเป็นเหตุของทุกข์ ย่อมรู้จักเข้าใจในเหตุของทุกข์ได้เป็นอย่างดี

พระยารธรรมเอย.. เมื่อเรามีปัญญาแล้ว เราก็จะรู้จักจิตของเรา ตอนนี้อย่างไรที่กำลังว่า รุนไม่สงบอยู่ กับเรื่องนั้นเรื่องนี้ เพราะว่า เรากำลังหลงยึดตัวยึดตน ว่า นี่คือตัวของเรา นั่นคือเรื่องของเรา โนนก็เรื่องของเรา มีแต่ของเราทั้งนั้นเลย เราก็เลยเป็นทุกข์ ยึดตัวเราว่า มีจริง ยึดเรื่องราวและเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่ามีจริง

ความยึดทำให้ทุกข์ ความลุ่มหลงในตัวของเรา ในเรื่องทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับเรา สิ่งต่างๆ ทั้งหลาย คิดว่าเป็นเราเราก็เลยทุกข์ ทุกข์เพราะว่าหลง ทุกข์เพราะว่ายึด เราก็จะรู้ตามอารมณ์ของตนเช่นนี้ละ เมื่อเรารู้ตาม เราก็จะคลายสิ่งที่เป็นอย่างนั้นออกได้ ถือเป็นผู้มีปัญญา

เมื่อเรานั้นเกิดภาวะความโกรธ เรามีความโกรธ โกรธคนโน้น โกรธคนโน้น โกรธที่เขาทำไม่ถูกใจ โกรธที่ไม่ได้ตั้งใจเรา

เราก็มีสติตาม ระลึกได้ตาม ตอนนี้อย่างไรโกรธอยู่ก็เพราะว่าเรา ยึดว่า เขาทำเรา ยึดว่า ไม่ถูกใจเรา

ยึดว่า เราถูก เขาผิด

เราก็เลยมีความโกรธ ความโกรธเป็นไฟที่แผดเผา ทั้งตัวของเรา และบุคคลผู้อื่น เราไม่ควรโกรธ เพราะว่ามันมีแต่จะทำร้าย ทำลายความดีของเรา ทำร้าย ทำลายให้ผู้อื่น ต้องพลาดจากความสุข เจอกับความทุกข์

ข้างมันเถิดหนา ความคิดของคนเราไม่มีอะไรที่เหมือนกันเสมอไปหรอก มันเป็นธรรมดาอย่างนั้น ด้วยว่าจิตแต่ละดวง มีเหตุที่มาของเชื้อที่แตกต่างกัน จึงสร้างกรรมที่ต่างกันไป จึงก่อเกิดเป็นความโง่ หรือความฉลาด ก่อเกิดเป็นแง่มุมหรือมุมมองที่ต่างกันไป เป็นธรรมดา

บางที บางสิ่งบางอย่างเราว่าถูกแล้ว พอกาลเวลาผ่านไป เรามาคิดดู ฝ้าคู่มันดีๆ อีกทีหนึ่ง มันก็ยังผิดพลาดได้เลย ในความคิด คำพูด การกระทำของเราในคราวครั้งนั้น

ฉะนั้น.. บุคคลผู้อื่น เขาอาจจะถูกก็ได้ และเราอาจจะยังมองไม่เห็นสิ่งที่ถูกนั้นก็ได้ บางที เรานี้ อาจจะพูดถูกอยู่ แต่ถูกในมุมมองของเรา คิดถูกทำถูก แต่มันถูกในมุมมองของเรา

ส่วนเขาก็มีแง่มุม มุมมองที่ต่างจากเรา เขาก็เลยคิดอย่างนั้น พูดอย่างนั้น มันก็เลยเป็นเรื่องธรรมดา อย่าไปโกรธเขาเลย เขาจะพูดจะทำ ผลที่กระทำมันจะออกมาในรูปแบบไหนก็ตามเถิด มันก็แค่สมมุติว่าเกิดขึ้นแล้วในเรื่องนั้น เรื่องนี้ สิ่งนั้นสิ่งนี้ เพื่อทดสอบจิตของเราเท่านั้นว่า เรามีความโกรธอยู่หรือเปล่า จะไปโกรธเขาทำไม จะให้ความโกรธมาครอบงำเราทำไม

เมื่อมีปัญญารู้แจ้งเช่นนี้ ความโกรธก็จะคลายออกไป

เมื่อเรานั้น มีเชื้อแห่งความโลภครอบงำจิตใจเรา เราตามระลึกรู้ว่า จิตเรา ณ ตอนนี้มี ความโลภนะ เห็นของอะไรดีๆ ก็อยากจะเก็บเอาไว้ สั่งสมเอาไว้ เก็บสิ่งนั้นแล้ว ก็เก็บสิ่งนี้ ไม่ยอมที่จะแบ่งปันให้กับนักบวช หรือว่าผู้อื่นที่อยู่ด้วย อยู่ร่วม ให้เขาได้ใช้ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อแผ่แก่ผู้อื่นเลย

เป็นนักบวชผู้สั่งสมข้าวของ หวงข้าวหวงของ เป็นอย่างนั้นอยู่หรือเปล่า เราตามรู้อารมณ์แห่งตน ถ้าเกิดว่า ยังมีภาวะของจิตที่เป็นเช่นนั้น เราก็ต้องพิจารณาว่าที่เรา ออกบวชมานี้ ก็

เพื่อละทุกสิ่งทุกอย่างทิ้งไป เพื่อดับความโลภแห่งตน แล้วเหตุใดเล่า เราจึงแสดงของอาการไม่ยอมละออกมา

สิ่งของใดที่ละเอียดประณีตสวยงาม เราจึงนำมาครอบครองสั่งสมแล้วสั่งสมอีก ไม่ยอมแบ่งปันสละออกไป มีแต่ความอยากได้ มีแต่ความเสียดาย ลุ่มหลงในสิ่งของเหล่านี้ อยู่ได้ สละออกเสียเกิดความโลภจะเป็นเหตุครอบงำ ทำให้เรานั้นเพิ่มกิเลสในตนขึ้นทุก

วัน เราเป็นนักบวชแสดงถึงผู้ที่ละแล้ว จึงเรียกว่า “นักบวช”

ฉะนั้น.. สิ่งเหล่านี้ไม่ควรมียู่ในตัวของเรา เราก็จะสละออกไป แบ่งปันให้เพื่อน นักบวชด้วยกันก็ดี แบ่งปันบริจาคออกไป สละออกไปให้กับผู้อื่นเขาได้ใช้สอย เขาได้นำไป ทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์

สิ่งของข้าวของทั้งหลาย มันก็แค่มามีมาเพื่อทดสอบความโลภ ความหลงในสิ่งของ เหล่านั้นเมื่อเรามีปัญญารู้เท่าทันเช่นนี้ เราก็จะสามารถที่จะถอดถอน ถอนความโลภออก จากเรา

เมื่อเราตามรู้จิต และรู้ว่าตอนนี้เรากำลังติด และหลงอยู่กับเชื้อของราคะ เชื้อของ ความรัก รักในตนในบุคคลผู้อื่นอยู่ เชื้อตัวนี้กำลังทำงานอยู่ในตัวของเรา

เรามาพิจารณาดูเชื้อให้ดี เราก็จะรู้เท่าทันมันว่า การยึดติดในตัวของตน ยึดติดใน ตัวของบุคคลผู้อื่น คือการผูกมัดรัดกันเอาไว้ และเหตุมันก็จะเกิดตามมา คือการสานต่อทุก สิ่งทุกอย่างให้มันก่อเกิด

เมื่อมีคู่ มีครอบครัว ก็ต้องดิ้นรนแสวงหาสิ่งต่างๆทั้งหลาย มาประกอบให้ครอบครัว ดี มาทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สมบูรณ์ ลาภยศ สรรเสริญ ตำแหน่ง ความสุขความสบาย ความ เจริญก้าวหน้าจะต้องมียู่ในครอบครัวของตน เป็นเหตุให้จะต้องไปสร้างสิ่งที่เป็นเหตุของ ทุกข์ มาพัวพันเราเยอะแยะมากมาย

แค่เราคนเดียวร่างกายร่างเดียว เรานั้นกินอยู่คนเดียวใช้อยู่คนเดียว มันก็ยาก ก็ลำบากที่จะดูร่างกายนี้จนกว่าจะดับแล้ว และบัดนี้ จิตของเรายังวิ่งวุ่น อยากได้อยากมี ในสิ่งที่จะมาประกอบ เพื่อให้มันยุ่งกว่าเดิม เพื่ออะไรหนอ

ครอบครัวจะสมบูรณ์เพียงใด มันก็แค่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เมื่อมีพ่อแม่ ก็มีลูก ต้องมีบ้านมีรถมีสิ่งต่างๆ ที่สมบูรณ์ แต่วันหนึ่ง พ่อต้องจากไปแม่ต้องจากไปหรือลูกก็ต้อง จากไป บ้านก็ต้องจากคนที่สร้างไป หรือคนที่สร้างก็ต้องจากบ้านไป ทุกสิ่งและทุกอย่าง ประกอบขึ้น เพื่อที่จะแยกออกเท่านั้น ไม่มีสิ่งใดเลยที่มันจะยั่งยืนอยู่ตลอดไป

เหตุใดเล่าแค่ที่เรามีอยู่นี้ก็ทุกข์อยู่แล้ว ทำไมเราจะต้องไปดึงเหตุของทุกข์หลาย อย่างมาประกอบกัน ให้มันทุกข์เพื่ออะไรเล่า

มีเราและจะทำให้ดับเรา แค่ขยะกองนี้ที่จะแยก จะอยู่เหนือมัน จะทิ้งมัน ก็สุด แสนจะยาก จะลำบาก แล้วเรายังจะคิดที่จะไปดึงขยะหลายๆ กอง มากองรวมกันเพื่ออะไร เล่า เหตุที่มันเป็นขยะ เพราะมันเป็นของเน่าเหม็นมันเป็นเชื้อโรค เป็นเหตุของทุกข์ ที่ทำให้ดวงจิตของเราทุกข์ทรมานอยู่เช่นนี้ เมื่อเราคนเดียวก็ยุ่งอยู่แล้ว เหตุใดเล่า เราจะ ไปเอาคนนั้นคนนั้นมาทำให้ยุ่งเพิ่ม เมื่อประกอบขึ้นแล้วประกอบมากเพียงใด ก็ต้องเจ็บต้อง

ปวดตื้อทุกข์มากเพียงนั้น

เมื่อเวลาจะประกอบขึ้นมาก็ทุกข์ เพราะดินรนชวนขวย

เมื่อมีอยู่ ก็ทุกข์เพราะต้องดูแลให้ดีให้สมบูรณ์ที่สุด ต้องประกอบความสุข ความ
ดีนั้นเอาไว้ให้ได้ เหนื่อยที่ต้องดูแล ประกอบให้เป็นเช่นนั้น

เมื่อมันมีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่เราไม่สามารถประคองเอาไว้ให้มันอยู่ตลอดกับเราไปได้
เมื่อสิ่งนั้นหลุดออกจากสิ่งที่เราประกอบทิ้งไปหลุดออกไป ไม่ว่าจะป็นสามภรรยา ลูก หรือ
สิ่งของ ข้าวของ เมื่อมันเกิด ถึงเวลาดับ มันดับไปเราก็ต้องเป็นทุกข์มากที่เราไม่สามารถ
ยึดเอาไว้ ประกอบขึ้นก็เป็นทุกข์ ดูแลให้มันคงอยู่ก็เป็นทุกข์ เมื่อมันต้องพลัดพราก
ต้องจากต้องดับไปก็เป็นทุกข์

เหตุใดเราจึงต้องทำให้มันทุกข์เล่า อย่าไปยุ่งกับมันเลย เมื่อเราตามรู้จิต มีปัญญา
พิจารณาเช่นนี้ความรัก ก็ดับลงจากจิตใจของเรา

ตัวเราตามรู้จิตอยู่เสมอ ตอนนีเราทุกข์เพราะอะไร

ทุกข์เพราะ หลงในตัวในตน

ทุกข์เพราะ ความรัก

ทุกข์เพราะ ความโลภ

ทุกข์เพราะ ความโกรธ

ทุกข์เพราะว่า ความอยากและความไม่อยาก

ทุกข์เพราะว่า ยึดติด

สิ่งทั้งหลายมันไม่เที่ยงแท้ จะยึดติดเพื่ออะไร ทุกสิ่งและทุกอย่างที่มันจะเกิดขึ้น
หรือดับไป มันไม่ได้เป็นไปตามใจของเราเลย แต่ มันเป็นไปตามเหตุของมัน มันไม่ได้เป็น
ตามความอยากของเราหรอก

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาย่อมรู้ตามเหตุแห่งทุกข์เช่นนี้ละ และรู้ตามจิต
ตน รู้ตามว่าตนนั้นทุกข์เพราะอะไร และ มีปัญญาดับทุกข์ที่มันมีอยู่ อย่างนี้ละเรียกว่า
เป็นผู้มีปัญญา

พระยารธรรม : สาธุเจ้าค่ะ กราบขอบพระคุณที่พระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดง
ธรรมนี้ให้ลูกได้ฟังเจ้าค่ะ

พระพุทธองค์เจ้าขา.. แล้วถ้าเกิดว่าเรารู้ว่าทุกข์ รู้ว่าร้อน แต่เรายังไม่มีปัญญา
ดับ นั้นแปลว่าปัญญาเรายังไม่ถึงการมีปัญญาอย่างแท้จริง เราต้องฝึกฝนตนเองให้มีปัญญา
ขึ้นมากเรื่อยๆ

โดยการเคร่งในศีล

โดยการทำสมาธิให้มาก อย่างนั้นหรือเปล่าเจ้าคะ

พระยาธรรมเอย.. ศีลและสมาธิ เป็นสิ่งที่เราควรรักษา เป็นสิ่งที่เราควรทำ เป็นเหตุที่จะนำ นำเหตุ นั้นไปเกิดเป็นผลของปัญญาให้เรา รู้แจ้ง จึงควรทำและทำอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มากเท่าที่จะทำได้ ทำให้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นั้นละ ดีแล้ว และปัญญาก็จะเกิดขึ้นจากการหมั่นฝึกฝนตรีกตรอง ทบทวนหาความจริงของเรื่องราวต่างๆ ด้วย

ฉะนั้น.. มีศีล มีธรรม มีสมาธิ ต้องฝึกปัญญาด้วยลูก จึงจะมีปัญญามากขึ้นเรื่อยๆ ได้

พระยาธรรม : สาธุเจ้าคะ

เข้าใจแล้วเจ้าคะ.. กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ให้ฟังเจ้าคะ วันนี้ ลูกกราบขอลาก่อนนะเจ้าคะ แล้วไว้ลูกจะมาเฝ้าฟังธรรมใหม่เจ้าคะ

สาธุ

ตอนที่ 222 **รู้ในตัวตน**

ในเช้าของวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานกุสววรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา..วันนี้ ลูกจะขอมาเฝ้าฟังธรรมเรื่องของปัญญา ตอนที่ 2 นะเจ้าคะ บุคคลผู้มีปัญญาทางธรรมจะต้องมีลักษณะแบบไหน มีปัญญาอย่างไร หรือเจ้าคะ จึงจะเรียกว่าเป็นผู้มีปัญญาธรรม นะเจ้าคะ”

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้ประพฤติปฏิบัติ รักษาศีล ทำสมาธิ บุคคลผู้ฝึกฝนตนจนดีแล้ว ย่อมมีปัญญาก่อเกิดขึ้น รู้แจ้งในบุคคลผู้นั้น ในดวงจิตดวงนั้นย่อมมีแสงสว่างในตัวของตน ส่องให้ตนนั้นรู้แจ้งเข้าใจตามความเป็นจริงของชีวิต

และชีวิตนั้น ก็หมายถึง ตัวของเรานั้นแหละ จะเป็นที่ตั้งแห่งชีวิตทุกสิ่งทุกอย่างบนโลก เมื่อเราเข้าใจตนเอง เราก็จะเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่าง

พระยารธรรมเอย.. ฉะนั้น บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้ว เขาก็จะแตกฉาน รู้จักตัวตนของตน รู้ว่าตนเกิดเพราะอะไร ทำไมต้องเกิด เมื่อรู้การเกิดของตนแล้ว ก็จะเข้าใจคำว่าชีวิตของตน

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญา ย่อมระลึกได้เช่นนี้ว่า องค์พระพุทธเจ้าได้สอนไว้ว่า การเกิดนั้นเป็นเหตุของทุกข์ และกายนี้ก็ไม่ใช่ของเรา การเกิดทุกคราว เป็นทุกข์รำไป

องค์พระพุทธเจ้าได้สอนไว้ว่า ให้เราค้นหา การมา การมี ของตัวเราเองว่า แท้ที่จริงนั้น เราเป็นใคร กายไม่ใช่ตัวตน ความรู้สึกต่างๆ ทั้งหลาย ทั้งสุขและทุกข์ อยากรได้ อยากรมี อยากรเป็น จิตที่ปรุงแต่งต่างๆ ทั้งหลายไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน สุขก็ดี ทุกข์ก็ดี ก็ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน

แล้วเรานั้น เป็นใครกันเล่า ย่อมต้องมีปัญญารู้ตามว่าองค์พระพุทธเจ้าสอนอะไร เมื่อรู้ตามแล้ว กลับมาทบทวนดูที่ กายของเรานี้ กายนี้เกิดขึ้นมาจากไหนหนอ เหตุใดจึง

เกิดหนอ เพราะอะไรเล่า จึงมีการเกิดอยู่ร่ำไป

ร่างกายนี้ประกอบขึ้นมาด้วยธาตุ ดิน น้ำ ลม ไฟ มันทะธาตุ เต็มไปหมด และเป็นไปตามธรรมชาติของคำว่า “มนุษย์” แล้วเหตุใดมนุษย์เหมือนกัน แต่จึงมีรูปร่างหน้าตาที่แตกต่างกัน เกิดในที่ที่แตกต่างกัน มีฐานะความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน เหตุใดหนอจึงเป็นเช่นนั้น

กายของเรา มีเทวดาสรางมา สวรรค์ให้มา แล้วทำไมถึงไม่เหมือนกัน ทำไมถึงมีความแตกต่างกัน

ถ้าอย่างนั้น เทวดาหรือสวรรค์ก็คงไม่ยุติธรรมสินะ ไม่น่าจะเป็นไปได้ ไม่น่าจะใช้อย่างนั้น เพราะจะเอาอะไรมาเป็นตัววัดเล่า และองค์พระพุทธรูปเจ้าก็ได้สอนเอาไว้ ถึงเรื่องของกฎแห่งกรรมด้วยพระองค์ท่านได้กล่าวเอาไว้ว่า ทุกคนเป็นไปตามกรรมของตน

ฉะนั้น..กายนี้ ตัวของเรา น่าจะเป็นไปตามกรรมแห่งตน สินะ เราทำกรรมรูปแบบไหนเอาไว้ เราก็มาเกิดตามรูปแบบของกรรมที่เราทำนั้น ดวงจิตที่รักษาความเป็นมนุษย์ เป็นคนดีอยู่ในกรอบ มีความเป็นคนอยู่ในใจ รู้จักทำความดีได้ ถึงเวลาที่ได้กลับมาเป็นคน

ถ้าใครที่ไม่รักษาความเป็นคน เป็นคนแต่ชอบประพฤตินิสัยที่ไม่ใช่คนเขาทำกัน ก็คงต้องเกิดไปเป็นเปรต เป็นสัตว์นรก อสุรกาย หรือว่า คงต้องเกิดไปอยู่ในกายของสัตว์เดรัจฉาน สินะก็เราทุกคน ทำกรรมมาแตกต่างกัน เราก็เลยเกิดตามกรรมแห่งตน และยังมีกรรมอยู่ กรรมก็เลยส่งผลให้เราเกิดอยู่ร่ำไป

นี่น่าจะเป็นเหตุผล เหตุผลที่แท้จริงตามองค์พระพุทธรูปเจ้าได้สอนเอาไว้ ก็ในเมื่อทุกคนเป็นไปตามกรรมของตน กายนี้ที่ก่อเกิดขึ้นมา ก็คงเป็นผลของกรรม กรรมที่เราเคยทำเอาไว้ ทั้งดีและไม่ดี ก็เลยมีทั้งเรื่องที่ดี เรื่องที่ไม่ดี เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับกายนี้ กายนี้ เป็นผลของกรรม กรรม เป็นเหตุที่ทำให้เกิดกายนี้

รู้แล้วสินะ คราวนี้ว่า ทำไมกายจึงไม่ใช่ตัวใช้ตน ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา แต่ที่จริงเขาก็เติบโตจนงอกงาม เป็นไปตามผลของกรรม คือการกระทำของเรานั้นเอง

เข้าใจคำว่า “กาย” เราแล้ว รู้จักเราแล้ว ทีนี้ ก็ไปแสวงหาดูอีกว่า แล้วใครหนอ ใครกันเล่า ทำให้มันมีกรรมขึ้นมา เมื่อมีกรรมเลยมีเรา แล้วใครละทำให้มีกรรม

ทีนี้ ก็ไปดู มองให้ลึก ลึกเข้าไปสู่ข้างในจิตใจของเรา

ใครหนอสั่งให้เราทำดี ทำชั่ว คิดดี คิดชั่ว

ใครหนออยู่ในนี้ เจาะลึกเข้าไป

ผู้มีปัญญาก็จะเห็นตามความเป็นจริงว่า ความหลงหนอ หลงในตัวในตนของตน จึงหลงในสิ่งของต่างๆทั้งหลาย บุคคลทั้งหลาย ว่าเป็นของตน เมื่อมีความหลงในตัวของเรา เราก็สร้างกรรมแบบความลุ่มหลง ก็..

หลงยึดหลงว่า มีคนนั้นคนนี้เป็นของเรา

หลงว่า สิ่งนั้นสิ่งนี้ต้องเป็นของเรา

หลงแล้ว ก็ดิ้นรนชวนชวายเป็นได้มา

จึงหน้ามีดตามัว สร้างกรรม ตามความหลงนั้น

กรรมแห่งความหลงจึงส่งผลให้ก่อเกิดตัวของเราขึ้นมา

แท้ที่จริงแล้ว เมื่อมีความหลงแล้ว ก็มีความรัก รักอยากได้อย่างครอบครอง

แล้วก็มีวโลภ โลกในสิ่งของข้าของ

มีความโกรธ เมื่อไม่ได้มาตามที่คิดไว้ เมื่อไม่ถูกใจตน ที่ยึดว่าเป็นตน

โกรธเมื่อเรานั้น ต้องพลัดพรากจากสิ่งที่พอใจ คิดว่าเป็นเราเป็นของเรา

แท้ที่จริง เชื่อ 4 ตัวนี้เอง ที่สั่งให้เราทำกรรม

- หลง ก็ทำกรรมแบบหลง

- รัก ก็ทำกรรมแบบรัก

- โภภ ก็สร้างกรรมแบบโภภ

- โกรธ ก็สร้างกรรมแบบความโกรธ

ความรัก โภภ โกรธ หลงเหล่านี้ ก็เลยทำให้เราทำกรรม กรรมก็เลยมาเป็นของเรา

ฉะนั้น.. ความอยาก ก็ไม่ใช่ของเรา ความไม่อยาก ก็ไม่ใช่ของเรา

ตัวตนนี้ ก็ไม่ใช่ของเรา ตัวของบุคคลผู้อื่น ก็ไม่ใช่ของเรา

สิ่งของข้าของทั้งหลายทั้งหมด ก็ไม่ใช่ของเรา

ความโภภ ความโกรธ ก็ไม่ใช่ของเรา

มันล้วนแล้วแต่เป็นของมีคู่อยู่กับโลกสมมุติ

ล้วนแล้วแต่เป็นของกิเลสตัณหา เป็นเชื้อของมัน ที่มีอยู่คู่กับโลก ไม่ใช่ตัวตนของเรา จริงๆด้วยสินะ เพราะหลง รัก โภภ โกรธ ไม่ใช่ตัวใจตนของเรา แต่มันเป็นเชื้อที่ ถ้าเราติดมันเมื่อไร เราก็จะถูกมันสั่งให้สร้างกรรม เมื่อเราสร้างกรรมแบบไหนเราก็จะต้องเป็นไปตามกรรมของตน เข้าใจแล้วที่องค์พระพุทธเจ้าบอก..

ความสุข ความทุกข์ ไม่ใช่ตัวใจตน

กรรมดี หรือกรรมชั่ว ก็ไม่ใช่ของตน ไม่ใช่ตัวใช้ตน
แท้ที่จริงก็เป็นของกิเลส ของตัณหาทั้งนั้นเลย
เอาละเข้าใจละ รู้จักตัวเรา รู้จักเหตุที่ก่อเกิดตัวเรา เอ.. แล้วที่นี้ ใครหนอ ที่เป็น
เหตุของการไปโดนกิเลสของตัณหาครอบงำ นั่นก็คงจะเป็นจิตของเราสินะ
องค์พระพุทธรูปเจ้าบอกว่า จิตเป็นสิ่งบริสุทธิ์ แต่โดนกิเลสตัณหาครอบงำ ก็เลยเป็น
ไปตามกรรม ที่กิเลสตัณหาสั่งให้ทำ ต้องตกเป็นทาสของเขา เวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จบ
ถ้าอย่างนั้นตัวเรา เราก็คงเป็นดวงจิตสินะ เจาะลึกเข้าไปให้เห็นตัวจริงของเรา
จริงด้วยสินะ

จิตของเรามันเปรียบเหมือนเมล็ดพืช
กิเลสและตัณหา เปรียบเหมือนพื้นดินที่อุดมสมบูรณ์
เมื่อเราหยอดเมล็ดพืชลงไป บนพื้นที่แห่งกิเลสตัณหาเมื่อไหร่ ก็ย่อมก่อเกิดเป็นผล
ของกรรม ที่ส่งผลให้เป็นเรานี่ แน่นนอนเลย และการเกิดก็จะมีอยู่ร่ำไป トラบใดที่เราเอาจิต
มาคลุก มาหวานอยู่กับพื้นของกิเลสตัณหา การเกิดทุกครวย่อมมีอยู่ร่ำไป
เพราะสิ่งนี้สินะ เราจึงต้องเกิดแล้วเกิดเล่า เกิดแล้วเกิดอีก และการเกิดทุกคราว
นั้นก็จะต้องเป็นทุกข์ ทุกข์เพราะต้องดิ้นรนชวนขวาย ต้องกินต้องมีต้องใช้ ยึดตัวยึดตน
ดิ้นรนกันไป เป็นอยู่อย่างนี้

การเกิดย่อมมีการแก่ การเจ็บ และการตาย การพลัดพรากจาก ก็ย่อมต้องมี ไม่มี
ใครหนีพ้นได้ องค์พระพุทธรูปเจ้าสอนไว้เช่นนี้ รู้แล้วสินะ เพราะเหตุนี้เองเราจึงต้องเกิด
เกิดแล้วก็ต้องทุกข์

ที่นี้ เราจะทำยังไงน้ำ ให้จิตของเราไม่ต้องมาคลุกอยู่กับกิเลสตัณหา ที่นี้ เราก็ฝึก
ฝึกการสลาย สลายความเป็นจิต ด้วยการดับอึดตาตัวตน ถ้ายังมีอยู่ เราก็ยังมีที่ตั้งแห่งจิต
อยู่ ย่อมแน่นนอนละว่า การมีอยู่ นั้นจะถึงความหลงในตัวในตนเข้ามาแน่นนอน ถ้าหลง ก็รัก
ถ้ารัก ก็โลภ ถ้าโลภ ก็คงต้องโกรธ

ฉะนั้น.. เราจะไม่ยึดตัวยึดตน

จิตของเรา มีก็เหมือนไม่มี ไม่มีก็ทำเหมือนสมมุติมีเฉยๆ

มีกับไม่มี ก็มีค่าเสมอเหมือนกัน

ไม่ยึดและไม่คิด ว่ามันต้องไม่มีหรือต้องมี

ไม่ยึดในตัวในตน ปล่อยให้มันว่างไปเลย

มีก็ได้ ไม่มีก็ได้ ไม่มีความยึดในจิตนี้

ที่นี้ เราก็ดับตัวตนของเรา ได้แล้วสินะ ก็เมื่อ จิตไม่มี ตัวตนไม่มี ความหลงก็ไม่มี ความโลภก็ไม่มี ความโกรธ ความรักก็ไม่มี กรรมก็ไม่มีแล้ว เหตุเกิดก็ต้องดับได้ เพราะว่า เราสลายทุกสิ่งทุกอย่างไปแล้ว

แท้ที่จริงก็เพราะเหตุนี้เอง ที่ทำให้เราต้องเกิดทุกข์คราว เกิดอยู่ร่ำไป เข้าใจแล้ว รู้จักตัวของเราแล้ว และก็รู้จักตัวของบุคคลผู้อื่นแล้วด้วย ความหลงไม่มี ความรัก ความโลภ ความโกรธก็ไม่มี ความอยาก ความไม่อยาก ความยึดติด การเบียดเบียนก็ย่อมไม่มีการเกิดไม่มีอีกต่อไปแล้ว ในตัวของเรา เช่นนี้ล่ะ

พระยารธรรม.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรมย่อมแสวงหาทางเจอ เจอว่า เรานั้นเป็นใคร ใครนั้นเป็นเรา เพราะอะไรเราจึงต้องเกิด

เมื่อรู้เหตุเกิด ก็ย่อมถอดถอนความเป็นตัวตนได้ เพราะเราเข้าใจตามความเป็นจริงแล้วดวงจิตดวงนั้นย่อมรู้แจ้งสว่างไสวและไม่กลับมาเกิดอีก อย่างนี้ล่ะ

พระยารธรรม.. เป็นแบบอย่างที่มีปัญญาธรรม เขาจะรู้และเข้าใจตาม

การออกบวช ถ้าบวชแล้วมีปัญญารู้แจ้งเช่นนี้ ย่อมพ้นทุกข์ลูก และถ้าบวชแล้ว บวชอย่างจริงจัง รักษาศีลตามที่ตนสมათาน ฝึกสมาธิ ฝึกปัญญา ย่อมเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต ย่อมเข้าถึงความพ้นทุกข์

อย่างนี้ล่ะเรียกว่าปัญญาธรรม ปัญญาธรรม เกิดขึ้นในบุคคลผู้ใดแล้ว ย่อมสว่างไสว ทำให้รู้แจ้งเข้าใจในสรรพสิ่งทั้งหลาย

พระยารธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรม เรื่องปัญญา ตอนที่ 2 ให้ฟังให้ได้เข้าใจว่าเกิดเพราะอะไร ทำไมต้องเกิด เข้าใจตัว เข้าใจตน เข้าใจทุกอย่างแล้ว เจ้าค่ะ

วันนี้ ลูกกราบขอลาก่อนนะเจ้าค่ะ วัลูกจะมาเฝ้าฟังธรรมใหม่ในโอกาสหน้าเจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 223 **รู้ในการเกิดการดับ**

ในเช้าของวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา.. วันนี้ ลูกจะขอเข้าเฝ้าทูลถามถึงเรื่องของการมีปัญญารธรรม ขอพระองค์โปรดทรงแสดงธรรมเรื่องของปัญญารธรรมให้ลูกได้ฟัง ได้นำไปพิจารณาเป็นแบบอย่างของผู้มีปัญญารธรรม ด้วยเถิดเจ้าคะ ”

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญารธรรมแล้วนั้น เขาย่อมมี มีสติระลึกรู้ รู้เหตุที่เกิดขึ้นแล้ว เขาก็จะรู้เหตุที่ดับด้วย

เมื่อรู้แล้วว่า เพราะอะไร เราจึงเกิด ทำไมต้องเกิด เกิดเพื่ออะไร เพราะอะไร เขาก็ย่อมเข้าใจดีอีกกว่าจะทำแบบไหนยังไง ทำอะไร เพื่อที่จะได้ดับการเกิดของตนได้

บุคคลผู้มีปัญญาก็จะรู้ตามความเป็นจริงของเหตุเกิด และเหตุดับ เมื่อเข้าใจทะลุอย่างแจ่มแจ้งแล้ว เขาย่อมรู้เข้าใจดังนี้ว่า การที่เรานั้น รักษาศีล

จะเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เรานั้นสั่งสมเชื้อแห่งการเกิดให้เพิ่มขึ้นมาอีก เช่น การสั่งสมกิเลสตัณหา ความรัก โลภ โกรธ หลง เหล่านั้น และก็ยังช่วยปิดกั้น ทำให้กิเลสตัณหา นั้นไม่เข้ามาทักดม มีอำนาจต่อจิต กิเลสตัณหา นั้น ยังไม่สามารถมาเป็นนายอยู่เหนือดวงจิตของเราได้อีก

และยังช่วย ช่วยให้เรานั้นไม่ก่อกรรมทำเวร ทำในสิ่งที่ไม่ดี ให้กลายเป็นวิบากกรรมที่จะส่งผลตามมา ให้เรานี้ต้องตามไปชดใช้วิบากกรรมเหล่านั้น

เขาย่อมมีสติปัญญาระลึกรู้เช่นนี้ละ **พระยารธรรมเอย..** รักษาศีล ช่วยชำระล้างกิเลส ช่วยขัดเกลากิเลสที่อยู่ข้างในจิตใจออก ปิดกั้นไม่ให้เพิ่มขึ้น ช่วยให้เราไม่สร้างเวรสร้างกรรม สร้างสิ่งไม่ดีให้ต้องไปตามชดใช้

เมื่อเรามีปัญญาแล้วรู้แจ้งเช่นนี้ เขาย่อมรักษาศีลอย่างบริสุทธิ์ บุคคลผู้รักษาศีลอย่างบริสุทธิ์ ย่อมมีจิตใจชุ่มเย็นสงบ และเป็นสุข เขาจะฟังธรรมใดๆ เขาก็จะมีปัญญา

พิจารณาตามในธรรมนั้นๆอย่างแจ่มแจ้ง

เมื่อได้ฟังธรรมใดแล้ว ก็จะเหมือนทุกสิ่งทุกอย่างทะลุ แจ่มแจ้งเข้าใจทุกสิ่งและทุกอย่างได้เป็นอย่างดี คล้ายกับว่าจะจะเป็นพระอรหันต์ในทันใดที่ได้ฟังธรรมนั้นๆ เขาก็จะชอบฟังธรรม และการฟังธรรมบ่อยๆ ก็จะช่วยขัดเกลา จะช่วยเติมเต็ม ความไม่รู้จะถูกขัดออก ความรู้จะเติมเต็มเข้ามา ปัญญาของเขาก็จะเจริญขึ้นมาเรื่อยๆ อีก

เขาก็จะรู้ว่าการฟังธรรมนั้นได้อะไร ธรรมก็จะฟังแบบมีความสุข ศิลป์ก็จะรักษาแบบบริสุทธิ์ และเข้าใจในสิ่งที่บุคคลผู้นั้นได้ทำ เมื่อเขาถือศีล ฟังธรรม เขาก็เกิดสมาธิ เมื่อมีสมาธิ สงบนิ่งในทุกอิริยาบถ จะนั่ง จะนอน จะเดิน จะพูดคุยกับผู้คน หรือแม้ยามที่เจอกับปัญหา เขาก็ยังสงบอยู่ รู้อยู่ เห็นอยู่ เข้าใจอยู่ สมาธิที่นิ่งก็จะเป็นพลังของจิต ส่งให้เขานั้นมีปัญญา อยู่เหนือปัญหาต่างๆ ปัญญา ก็จะก่อเกิดขึ้นเอง

คนที่มีปัญญา เขาก็จะเป็นอย่างนี้ละ **พระยาธรรม..** เขาจะรู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อดับการเกิด มีศีลเพื่ออะไร มีธรรมเพื่ออะไร มีสมาธิเพื่ออะไร และมีปัญญาเพื่ออะไร

เขาจะมีสติมีปัญญาระลึกรู้ เช่นนี้ละ..**พระยาธรรมเอ๋ย..** เมื่อมีปัญญาไปต่อปัญญา คือมีปัญญา เข้าใจ ศีล ธรรม สมาธิ ปัญญา ปัญญา ก็จะต่อกลับมาให้เกิดปัญญาอีก ก็จะหมุนรอบแบบนี้ไปเรื่อยๆ เรื่อยๆ จนเขานั้นมีปัญญารู้แจ้งโลก และปัญญาก็ทรงอยู่กับดวงจิตดวงนั้น บุคคลผู้นั้นเสมอ ตลอดไป อย่างนี้ละ

พระยาธรรมเอ๋ย.. เรียกว่าเป็นผู้มีปัญญา รู้เหตุว่าเราต้องทำอย่างไรเพื่อดับตัวเรา เพื่อดับการเกิด แท้ที่จริงแล้ว ลูกเอ๋ย.. มันไม่ยากอะไรเลยถ้าเกิดว่าเราลงมือทำ บุคคลที่คิดว่าเป็นเรื่องยาก นั้น ก็เป็นเพราะว่าได้แต่ฟัง ไม่ทำเอาจริงเอาจัง

บวชเข้ามาแล้วก็สักว่าบวชเล่นๆไป ไม่ใส่ใจในศีล ในธรรม ในสมาธิ ในปัญญา ไม่มี ความเอาจริงเอาจัง ก็เลยคิดว่ายากนักหนา ปัญญา ก็เลยไม่แตกฉานในธรรม บวชไปอย่างนี้เอง

ลูกเอ๋ย.. การที่เรานั้นบวชแล้ว เราก็ต้องฝึกฝนปัญญาของเรา เมื่อเรามีศีลแล้ว.. จึงเรียกว่าเป็นนักบวช เมื่อรักษาศีลตามที่เราสมาทานเอาไว้.. ธรรม และสมาธิย่อมก่อเกิด เมื่อธรรมและสมาธิก่อเกิดแล้ว ย่อมมีปัญญารู้เท่าทันเหตุต่างๆทั้งหลาย อย่างนี้ละ จึงจะสามารถบวชได้ผลประโยชน์แก่ตัวของเรา และผู้อื่นอย่างแท้จริง อย่างนี้ละ บวชแล้วจึงไม่เสี่ยงกับการตกรกไป

พระยาธรรมเอ๋ย.. คำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า นะลูก ง่ายๆ ก็คือให้

เรารู้เหตุของทุกข์ เมื่อรู้เหตุของทุกข์ ก็รู้เหตุของการเกิด เมื่อรู้เหตุของการเกิด ก็รู้เหตุของการดับการเกิด

แล้วก็ประพฤติปฏิบัติตามให้รู้จักเกรงกลัวต่อสิ่งที่จะทำให้เราเป็นทุกข์ ให้รู้ว่าเหตุที่เราเกิดอยู่ร่ำไป ก็เพราะอย่างนี้ และให้รู้ว่าทำเช่นนี้ อย่างนี้ แล้วจะเป็นเหตุให้เราดับการเกิดได้

เมื่อไม่เกิดก็ไม่ทุกข์ เมื่อเกิดอยู่ก็ทุกข์อยู่

ทุกข์และการเกิดจะไม่มี เมื่อมี ศีล ธรรม สมาธิ และปัญญา

การเกิดก็จะไม่มีในเรา อย่างนี้ละ

พระยาธรรม.. ถือเป็นปัญญาอันสูงสุดแล้วในการออกบวช ถือเป็นปัญญาอันสูงสุดแล้ว ที่จะพาให้เราดับการเกิดได้ไม่จำเป็นที่จะต้องเรียน ต้องจำ ต้องรู้อะไรเยอะแยะมากมาย หรือกลูก ให้เรียนอยู่ในตัวของเรานี้ละ

เรียนทุกข์ แล้วก็ เรียนเหตุเกิดทุกข์ แล้วก็ เรียนเหตุดับทุกข์ แล้วก็ประพฤติปฏิบัติตามให้มันได้ง่ายๆ เทำนี่เอง ถ้าเข้าใจทุกข์แล้วนะลูก ย่อมเข้าใจสรรพสิ่งทั้งหลาย ถ้าเข้าใจเหตุของการเกิด เกิดเราและเกิดทุกข์ ก็ย่อมเข้าใจสรรพสิ่งทั้งหลาย และถ้าเข้าใจเหตุของการดับทุกข์เสียแล้ว ก็ย่อมเข้าใจสิ่งต่างๆทั้งหลายและดับมันลงได้

พระยาธรรมเอย.. นักบวชผู้มีปัญญา บวชแล้วก็มีปัญญาแตกฉานเช่นนี้ละ นักบวชผู้ประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจัง ย่อมเข้าสู่สภาวะธรรมเช่นนี้

ลองนำไปตรึกตรอง ทบทวนพิจารณาดูเถิดลูก แล้วลูกจะเข้าใจ เข้าใจเรียนจบเพียงแค่ง่ายๆ เทำนี่ ก็สามารรถเรียนจบ

ลูกเอ๋ย.. คัมภีร์อาจจะเป็นหลายๆ เล่ม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ข้อสรุปสั้นๆ ของคัมภีร์ก็คือ การมีศีล ศีลจะนำพาให้มีธรรม มีสมาธิ มีปัญญาเกิดขึ้นเอง

ฉะนั้น.. เมื่อเราเรียนรู้ศีล เราเรียนรู้ธรรม เรียนรู้สมาธิ และปัญญา แบบเป็นขั้นต้น แบบให้พอเข้าใจว่าทำแบบนี้ สิ่งที่เราจะรู้ชัดเจนอย่างแท้จริง ก็คือนำไปประพฤติปฏิบัติ เอาให้มันจริง เอาให้มันจริง ศีล ก็ถือให้มันบริสุทธิ์ ไม่ต้องแบกเอาไว้ไม่ต้องเคร่งต้องครัดอะไรมากมาย แต่ดูมันให้บริสุทธิ์

ศีลที่บริสุทธิ์ ก็คือ ศีล ด้วยกาย วาจาและใจนี้ละลูก รักษาศีล ดูจิตแห่งตนอย่าให้เบียดเบียนผู้อื่นให้เป็นทุกข์ เบียดเบียนตนเองให้เป็นทุกข์ ทำจิตทำใจให้สงบ สว่าง และสบาย

ทำอย่างนี้ละ พระยารธรรมเอย ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะดี ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเกิดผล
เกิดความสุข เกิดความสำเร็จแก่ลูกเอง

พระยารธรรม : สาธุเจ้าคะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธรองค์ที่ทรงเมตตาเจ้าคะ

พระพุทธรองค์เจ้าขา.. 3 หัวข้อ ที่ท่านได้กล่าวมานั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ที่นักบวช
เราควรรู้ ถ้าเราไม่รู้ทุกข์ เราก็ไม่รู้การออกจากทุกข์ ถ้าเราไม่รู้เหตุของทุกข์ เราก็ดับมันไม่ได้

ถ้าเรา.. รู้ทุกข์ รู้เหตุของการเกิดทุกข์ แล้วก็รู้เหตุของการดับทุกข์

แล้วเราก็นำไปประพฤติปฏิบัติ แค่นั้นเราก็สามารถที่จะไปพระนิพพานได้อย่าง
นั้นหรือเจ้าคะ

พระพุทธรองค์ : ถูกแล้วละ.. พระยารธรรม.. องค์พระพุทธรเจ้าแค่สอน 3 อย่าง
เท่านั้น สอนให้รู้จักทุกข์ รู้จักเหตุเกิดทุกข์ แล้วก็รู้จักเหตุดับทุกข์

แล้วก็ปฏิบัติตาม แค่นั้นละ **พระยารธรรม..** นิพพานก็จะอยู่ไม่ไกลหรอกลูก
สามารถเข้าถึงนิพพานได้ ด้วยแค่ 3 หัวข้อ ง่ายๆ แค่นี้เองละ

พระยารธรรม : สาธุเจ้าคะ กราบขอบพระคุณพระพุทธรองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรม
นี้ให้ลูกได้ทำความเข้าใจ ทีแรกลูกก็คิดว่าภาษาบาลี หรือพระคัมภีร์มีเยอะแยะมากมาย
เลย เราผู้ที่ไม่มีความรู้ที่มากมาย บางทีบางคนก็อ่านหนังสือไม่ออก ไม่เข้าใจในภาษาบาลี
แปลผิด แปลถูก จะสามารถบำเพ็ญบรรลุลุธรรมได้ยังไงเล่า ก็จะคิดแบบนี้

แต่วันนี้ลูกเข้าใจแล้วว่าแท้ที่จริงแล้ว เราแค่ศึกษาศีล ตามที่เราสมมุติเป็น สมมุติ
ถ้าเราเป็นพระภิกษุ เราก็ศึกษาว่า พระภิกษุควรรักษาศีลยังไง อะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้
แล้วเราก้ทำตามความเป็นพระภิกษุนั้นให้ดี สมาธิ ธรรม และปัญญา จะก่อเกิดแก่เราขึ้น
เรื่อยๆ

ถ้าเราสมทานเป็นสามเณร หรือว่าชีพรามณ์ อุบาสก อุบาสิกา ถือศีล 10
ศีล 8 เราก็แค่ทำความเข้าใจในศีลนั้นให้ดี เมื่อเรามีศีลบริสุทธิ์ ความบริสุทธิ์ของการรักษา
ศีล ก็จะทำให้เรามีธรรม มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมาเอง เข้าใจแล้วเจ้าคะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธรองค์ที่ทรงเมตตาณะเจ้าคะ

วันนี้ ลูกกราบขอลาก่อน แล้วไว้ลูกจะมาเฝ้าฟังธรรมใหม่ นะเจ้าคะ

สาธุ

ตอนที่ 224 **รู้เหตุที่กระทบกายใจ**

ในเช้าของวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา..วันนี้ ลูกมาเข้าเฝ้าเพื่อนอบน้อมฟังธรรม ถึงเรื่องของผู้มีปัญญาธรรมในแบบต่อไปนะเจ้าค่ะ ขอพระพุทธองค์โปรดทรงแสดงธรรมให้ลูกได้ฟังด้วยเถิดเจ้าค่ะ”

พระพุทธองค์ : ดีแล้วละ พระยาธรรม..ถ้าอย่างนั้นก็ตั้งใจฟังไว้ให้ดีนะลูก จะได้จำได้ จะได้ทำความเข้าใจถูกต้อง แล้วจะได้นำไปประพฤติปฏิบัติตาม นำไปเผยแผ่เพื่อเป็นหนทางที่จะนำทางให้ลูกทั้งหลายได้พ้นทุกข์

พระยาธรรมเอย.. เมื่อปัญญาแจ่มแจ้ง รู้แจ้งเหตุเกิดทุกข์ รู้แจ้งทุกข์ที่มีอยู่ และรู้แจ้งในการดับทุกข์แล้ว ปัญญาที่บุคคลผู้ประพฤติปฏิบัติ จนเข้าถึงเข้าใจ และเกิดปัญญาแห่งธรรมต่อไปนั้น ก็คือ การรู้เหตุที่เกิดกับตน เช่นถ้าว่า สมมุติว่าตนนั้นจะต้องเจ็บต้องป่วย ในสิ่งนั้นสิ่งนี้ เรื่องนั้นเรื่องนี้ ตนเป็นโรคนั้น โรคนี้นี้ หรือว่าเผชิญกับเคราะห์กรรมใดเคราะห์กรรมหนึ่ง

ตนก็จะรู้ดีว่า เหตุที่เกิดขึ้นในคราวครั้งนี้ เกิดขึ้นเพราะอะไร วิกากรรมตัวไหน หนี่กรรมเก่าตัวใด ที่เราจะต้องชำระล้างมันไป

ถ้าเกิดว่าเราเจ็บเราป่วย เราก็จะรู้ว่าเจ็บป่วยนี้ เพราะเรานั้นเคยไปทำร้ายใครคนใดคนหนึ่งเอาไว้ และก็รู้อีกว่ามันคือการเจ็บการป่วย เพื่อทดสอบความเพียรของเรา ทดสอบความอดทนของเรา

แล้วก็รู้อีกว่า ที่มันเจ็บมันปวด มันทุกข์ มันทรมานเช่นนี้ ก็เพื่อให้เราเห็นทุกข์ในร่างกาย เห็นว่าในความเป็นจริง ร่างกายนี้ไม่ใช่ตัวใจตนของเราเลย เราสั่งให้มันหยุดเจ็บ มันก็ไม่ได้เป็นอย่างที่เราสั่ง เราอยากให้มันเป็นยังไงมันก็ไม่เป็นไปตามที่เราต้องการ แต่ว่ามันเป็นไปตามเหตุของมัน ซึ่งมาจากกรรมที่ส่งผลให้มันเป็นไป เช่นนั้นเช่นนี้ ตามเหตุ

ของมัน

และเราเองก็ลุ่มหลงยึดติดในร่างกายนี้ ว่ามันเป็นตัวของเรา พอมันเจ็บเราก็เลยคิดว่าเราเจ็บ พอมันเป็นอะไรสักหน่อยหนึ่ง เราก็ดิ้นสูดิ้นทุกซึกับมันอยู่รำไป

ผู้มีปัญญาเขาก็จะรู้และเข้าใจเช่นนี้ล่ะ.. พระยาธรรม.. เมื่อรู้และเข้าใจเช่นนี้ ก็จะเข้าใจว่าทุกอย่างมันเกิดขึ้นมา เพื่อทดสอบเราบ้าง เพื่อให้เราเห็นความเป็นจริงบ้าง เพื่อให้เราเข้าใจกฎแห่งกรรมบ้าง แล้วเราก็จะเห็นทุกสิ่งทุกอย่างเป็นธรรมดา หากว่าเรานั้นเข้าใจในทุกเหตุผลเช่นนี้

หรือถ้าสมมุติว่า เราเผชิญกับเคราะห์กรรมใดเคราะห์กรรมหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เช่น อยู่ๆ ก็โดนบ่น โดนว่า ผิดไม่ผิด ไม่รู้ แต่ว่าครูบาอาจารย์ตักเตือนบอกกล่าว บ่นเรา ว่าให้เราทำอย่างนั้น ไม่ให้ทำอย่างนี้ เราก็มียุปัญญารู้เท่าทันเหตุ ที่ครูบาอาจารย์ตักเตือนเรา

เราก็จะรู้ว่า มันมีหลายสิ่ง ที่มันแฝงในคำพูด หรือเหตุการณ์นั้นๆ ที่เกิดขึ้น ครูบาอาจารย์กำลังโยนข้อสอบอะไรให้กับเรา เราก็มารู้เท่าทันเหตุต่างๆ ว่ามันเป็นการ สอบตัว สอบตน สอบอารมณ์ สอบความอดทน สอบสติ สอบปัญญา

และเราก็จะน้อมเอาคำบอกคำเตือนนั้น มาพิจารณาหาเหตุ หาจุดที่บกพร่องของเราจนได้ เมื่อเราหาเหตุหาจุดที่บกพร่องของเราจนเจอแล้ว เราก็มองเข้าไปในคำพูดของครูของอาจารย์ แล้วเราก็จะสามารถที่จะปรับจิต เดินต่อไปได้ ขยับขึ้นไปในระดับของจิตที่สูงขึ้นได้ อย่างนี้ก็เรียกว่า เป็นผู้มีปัญญา

พระยาธรรมเอย.. สรุปรายๆ ในตอนนี้ ก็คือ รู้เท่าทันเหตุที่เกิดขึ้นกับตน ทั้งเป็นเหตุเจ็บป่วยในร่างกาย ทั้งเป็นเหตุที่กระทบมาทางจิตใจ เรารู้เท่าทันปล่อยวางได้ แก้ไขให้มันดีขึ้น อย่างนั้นล่ะ

พระยาธรรม.. เรียกว่าเป็นผู้มีปัญญาธรรม ไม่ใช่พอเจ็บพอป่วย เราก็มองเรื่องอะไรเลยจะทำไม่มันต้องเจ็บต้องป่วย พอมันโดนกระทบหน่อย เราก็มองเรื่องอะไรเลยจะทำไม่ถึงโดนกระทบ มีแต่จิตคิดเฟงโทษ โทษครูโทษอาจารย์ โทษบททดสอบ โทษเหตุต่างๆ ที่มันเกิดขึ้น อย่างนั้นเรียกว่ายังเป็น ผู้ไม่มีปัญญาธรรม ลูก

เราต้องฝึก ฝึกให้เรา มีปัญญาธรรม รู้ให้ทันเหตุที่เกิด เกิดทุกสิ่งทุกอย่างกับเราไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตาม เราต้องรู้ให้ทัน รู้ผลกรรมที่ทำไป รู้ว่าทำแล้วได้รับผลเช่นนี้ รู้ว่าที่เกิดขึ้นนั้น เพราะอะไร อย่างนี้ล่ะ..พระยาธรรมเอย..

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ..

พระพุทธรองค์เจ้าขา.. เหมือนกันกับตอนที่หนูไปที่ทะเล แล้วหนูก็ไปทุบหอยดู เพราะว่าหนูอยากรู้ว่ามันอยู่ในนั้นหรือเปล่า ทีนี้พอหนูทุบมันไปแล้ว มันก็ตายแล้วเจ้าค่ะ หนูตกใจ แต่ว่าพอแป๊บเดียวเท่านั้นเอง ยังไม่ถึง 5 นาทีเลยเจ้าค่ะ หนูเดินกลับมาแล้วหนูก็เหยียบก้อนหิน แล้วเลือดก็ไหลเต็มทำหนูอีก แล้วเป็นน้ำทะเลที่เค็มมาก หนูเลยเจ็บมาก มันทำให้หนูรู้ว่าที่หนูโดนบาดขา เพราะว่าหนูไปทุบหอยนะเจ้าค่ะ มันจะเป็นอย่างนั้นหรือเปล่าเจ้าค่ะ คือว่าเราจะสามารถรู้ทันทีเลยว่า กรรมนี้เพราะกรรมตอนนั้น ที่เราทำแบบนี้ละ เจ้าค่ะ

พระยาธรรมเอย.. เป็นเช่นนั้นล่ะลูก การที่เรานั้นบำเพ็ญจนเข้าถึงผู้ที่มีปัญญา หรือว่าเข้าถึงความมีปัญญาในทางธรรมแล้ว เราก็จะเห็นเรื่องราวต่างๆ ทั้งหลายที่มันเกิดขึ้น เราจะมองเห็นสิ่งที่มันซ่อนอยู่เบื้องหลัง เหตุที่มันทำให้เกิดเหตุต่างๆ นั้น เราจะมองเห็นมันอย่างชัดเจนเลย อย่างที่ลูกกล่าวมานั้นล่ะ ทำกรรมปุบ แป๊บเดียวผลของกรรม ก็ออกผลให้เราได้เห็นในทันที อย่างนั้นล่ะ..

พระยาธรรมเอย..บุคคลผู้มีปัญญาธรรมเขาก็จะ เห็นชัดเจนในเรื่องราวที่เกิดขึ้น เห็นชัดเจนในกฎแห่งกรรม

พระยาธรรม : อ้อ เจ้าค่ะ แล้วก็ยังมีบางที ถ้าเกิดว่าเราโดนดู หรือว่ามีเหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นกับเรา ที่ถูกใจก็ดี ไม่ถูกใจก็ดี เราก็จะต้องตามรู้ว่า แท้ที่จริงเราบกพร่องเรื่องนี้ เรื่องนั้น เรายังทำ ไม่ถูก เราก็เลยโดนดูแบบนี้ด้วย

แล้วก็บางที บางคนเขาพูดไม่ถูกใจเรา เราก็จะเห็นว่าบางทีเราก็พูดไม่ถูกใจคนอื่น เหมือนกันแบบนี้ละเจ้าค่ะ คือ เราจะเห็นเรื่องต่างๆ ที่มันเกิดไปเกิดมา แบบนี้นะเจ้าค่ะ ถือว่าคล้ายกันหรือเปล่าเจ้าค่ะ

พระพุทธรองค์ : อย่างนั้นล่ะ..พระยาธรรม.. เห็นเหตุที่เกิดเฉพาหน้า และเข้าใจ เหตุนั้นได้เป็นอย่างดี

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ แต่ว่าตอนเมื่อวานนี้หนูเห็นที่เป็นข่าวนะเจ้าค่ะ มันมีคน 2 กลุ่ม เขาถกเถียงกันในเรื่องๆ หนึ่ง ที่ซึ่งหนูดูแล้ว มันก็ทำให้เกิดปัญญาว่า อีกคนหนึ่งก็ยังไปไม่ถึงจุดของความสำเร็จธรรม บรรลุจริงๆ ก็เลยตอบคำถามอีกฝ่ายหนึ่งไม่ใช่ว่าส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเขาก็เอาแต่ตัวอัตตา ยึดมั่นถือมั่นของเขา แล้วก็ไม่ประพฤติปฏิบัติอย่างแท้จริงเขาก็เลยไม่สามารถเข้าใจสภาวะธรรม ที่อีกคนหนึ่งเป็น ในความเป็นจริงแล้วมันมี

ความจริงที่ซ่อนอยู่ในนั้น

แต่เป็นเพราะว่า 2 คนนี้ เขายังไม่เข้าใจสภาวะธรรมที่ถูกต้องเฉยๆ ก็เลยเถียงกัน ถ้าเกิดว่าเราดันไปเห็นเช่นนี้ละเจ้าคะ มันเป็นแบบไหนยังไงละเจ้าคะ

พระพุทธองค์ : ก็ถือว่าเป็นการตรึกตรองเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ เห็นเหตุและผล ที่ส่งผลมาให้เป็นเช่นนั้น เราก็จะได้ทำความเข้าใจ กับจิตต่างๆ ทั้งหลาย ที่เขานั้นมี สภาวะของภูมิจิต ภูมิธรรมที่อยู่ในระดับต่างๆ เราก็จะเห็นความขัดแย้งในสิ่งที่เกิดขึ้น และก็นำมาสู่ถึงความไม่ขัดแย้ง

เราก็จะเป็นผู้ที่มีปัญญา รู้เท่าทันเหตุการณ์ต่างๆ ที่มันเกิดขึ้น และก็รู้ทะลุเข้าไป ถึงความเป็นจริง ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น เราก็จะสามารถที่จะทำความเข้าใจกับสัตว์โลกทั้งหลาย กับเหตุต่างๆ ทั้งหลายที่มันเกิดขึ้น เราจะได้มีการวางเฉยกับสิ่งที่เกิดขึ้น เห็นเป็นธรรมดา ว่าเป็นเช่นนั้น

วันหลัง ถ้าเกิดว่าเราจะชี้ทาง บอกทางกับผู้อื่น เราก็จะได้บอกได้อย่างถูกต้อง เพราะเราเคยเห็นสภาวะธรรมเช่นนี้ และมีคำตอบขึ้นมาในปัญญาธรรม แห่งเราแล้ว อย่างนั้นล่ะ..

พระยาธรรม.. ก็ดีแล้วละลูก ที่รู้จักฝึกฝน ทบทวนดูเหตุต่างๆ ที่มันเกิด

พระยาธรรมเอย.. สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับนักบวชนะลูก คือการหมั่นทบทวนพิจารณา หาให้เจอว่าเหตุที่มันเกิดขึ้นกับตนนั้น มันมาจากไหน แล้วก็ปรับปรุงแก้ไขให้มันดีขึ้นเรื่อยๆ เรื่อยๆ จนกว่าเราจะสามารถดับการเกิดแห่งตนได้

พระยาธรรมเอย.. พวกมันฝึกฝนปัญญาเช่นนี้ละลูก

รู้เหตุที่เกิดในกาย

รู้เหตุที่ทุกข์อยู่ ที่เรานั้นกำลังคิด ยึดติดลุ่มหลงในกายเลยทำให้ทุกข์

รู้กฎแห่งกรรมที่มันส่งผลมา และเราต้องชดต้องไขมันไป

รู้ตามเหตุต่างๆ ที่มันเกิดกับเรา จะเป็นเรื่องที่ดี เมื่อเรารู้เราอย่างชัดเจน เราก็จะรู้โลก รู้ผู้อื่น เมื่อนั้นละเราก็จะดับการเกิดแห่งตนได้ลูก

พระยาธรรม : สาธุเจ้าคะ

พระพุทธองค์เจ้าขา.. แต่ว่าบางคนก็มีปัญญามากก็รู้เท่าทันเหตุต่างๆ บางคน ถ้าเกิดว่าไม่มีปัญญามากเท่าไร แล้วเขาจะรู้ได้แบบไหนยังไงละเจ้าคะ

พระยาธรรมเอย.. ผู้ที่จิตเข้าถึง เข้าถึงธรรมจนสว่างแจ่มแจ้งในธรรมแล้วนั้น เขา

ก็ย่อมมีปัญญารู้ตามความเป็นจริง ถึงแม้ว่าไม่มีความเป็นทิพย์ แต่ว่าปัญญา แสงสว่างจากปัญญา จะชี้บอกเหตุให้เขาเข้าใจในสิ่งนั้น แล้วเห็นเป็นธรรมดา

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรม เรื่องปัญญารู้เท่าทันเหตุที่เกิดในกาย ในจิตของตน เห็นกฎแห่งกรรม เห็นแจ้งในเหตุต่างๆ ทั้งหลาย

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาเจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 225 **รู้ในความเป็นจริงของร่างกาย**

ในเช้าของวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสววรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้านอบน้อมต่อพระองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าข้า.. วันนี้ ลูกจะขอเข้าเฝ้าฟังธรรม ตัวอย่างของการเป็นผู้มีปัญญาธรรมนะเจ้าคะ วันนี้ พระองค์จะทรงเมตตายกตัวอย่างของผู้มีปัญญาธรรม แสดงเรื่องไหนรูปแบบไหนให้ลูกฟังหรือเจ้าคะ ขอพระพุทธองค์โปรดทรงเมตตาด้วยเจ้าคะ”

พระยารธรรมเอย.. ดีแล้วละ ถ้าอย่างนั้นก็ตั้งใจฟังให้ดี พิจารณาตามให้เกิดปัญญาตาม เมื่อรู้เข้าใจตามความเป็นจริงอย่างแจ่มแจ้งแล้ว ก็ค่อยนำไปเผยแพร่ต่อ จะได้ไม่ผิดไม่เพี้ยน ไม่หลงทางไป เอาละนะ นั่งให้เรียบร้อยแล้วตั้งใจฟัง

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้ที่มีปัญญา เขาย่อมมีปัญญารู้แจ้งในเหตุ ที่เกิดขึ้นกับเขา เช่นถ้าเกิดว่า มีเหตุที่เกิดขึ้นกับกาย เช่น การเจ็บป่วย เป็นโรคนั้น โรคนี้ บาดเจ็บ เขาก็ย่อมรู้ดีว่าผลกรรม หรือสิ่งที่เกิดขึ้นส่งผลมา ทำให้เขาต้องเป็นเช่นนั้นๆ เกิดจากผลกรรมอะไร เขาอาจจะเห็นว่าเคยไปทำร้าย ทารุณสัตว์ไว้ในกาลก่อน ไม่ว่าจะป็นอดีตชาติ ปัจจุบันชาติ

บัดนี้ ผลกรรมนั้น เลยส่งผลให้ต้องป่วยเป็นโรคอย่างนี้ หรือถ้าเกิดว่าบาดเจ็บ เขาก็ย่อมเห็นกรรมแห่งตน เห็นเหตุที่ตนก่อ ตนทำ และส่งผลมาให้ต้องเจ็บ ต้องปวด ต้องป่วย อย่างนั้น เขาก็จะมีปัญญารู้เท่าทันเช่นนี้

ลูกเอ๋ย.. และก็ยังสามารถขยายสิ่งที่มันเกิดขึ้น เพียงแค่เรื่องความเจ็บปวดเพียงแค่เรื่องเดียว ไปสู่การ มีปัญญาในอีกหลายรูปแบบ เช่น..

รู้จักพิจารณาให้เห็นว่าร่างกายนี้ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของของเราจริงๆ

ยามที่มันเจ็บ มันปวด เรบอกให้มันหยุดเจ็บ หยุดปวด มันก็ไม่หยุด เราไม่ยอมให้มันเจ็บมันก็จะเจ็บ เราห้ามอะไรมันไม่ได้ควบคุมมันไม่ได้เลย ซึ่งแสดงถึงความที่ไม่ใช่

ตัวใช้ตนของเรา เมื่อมีปัญหาเห็นแจ้งเช่นนี้ ก็จะถอดถอนความยึดตัวยึดตนออกไปได้

ถ้าเจ็บ ถ้าปวด ถ้าป่วย บุคคลผู้มีปัญญา ก็จะพิจารณาเห็นชัดเจนเห็นเรื่องทุกข์ของร่างกาย ภายนี้พ่อแม่ให้กำเนิดมา เลี้ยงดูมา ทุกข์ยากลำบากหนักหนา ทำทุกวิถีทางเพื่อให้เลี้ยงให้เจริญเติบโตให้ดีที่สุด แต่วามันก็ไม่ดีเลย มันก็แก่ ก็เจ็บ ก็ป่วย ภายนี้พยายามดูแลรักษามันยังไง มันก็เสื่อมไปตามกาลเวลา

ภายนี้ มันเป็นของหนัก มันเป็นของที่ไม่น่าครอบครอง

มันเป็นสิ่งที่เราไม่น่ายึดติด ยึดถือ ลุ่มหลงในมันเลย น่าเบื่อหน่ายยิ่งนัก

มันเป็นของหนัก เป็นสิ่งที่ทำให้เราต้องทุกข์กับมัน

ทรมานเหน็ดเหนื่อยกับมัน เราก็จะเห็นตามความเป็นจริง

ในความน่าเบื่อหน่ายของร่างกาย ก็จะทำให้เราไม่หลงในการเกิดอีก

บุคคลผู้มีปัญญา ย่อมเอาการเจ็บการป่วย เพียงแค่นิดหน่อย หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งหยิบยกขึ้นมาพิจารณาเห็นตามความเป็นจริงว่า..

นี่เรายึดตัว ยึดตนหรือนี้

ร่างกายนี้เขาเจ็บ เขาปวด

เราก็แอบหลงนึกว่า เรานั้นแหละเจ็บ เรานั้นแหละปวด

เรายังยึด ยังถือในตัวในตนอยู่เลย

เราจะไปนิพพานได้อย่างไรเล่า

เมื่อยังเป็นเช่นนี้ ย่อมพิจารณาเห็นความยึดติดในกาย ย่อมเห็นได้ชัดเจนตั้งนี้ว่า เราเคย มีร่างกายมานับกายไม่ถ้วน และมันก็เคยให้เราเกิดอยู่ในมัน แต่ท้ายที่สุด มันก็ตายจากเราไปชาติแล้วชาติเล่า แต่มันไม่เคยเห็นจะพาให้เราตายกับมันด้วยเลย

ฉะนั้น แปลว่า ภายนี้ไม่ใช่ตัวของเรา เรากำลังยึดติด หลงตามมัน เคลิบเคลิ้มไปกับมัน ว่ามันเจ็บ เราเจ็บ ว่าเราปวด มันปวด อย่างนั้นต่างหากเล่า ในความเป็นจริงแล้ว มันไม่ใช่อย่างนั้นเลย

อย่างนี้ละ..**พระยารธรรมเอย..** บุคคลผู้มีปัญญา ย่อมรู้แจ้งเข้าใจแม้เพียง แค่เหตุเดียวที่เกิดขึ้นกับตน คือการเจ็บป่วยทางกาย ก็สามารถที่จะหยิบยกขึ้นมา พิจารณา แดกฉานเป็นเรื่องราวหลายอย่าง เป็นปัญญาหลายตัว ถอดถอนกิเลสในตัวของเราได้หลายรูปแบบ

และการที่เราถูกกระทบในเรื่องของจิตใจ สิ่งที่มีมันเกิดขึ้น กระทบเรา ถูกใจไม่ถูกใจ ต่างๆ ทั้งหลาย บุคคลผู้มีปัญญา ย่อมรู้เท่าทันอารมณ์แห่งตน รู้เท่าทันเหตุที่เกิดขึ้นที่มากระทบตน เช่น ถ้าเราได้ยินเสียงที่ถูกใจ ก็จะมีปัญญาพิจารณาว่า การที่เราถูกใจในเสียงเพราะคำชื่นชม เป็นความหลง หลงในสิ่งที่ละเอียดประณีต ลุ่มหลงมัวเมาอยู่กับกิเลส ตัณหา มัวแต่เคลิบเคลิ้มกับเสียงเพราะอยู่ แต่ในความเป็นจริงสิ่งเหล่านี้ เป็นภาพมายา เป็นภาพลวงตา

เพราะมันเกิดขึ้น เต็มมันก็จะหายไป

เพราะเขาชมเรา เต็มมันก็มีคนด่าเรา

มันเป็นของไม่เที่ยง เราไม่ควรไปเพติดเพลินอยู่กับเสียงเพราะ อยู่กับสิ่งที่คิดว่าชอบใจถูกใจนั้น

เมื่อมีสิ่งใดที่กระทบเข้ามาทำให้เรารู้สึกไม่พอใจ เราก็จะมีปัญญารู้เท่าทันว่า สิ่งที่เราไม่พอใจเพราะเรามีทิฐิ มีความเห็นว่าตนถูกผู้อื่นผิด และลุ่มหลงไปตามสิ่งไม่ดี ไม่ดีเราก็มัวตามมันไป น้อมเอาสิ่งไม่ดีเข้ามาใส่ตนให้เป็นทุกข์

คำพูดที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่ถูกใจ

สิ่งต่างๆ ทั้งหลายเหล่านั้น ก็เพียงแค่สิ่งสมมุติขึ้นมาเท่านั้น

ถูกใจก็ดี ไม่ถูกใจก็ดี

ควรวางเสีย อย่างน้อมเข้ามาใส่ตัวของเราเลย

วางใจให้เป็นกลาง

วางอารมณ์ของตนให้อยู่ท่ามกลางระหว่างดีกับไม่ดี

ถูกใจกับไม่ถูกใจ เห็นเป็นธรรมดา

และถ้าหากว่ามีใครมาทำในสิ่งที่ไม่ดี ที่เบียดเบียนเราทำให้เรารู้สึกเป็นทุกข์ เราก็จะเห็นได้ว่า ที่เขามาทำอย่างนี้กับเรา เพราะเราเคยกระทำเช่นนี้กับผู้อื่นเอาไว้ สิ่งที่มีมันกระทบกลับมาเกิดขึ้นกับตัวของเรานั้น เพราะกรรมที่เราเคยได้ทำ ส่งผลมา และก็จะเห็นชัดเข้าไปอีกว่า จงพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส เมื่อกรรมวิบากส่งผลกระทบเข้ามาเราก็พลิกมันให้เป็นโอกาสของเราเสีย เป็นโอกาสโดยการ..

หยิบยกเอาเรื่องนั้น มาเป็นแบบอย่างให้เรา รู้ ก้าวต่อการสร้างบาป

หยิบยกเอาสิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมาดูว่าเรานั้น ยึดถือในตัวในตนของตนหรือเปล่า มีอัตตามีตัวตนหรือเปล่า ดูสิ่งนี้ให้ลึก ถ้ายังมีอยู่ เราจะได้ถอดได้ถอน

รวมถึงผู้ที่มีปัญญาที่ยังสามารถที่จะหยิบยกเอาสิ่งต่างๆ ทั้งหลายที่เกิดขึ้น ที่มันไม่ถูกใจหรือเรื่องต่างๆที่มีใครมาทำในสิ่งที่เบียดเบียนเรา ยังสามารถที่จะหยิบยกขึ้นมาให้ตัวของเรานั้น ได้พิจารณาตัวเองว่าตัวของเราบกร่องอย่างที่เขาวาหรือเปล่า ยังไม่ดีอยู่หรือเปล่า ตัวของเรานั้นยังต้องแก้ไขอะไรยังไงบ้าง

ทุกคน ทุกสิ่ง ทุกอย่างที่ถูกรอบข้าง อยู่รอบตัวของเรา สามารถที่จะเป็นครูที่จะสอนเราให้เก่งให้เข้าใจ ให้ฝึกให้ฝนไปเรื่อยๆ ได้

หากเรารู้จักหยิบยกเอาเหตุการณ์นั้นเข้ามาตรึงตรองให้เห็น เห็นทุกสิ่งที่มีมันติดอยู่ในตัวของเรา แล้วเราจะได้ปรับปรุงแก้ไข

ถ้าเราผิดเรา ก็ยอมรับผิดและแก้ไข

ถ้าเราไม่ผิด เรายึดตัวคุณนั้นไหม

ถ้ายึดอยู่ก็ถือ ว่ายังไม่ถูก

เรายึดตัวยึดตนไหม ถ้ายึดตัวยึดตน ก็ถือว่ายังไม่ถูกอย่างนี้เป็นต้น

บุคคลผู้ที่มีปัญญา ย่อมรู้เท่าทันเช่นนี้ เช่น ถ้าครูอาจารย์บอกว่าเรายังไม่ดีเรื่องนั้น เรื่องนี้สะกิดเราสักหน่อย ให้ปรับจิตปรับใจใหม่ เราก็ไม่รู้ทัน ไม่เข้าใจ เลยคิดเพ่งโทษครูบาอาจารย์ อย่างนี้ไม่ใช่ผู้ที่มีปัญญา

ผู้ที่มีปัญญาเมื่อถูกตัก ถูกเตือน หรือโดนสะกิดจากครูบาอาจารย์ เรา ต้องรู้ให้ทัน ว่าท่านกำลังโยนข้อสอบอะไรมาให้เรา และต้องนำไปพิจารณา ให้เห็นความเป็นจริงที่ซ่อนอยู่ แล้วก็ปรับปรุงแก้ไขทำเสียให้มันดีขึ้นเรื่อยๆ ยิ่งๆ ไป

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้ที่มีปัญญาเมื่อมีสิ่งใดเกิดขึ้น

จะไม่ส่งจิตออกนอกเลย

จะไม่โทษฟ้าโทษดินที่ทำให้เจ็บป่วย

จะไม่โทษคนนั้นคนนี่ ที่มาทำให้ตนนั้นรู้สึกแยะ รู้สึกไม่ดี รู้สึกไม่พอใจ

จะไม่ลุ่มหลงเอาความสุขไปฝากไว้ภายนอก กับคำชื่นชมของผู้อื่น

แต่เขาจะดูจิตของตนอยู่เสมอว่า บัดนี้ ตอนนี้จิตแห่งตนนั้น มีอะไรบ้างที่เคลื่อนไหว อยู่ในจิตกิเลสตัวใดบ้างที่มันทำงาน

แล้วก็น้อมเอาสภาวะต่างๆ เหล่านั้นละ ที่มันเกิดขึ้น ทั้งกระทบกาย กระทบจิตใจ ความรู้สึก ผ่านหูผ่านตาต่างๆ เหล่านั้นละ เข้ามาพิจารณาว่าตน

กำลังสอบเรื่องอะไรอยู่

กำลังจะต้องปรับเปลี่ยน ปรับปรุงแก้ไขเรื่องอะไรอยู่
กำลังติดอยู่กับเรื่องไหนอยู่
เช่น ถ้าเกิดว่า ลูกนั้น..
เจอกับลูกศิษย์ที่ดื้อ ไม่เชื่อฟัง
เจอกับผู้ปฏิบัติที่ไม่รักษาศีล ไม่ทำตามกฎระเบียบของสำนัก
ลูกกำลังรู้สึกทุกข์ ทุกข์ใจเรื่องนี้ ถ้าเกิดเป็นผู้มีปัญหา เขาก็จะไม่โทษคนที่เขา
กระทำความผิด หรือไม่ถูกต้อง หรือจะไม่นำมาให้เป็นทุกข์ แต่เขาจะพิจารณาเข้าไปให้
ลึกกว่า..

ตนนั้นต้องแก้ไขปัญหาเหล่านี้ยังไง ให้ดีให้ถูกต้องที่สุด
ตนนั้นกำลังทดสอบปัญญา ในการแก้ไขปัญหานั้น ต่อไปในภายภาคหน้าถ้า
เจอปัญหาที่มากกว่านี้ หนักกว่านี้จะได้แก้ไขได้
ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี ที่เขาให้โอกาสให้เราได้ฝึกปัญญา แล้วก็ค่อยๆ ปรับปรุงปรับ
เปลี่ยนแก้ไข โดยใช้ปัญญา ค่อยๆ ทำไป อย่างนี้ละ

พระยารธรรมเอย.. ลูกจึงจะเป็นผู้มีปัญญาและรู้เท่าทันเหตุที่มันเกิดขึ้น ต่อไปลูก
ก็จะได้แข็งแกร่งขึ้นเรื่อยๆ คนที่เข้ามา ไม่ว่าจะมามีลักษณะของจิตเช่นไร เราก็ควรมองเห็น
ว่าเป็น..

รูปแบบตัวอย่างของกิเลส
รูปแบบตัวอย่างของเชื้อ ที่เราศึกษาทั้งเชื้อดีเป็นแบบนี้ เชื้อไม่ดีเป็นแบบนี้
คนในรูปแบบไหนก็ตาม เราก็จะนำขึ้นมาเป็นแบบอย่างในการฝึกฝนในการแก้ไข
ปัญหา วางจิตวางใจ แต่ไม่ใช่ไปนั่งกลุ่มนั่งทุกข์ อย่างนั้นถือเป็นผู้ไม่มีปัญญา อย่างนี้ละ

พระยารธรรม..คนที่มีปัญญาแล้ว
เขาก็จะรอบรู้ทุกสิ่งและทุกอย่าง
เขาจะไม่อ่อนแอความทุกข์เข้าใส่ตน
เขาจะพลิกวิกฤตทุกอย่างที่มันเกิดขึ้น ให้เป็นโอกาส
เขาจะสร้างปัญญาแห่งตน ความรู้แจ้งแห่งตนให้ก่อเกิดจากปมปัญหา หรือสิ่งที่
กระทบต่างๆทั้งหลาย จนเขารู้แจ้งเข้าใจในสรรพสิ่งทั้งหลาย
เพื่อน่ายในตน
เพื่อน่ายในผู้อื่น

เป้าหมายในรูปรส กลิ่น เสียง สัมผัสต่างๆ

เป้าหมายในโลกในจักรวาลนี้

แล้วก็เลยมีพลังที่จะผลักดันตน ให้อดทน ให้ไปถึงนิพพานได้ลูก

พระยารธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ให้ลูกได้ทำความเข้าใจ

เจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 226 **รู้ในบ่วงแห่งใจสายใยครอบครัว**

ในเช้าของวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธรูปดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธรูปดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านแล้วนั้น จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธรูปองค์ท่านไปดังนี้ว่า

“ ข้าแต่องค์พระพุทธรูปดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา วันนี้ ลูกจะขอเข้าเฝ้าทูลถามถึง ผู้มีปัญญาธรรม รู้แจ้งในธรรมในแบบต่อไปนะเจ้าคะ ขอพระพุทธรูปโปรดทรงเมตตาแสดงธรรมยกตัวอย่างผู้มีปัญญาธรรมให้ลูกได้ฟังพิจารณาตามด้วยเถิดเจ้าคะ”

พระยาธรรมเอย.. ตั้งใจฟังให้ดี หายใจเข้าลึกๆ ปล่อยวางทุกสิ่งทุกอย่างทิ้งไปเตรียมจิตเตรียมใจของตนให้พร้อม พร้อมที่จะรับฟังธรรม จะได้ทำความเข้าใจตามได้

การฟังธรรมนะลูก ถ้าจิตใจของเราล่องลอย

ไม่มีสมาธิ ไม่ตั้งมั่นในสิ่งที่ฟังอยู่

เราก็อาจจะฟังเข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง

รู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้าง

ฉะนั้น **พระยาธรรมเอย..** จงตั้งใจฟังเถิดนะ จะได้นำธรรมนี้กลับไปเผยแผ่ให้กับญาติธรรมทั้งหลาย ผู้ที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติ นำพาตนให้พ้นทุกข์

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้ที่มีปัญญาแห่งธรรมสว่างแจ่มแจ้ง หรือว่าแตกฉานในธรรมแล้วเข้าใจในธรรมแล้ว เขาย่อมมีความรู้แจ้ง รู้แจ้งในเหตุต่างๆ ทั้งหลาย ที่จะจุดรั้งดึงรัดมัดเขานั้นเอาไว้ในวิภวสงสารนั้น

พระยาธรรมเอย.. และบ่วงแห่งการผูกมัด รัดดวงจิตทั้งหลาย ให้เวียนว้าย ตายเกิดนั้นก็คือ บ่วงแห่งการลุ่มหลง หลงยึดตัวยึดตนของตน ยึดบุคคลที่คิดว่าเป็นคนของตน ยึดสิ่งของข้าวของ ลากยศตำแหน่ง สรรเสริญต่างๆ ว่าเป็นตัวเราเป็นของเรา และยอมเห็นได้ชัดเจนทะเลสาบแจ่มแจ้ง ลึกเข้าไปอีกกว่า บ่วงที่ทำให้เราต้องเวียนว้ายตายเกิด หลงสุขหลงทุกข์ เวียนวนอยู่อย่างนี้ แยกออกมาเป็นบ่วงอะไรบ้าง

บ่วงที่ยึดตน

บ่วงที่ยึดในบุคคล ที่คิดว่าเป็นของตน

บ่วงที่ยึดในสิ่งของข้าวของทรัพย์สินสมบัติ สิ่งภายนอกต่างๆ ทั้งหลาย

ยอมแบ่งแยกออกมาได้เป็น 3 บ่วง และบุคคลผู้รู้แจ้ง ย่อมทำความเข้าใจดี หรือรู้แจ้งดี ในเหตุที่เกิด “เรา” การที่มีเราก็คือเพราะว่า มีความหลงในตัวของเรา เลยมีความรัก ความโลภ ความโกรธ ความลุ่มหลง พาให้เรานั้น ยึดตัวยึดตน ก่อกรรมดี ก่อกรรมชั่ว สร้างกรรมไป เวียนว่ายตามกรรมอยู่อย่างนั้น

เมื่อรู้เช่นนี้ก็จะคลายความลุ่มหลงในตัวของเรา บุคคลผู้มีปัญญาธรรม ย่อมรู้ดีว่า บ่วงที่รัดตนเอาไว้อย่างแน่นหนาอีกบ่วงหนึ่ง ซึ่งอาจจะยึดมากยิ่งขึ้นกว่าตัวของเรา หลงมากยิ่งขึ้นกว่าตัวของเราเรียกว่าสามารถที่จะตายแทนใครเขาก็ได้อย่างนั้น คือ บ่วงแห่งความรัก ความผูกพัน เป็นบ่วงที่เรานั้นคิดว่าบุคคลรอบข้างทั้งหลายเป็นคนของเรา

ความรัก ความเมตตา ทำให้เรานั้นต้อง พลอยสุข พลอยทุกข์ พลอยสร้างกรรม ไม่ดีบ้าง กรรมดีบ้าง เพื่อบุคคลเหล่านั้น บุคคลผู้มีปัญญาแล้ว ย่อมรู้แจ้งว่าถึงแม้จะเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูก เป็นพี่เป็นน้อง เป็นญาติสนิทมิตรสหาย เป็นบุคคล ที่เรารัก เป็นบุคคล ที่รักเรา

แต่บุคคลทั้งหลายเหล่านั้น เขาก็เป็นเพียงแค่ดวงจิตหนึ่งที่เกิดขึ้นมา ตามผลของกรรมของเขาที่สร้างที่ทำเอาไว้ และดวงจิตทั้งหลายเหล่านั้น เขาก็มีเชื้อแห่งกิเลสตัณหาครอบงำจิตใจของเขา ให้เป็นไปตามเชื้อเหล่านั้นสั่งให้เป็น เขาก็อยู่ใต้อำนาจของเชื้อกิเลสเหล่านั้น และเป็นไปตามกรรมของตน เขาไม่ใช่ของเรา เราเองก็ไม่ใช่ของเขา

ฉะนั้น.. เราอย่าไปยุ่งไปดึงใครเลย ให้เขาต้องเป็นอย่างที่เราบอก อย่างที่เราอยากให้เป็น เราอย่าไปวิ่งสุขวิ่งทุกข์กับบุคคลทั้งหลาย ที่เป็นคนใกล้ตัวเราเลย เพราะว่ามันเป็นไปไม่ได้ ที่จะให้คนทุกคนเหมือนกัน ทำเช่นเดียวกัน คิดเหมือนกันกับเรา เพราะ..

ต่างมาจากกรรม ที่แตกต่างกัน

มีเชื้อกิเลสตัณหา ที่แตกต่างกันไป

มีกรรมที่ตนนั้นได้ก่อได้ทำ ตามอำนาจแห่งกิเลสตัณหาที่แตกต่างกันไป

มันเป็นธรรมดาของมันอย่างนั้นอยู่แล้ว

ฉะนั้น.. เราอย่าทุกข์เลย ถ้าเกิดว่าคุณพ่อจะทำแบบนี้แบบนี้ ในสิ่งที่เรามอง เราคิดว่าไม่ถูกต้อง เราเคยบอกท่านแล้ว แต่ท่านก็ไม่ได้ทำตามเรา เราก็อย่าทุกข์เลย เพราะนั่นเป็นเรื่องของดวงจิตดวงหนึ่ง ที่เขาถูกอำนาจของกิเลสตัณหาครอบงำ เขาก็เลยต้องเป็นไปตามอำนาจแห่งกิเลสตัณหา สั่งให้ทำนั้น

ถ้าคุณแม่ชอบทำในสิ่งที่เรารู้สึกว่าไม่ถูกต้อง และก็จะทำลายคุณแม่เองในที่สุด เรารู้สึกห่วงมาก เป็นกังวลมาก เพราะว่ารักแม่มาก ก็เลยทุกข์มาก แต่บุคคลผู้มีปัญญา ก็ารู้แจ้งว่า ท่านก็มีกรรมเป็นของของตน มีกิเลสตัณหาครอบงำ สั่งให้เป็นสั่งให้ทำอย่างนั้น เราเคยบอกแล้วแต่ท่านไม่ฟัง เราก็อยาปไปถึงเอาการตัดสินใจ ทำดีทำไม่ดีของผู้อื่น มาทำให้เราเป็นทุกข์เลย

พ่อแม่ พี่น้องญาติสนิทมิตรสหาย ใครก็ตามที่เรารักเขา หรือว่าเขารักเรา ความรัก มันก็เป็นแค่บ่วงที่ผูกมัดรัดเราเอาไว้ให้พากันจมอยู่ในความทุกข์เท่านั้น รักมันไม่มี รักมัน คือ เชือกที่จะมัดเราทั้งหลายเอาไว้ในวัฏสงสารนี้

ในความเป็นจริงแล้ว เราต้องอยู่บนความเป็นจริงต่างหากเล่า และความเป็นจริงก็คือ ความรักนั้นเป็นทุกข์ การผูกมัดรัดกันเอาไว้ในวัฏสงสารนี้มันเป็นทุกข์

เราต้องแกะเชือกที่มัดตัวของเราให้ได้เสียก่อน แล้วเราจึงค่อยแนะนำให้กับคนที่เรารัก คนที่รักเรา ตามเหตุและปัจจัย ถ้าเขาไม่เชื่อไม่ฟัง ไม่ทำตาม ก็สุดแล้วแต่ เราก็ไปบังคับเขาไม่ได้อยู่แล้วและเราจะไปเอาสิ่งที่เขาทำ เลือกที่จะทำ มาเบียดเบียนตัวของเรา อย่างนั้นก็ไม่ได้ถูกอยู่แล้ว

พระยาธรรมเมย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรม ย่อมมีปัญญารู้แจ้ง แกะบ่วงเหล่านี้ออกจากตนได้ย่อมรู้เท่าทันกิเลสตัณหาและเหตุที่มันเกิดขึ้น และจะไม่หลงยึด หลงทุกข์ หลงสุข ไปกับบุคคลที่มีอยู่ รวมถึงก็จะสามารถที่จะทำความเข้าใจได้เช่นนี้ว่า การที่เกิดมาเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูก การที่เกิดมาเป็นพี่เป็นน้อง การที่เกิดมามีความเกี่ยวเนื่องเกี่ยวพันผูกพันกัน ด้วยสายเลือด ด้วยความรัก ความห่วงใยกันและกัน เช่นนี้ ก็เพราะว่าเราทุกคนได้เคยสร้างกรรม ที่ผูกพันผูกมัดกันมา

อาจจะด้วยกรรมดีที่มีต่อกันส่งผลมาให้เป็นครอบครัวเดียวกันก็ได้

อาจจะด้วยผลของบาปที่เคยก่อเคยทำร่วมกันมา ส่งผลมาให้เป็นครอบครัวเดียวกัน

อาจจะมาจากผลกรรมดี

อาจจะมาจากผลกรรมชั่ว

หรือว่าบางทีก็มาจากทั้งดีและชั่วผสมผสานกันมา แล้วก็เลยก่อตัวให้พวกเราทั้งหลาย เกิดมาเป็นครอบครัวเดียวกัน การที่เป็นครอบครัวเดียวกัน ก็มีกรรมเป็นกลุ่มก้อน กรรมร่วมกัน สุขร่วมกันทุกข์ร่วมกัน ผูกมัดกันมาอย่างนี้ เหตุที่เป็นครอบครัว เพราะมาจากการที่เรามีกรรมร่วมกันมา

ในความเป็นจริงแล้วครอบครัวอยู่ไหน ในความเป็นจริงแล้ว เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็น

ลูก เป็นพี่เป็นน้องกันจริงๆ หรือเปล่า

กรรมทั้งนั้นเลย ที่ส่งผลมาให้เป็นอย่างนี้ แล้ววันหนึ่งกรรมนั้นหมดไป ครอบครัวนั้นก็จะสลายไปเหมือนกัน เกิดขึ้นตามกรรม ดับลงไปตามกรรม เป็นไปตามกรรม

ฉะนั้น เราจึงไม่ควรยึดติด ไม่ควรลุ่มหลงว่า นั่นเป็นของเรา นี่เป็นของเรา บุคคลนั้น เรารัก บุคคลนั้นรักเรา เราก็เลยไม่ควรที่จะไปเอาการกระทำของเขาเหล่านั้น มาทำให้เราทุกข์มาแบกทุกข์เอาไว้ มาเดือดมาร้อนด้วย

พี่น้องก็สมมุติเป็น พ่อ แม่ ลูกก็สมมุติเป็น ฉะนั้น เราไม่ต้องไปเอาสิ่งที่สมมุติเป็นนี้ มาทำให้เรานั้นเป็นสุขเป็นทุกข์ ติดอยู่ในบ่วง แล้วทำให้เราออกจากกองทุกข์ไม่ได้

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาแล้วย่อมรู้แจ้งเช่นนี้ และถอดถอนบ่วงแห่งความยึดติดในตัวบุคคลรอบข้างออกเสียได้ด้วยปัญญา เห็นเป็นธรรมดา

เมื่อใครจะทำอะไรแบบที่ถูกหรือไม่ถูก เราก็จะเห็นเป็นธรรมดา

เมื่อใครจะต้องรับผลของกรรมที่ตนก่อตนทำเอาไว้ เราก็จะเห็นเป็นธรรมดา

เพราะว่าเราได้บอกแล้ว เราได้ทำหน้าที่ของตนดีแล้ว คือ ทำหน้าที่ของลูกที่ดี คอยประพฤติปฏิบัติดี คอยบอกแม่บอกพ่อ ในสิ่งที่ไม่ดี ขอร้องให้อย่าทำ บอกพี่บอกน้อง ให้ทำในสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง

เคยบอกแล้วทำหน้าที่ของตนดีแล้ว ทำตนให้ไม่เกิดความเดือดร้อน ไปเบียดเบียน กระทบ พ่อแม่พี่น้อง ตนก็ทำหน้าที่แห่งตนดีแล้ว ไม่ยึดมั่นถือมั่นปล่อยวางในจิตในใจ ให้ตัวของเราเป็นสุขไม่เอาเรื่องของคนอื่นมาทำให้ตนเป็นทุกข์ไม่ยึดติดลุ่มหลง แต่ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด เท่าที่พลังกำลังความรู้ความสามารถแห่งตนพอจะทำได้ อย่างนี้ละ.. พระยารธรรม.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรม ย่อมรู้แจ้งปล่อยวาง

พระยารธรรมเอย.. บ่วงแห่งการยึดติดยึดตัวบุคคล ลุ่มหลงในตัวบุคคลนั้น เป็นบ่วงที่ถอดถอนได้ยาก แต่ผู้มีปัญญา เมื่อรู้แจ้งในเหตุที่คนนั้นทำอย่างนั้น คนนี้ทำอย่างนี้ ผลของกรรมคนนั้นส่งมาคนนี้ส่งมา ตามกรรมของเขา ย่อมปล่อยวางลงได้

รู้แจ้งในเหตุที่มาเกิดเป็นครอบครัวเป็นครว้กัน เขาย่อมไม่ยึดติด เพียงแต่ต้องทำหน้าที่ของตนให้ดี ทำอย่างปล่อยวาง เพื่อจะถอดถอนตน ให้หมดหนี้เวรหนี้กรรมหนี้บาป ให้หมดสิ่งที่ผูกมัดรัดตนเอาไว้ในครอบครัว ถอดถอนออก เพื่อที่ตนจะไปสู่ทางพ้นทุกข์ได้เท่านั้น

พระยารธรรมเอย.. บ่วงของการยึดมั่นถือมั่น ติดในลาภยศตำแหน่ง สรรเสริญ ติดในสิ่งที่เป็นองค์ประกอบภายนอกต่างๆ ก็เหมือนกัน

บุคคลผู้มีปัญญารู้แจ้งในธรรม ย่อมรู้ว่า สิ่งเหล่านี้ไม่เที่ยงแท้ ไม่มีอยู่จริง สมมุติขึ้นมาหลอกตาหลอกใจเรา มันเป็นสิ่งสมมุติเท่านั้น เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ไม่มีอะไรเที่ยงแท้

บุคคลผู้มีปัญญาแห่งธรรม ย่อมถอดถอนตนจากการลุ่มหลงยึดติดพัวพันมัวเมา ในสิ่งต่างๆ ทั้งหลาย สิ่งภายนอก ที่จะทำให้ตนสร้างเวรสร้างกรรม ให้เกิดความโลภ เบียดเบียนผู้อื่น เกิดความหลงในสิ่งของข้าวของลาภยศ ตำแหน่งต่างๆ จนเบียดเบียน ผู้อื่น

บุคคลผู้มีปัญญา ย่อมปลดปล่อยคบ่วงแห่งการรัดตรึง ดึงตนเอาไว้ในวิถีสงสารเหล่านี้ได้

พระยารธรรมเอย.. เมื่อเราปลดปล่อยของการ หลงตน หลงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน หลงสิ่งภายนอกที่เป็นสิ่งหลอกตาหลอกใจของตนได้

บุคคลผู้นั้น ย่อมมีปัญญารู้เท่าทันกิเลสตัณหา สิ่งหลอกล่อต่างๆ และปัญญาที่รู้แจ้งเช่นนี้เรียกว่า ปัญญาธรรม เรียกว่าแตกฉานในธรรม และจะไม่มีสิ่งใดหลอกหลวงหลอก ล่อ ชูดึงให้เราอยู่ในวิถีสงสารนี้ได้อีกต่อไป เช่นนี้เป็นอย่างนี้เป็นต้น เป็นแบบหลัก

พระยารธรรม.. คนที่มีปัญญาธรรม เขาจะรู้ตามที่กล่าวมานี้ และรู้ออกมาจากจิต จากใจของเขาแตกฉาน รู้แจ้งสว่างแจ่มแจ้งจากดวงธรรมดวงปัญญาของเขา แบบนี้ละ พระยารธรรม..คือ ผู้มีปัญญาธรรม

พระยารธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ ให้ลูก ได้ฟัง และ พิจารณาตามลูกจะนำธรรมนี้ไปเผยแผ่ เพื่อให้เป็นประโยชน์กับชาวพุทธทั้งหลาย ผู้ตั้งใจ ปฏิบัติเพื่อพบนิพพานเจ้าค่ะ วันนี้ ลูกกราบขอลาก่อนนะเจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 227 **รู้คุณค่าของการออกบวช**

ในเช้าของวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธรูปิตา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่าน เพื่อเฝ้าขอฟังธรรม ในแบบอย่างของผู้มีปัญญาธรรมตอนต่อไป เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธรูปิตาแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธรูปิตาไปดังนี้ว่า

“ ข้าแต่องค์พระพุทธรูปิตา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา..วันนี้ ลูกจะขออน้อมเข้าเฝ้าฟังธรรมถึงบุคคลผู้มีปัญญาในแบบต่อไปนะเจ้าคะ วันนี้ พระพุทธรูปิตาจะทรงเมตตา ยกตัวอย่าง รูปแบบของผู้มีปัญญาธรรมแล้วแบบไหนให้ลูกฟังละเจ้าคะ ขอพระพุทธรูปิตาโปรดทรงเมตตาให้ลูกได้ฟังและนำไปเผยแพร่ด้วยเถิดเจ้าคะ ”

พระยารธรรมเอย.. ดีแล้วละลูก ตั้งใจทำหน้าที่ของตนให้ดี พยายามดูจิตใจของตน ดูว่าตนนั้น สงบไหม สว่างไหม เป็นสุขหรือเป็นทุกข์ กับเรื่องต่างๆทั้งหลายหรือเปล่า แล้วก็จงตั้งใจฝึกฝนเรียนรู้ในสิ่งที่ตนต้องทำ เช่น การรับธรรมแล้วก็นำไปเผยแพร่

พระยารธรรมเอย.. ไหนลองมานั่งใกล้ๆ ตรงนี้ นั่งแล้วก็หลับตาลง ค่อยๆ พิจารณาตามเสียงธรรมนะ เออล่ะนะ

พระยารธรรม.. เมื่อพร้อมแล้วก็จงตั้งใจฟังลูก บุคคลผู้มีปัญญาธรรม เขาย่อมรู้แจ้งเข้าใจ รู้ค่าในสิ่งที่เขานั้นได้ออกบวช เขาย่อมเอาโอกาสที่ได้ออกบวชนั้น ไปสร้างไปทำในสิ่งที่ดี ที่เกิดผลประโยชน์อันสูงสุดแก่ตัวของเขา

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาารู้แจ้งในธรรมแล้วนั้น เขาย่อมรู้จักเสียสละเวลาในทุกหน้าที่ที่มันผ่านไป แล้วก็เอาเวลาเหล่านั้น มาทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่ตัวของเขา

ลูกเอย.. มีปัญญาารู้แจ้งรู้จักคุณค่าของการได้ออกบวชแบบไหนนั้นหรือ ก็เป็นแบบนี้ละลองพิจารณาตามดูนะ

บุคคลผู้มีปัญญาแล้ว เขาย่อมรู้ เข้าใจว่า โลกจักรวาลวิภูสงสาร การเวียนว่ายตายเกิด อยู่ในวิภูสงสารนี้ มันช่างยาวนานเหลือเกิน ถ้าเราไม่ทำให้การเวียนว่ายตายเกิดจบ มันก็จะไม่มีวันจบเลย เราคงต้องวนสุข วนทุกข์ อยู่ในวิภูสงสารนี้ สุขก็เป็นสุขจอมปลอม

ทุกข์ก็เป็นทุกข์จอมปลอม เป็นของหลอกเราให้วิ่งวนตามมันเฉยๆ ต่อให้จะวนเวียนไปเป็นล้านชาติ ก็มีแต่ความว่างเปล่า ไม่มีอะไรเลย

เหมือนบุคคลผู้ที่ไปรับจ้างทำงานเพื่อได้เงิน แต่ต่อให้ทำเป็นร้อย เป็นล้านชาติ ก็ไม่ได้ค่าแรงไม่มีใครให้อะไร เหนื่อยเปล่า ตั้งใจก็เปล่า ทำงานไปก็เปล่าประโยชน์ ไม่เกิดประโยชน์อะไรกับตนเลย ไม่มีอะไรสักสิ่งสักอย่างหนึ่ง ที่เป็นของตน

บุคคลผู้มีปัญญา ก็จะรู้แจ้งตามความเป็นจริงเช่นนี้ และยิ่งรู้แจ้งอีกด้วยว่าดวงจิตทั้งหลาย ผู้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารนี้ มีมากมายจนนับไม่ถ้วนว่ามีเป็นจำนวนเท่าไร แล้วก็พากันอัดแน่น เวียนวนอยู่ในวัฏสงสารนี้

เมื่อกาลเวลาผ่านไป นานหลายหมื่นหรือแสนปี ถึงจะมีองค์พระพุทธรูปเจ้าบังเกิดขึ้นหนึ่งพระองค์ และหนึ่งพระองค์ที่บังเกิดขึ้นนั้น จะเป็นผู้มาบอกทางให้ดวงจิตต่างๆ ทั้งหลาย ผู้ที่รู้ตามได้พ้นทุกข์ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนึ่งพระองค์บังเกิดขึ้นหนึ่งครั้ง มีรอบของธรรมคำสอนสั่งอยู่ไม่นานเกินกว่า 5,000 ปี จะมากกว่านั้นในบางองค์ ก็มากนิดหน่อย จะน้อยกว่านั้นในบางองค์ก็น้อยไปนิดหน่อย

ช่วงเวลาแห่งประตูปันทุกข์นั้นมันจะมีช่วงเวลาแห่งการเปิดออกเพียงไม่นาน และที่มีค่ามากไปกว่านั้น ก็คือดวงจิตอีกมากมายเลย ที่เขาเหล่านั้นมองไม่เห็นทาง ไม่รู้ตาม ไม่รู้เรื่องด้วย ไม่มีสิทธิ์ ไม่มีโอกาส แม้จะเข้ามามีรายชื่อ แม้จะเข้ามาได้สอบเพื่อที่จะรู้ว่าจะได้ไป หรือว่าจะได้อยู่ แต่ตนนั้นเป็นผู้ที่มีโอกาส ได้มีชื่อในดวงจิตในกลุ่มของดวงจิตที่มีโอกาสจะสอบจะทดสอบตนว่า ตนจะสามารถเข้าสู่พระนิพพานได้หรือเปล่า

ตนถือเป็นผู้โชคดีเหลือเกิน ที่เป็นหนึ่งในไม่รู้กี่ดวงจิตที่นับไม่ถ้วนเลย ที่สามารถเกิดมาในยุคที่มีองค์พระพุทธรูปเจ้าบังเกิดขึ้น มีธรรมคำสอนให้ศึกษาเรียนรู้ และประตูยังเปิดอยู่ให้ลูกนั้นพ้นทุกข์อยู่

บุคคลผู้มีปัญญา เขาย่อมรู้เช่นนี้ละ **พระยารธรรม..** และเมื่อรู้เช่นนี้แล้ว เขาก็จะรู้ค่า รู้ค่าที่ตนนั้นได้เกิดมา ในช่วงของคำสอนที่ยังมีอยู่ในช่วงที่ประตูแห่งนิพพานยังไม่ปิด และเขาก็จะรู้ว่าเขา คือ ผู้ที่มีโอกาสมาก

บางคนเขาสักแต่ารู้จักองค์พระพุทธรูปเจ้า นั้นก็ยังเป็นโอกาสในระดับหนึ่ง

บางคนได้แต่ทำทานไม่สามารถสละสิ่งต่างๆ ทั้งหลายทิ้งเพื่อกบวช

บางคนอยากจะออกบวช แต่ถูกบ่วงต่างๆ ทั้งหลายที่ได้ก่อก่อได้ทำเอาไว้ รััดตรึงเอาไว้ให้ไปไม่ได้

บางคน อยากจะบวชเป็นพระภิกษุ ก็ไม่มีโอกาสได้บวช เพราะตนเป็นสตรี

ฉะนั้น นักบวชผู้ที่มีปัญญาแล้ว จะเห็นค่าในสิ่งต่างๆ ทั้งหลายเหล่านี้ จะรู้ว่า

วิถีสงสารนี้ เวียนวนแล้วมันไม่ได้อะไร จะรู้ว่ากาลเวลายาวนานยิ่งนัก กว่าองค์พระพุทธรเจ้า
หนึ่งพระองค์จะบังเกิด แล้วก็รู้ว่ามันเป็นเรื่องที่ยาก ที่ดวงจิตใดดวงจิตหนึ่งจะเข้ามา
ถึงการเป็นนักบวช แล้วก็รู้ค่า ของการได้เป็นนักบวช

ได้ออกจากบ้านจากเรือน

ได้มาประพฤติปฏิบัติธรรม

ได้มีเวลาบวช 1 วัน 2 วัน หรือ 3 วัน

ได้บวชมาก หรือได้บวชน้อยก็สุดแล้วแต่บุญบารมีของเราที่สร้างที่ทำมาแล้ว และ
ที่กำลังจะสร้างจะทำต่อ เขาย่อมรู้ดีเช่นนี้

พระยาธรรม.. เมื่อรู้แจ้งเข้าใจในสิ่งเหล่านี้แล้ว ดวงจิตผู้มีปัญญาธรรมนั้น
เขาย่อมรู้ค่าในทุกนาทิจของการได้บวช เพราะเราไม่รู้ว่าชีวิตต่อไปจะเป็นแบบไหนยังไง

นักบวชผู้มีปัญญา เขาก็รีบเร่งสร้างสั่งสมทำในสิ่ง ที่เกิดประโยชน์แก่ตัวของเขา
โดยการทำความเพียร ทำในสิ่งที่ดี ที่จะเป็นสิ่งที่จะปูทางให้ตนเข้าถึงทางพ้นทุกข์

เหตุใดที่จะเป็นเหตุสุดดิ่ง ให้เขานั้นเสียเวลาเวียนวนอยู่ จมอยู่กับความทุกข์นั้น
เขาก็จะไม่ทำ เขาจะประพฤติแต่สิ่งที่ดี ที่ทำให้เขานั้นชวนขวยความดีได้มากที่สุด
เพื่อความดีเหล่านั้น จะนำพาเขาเข้าไปใกล้ประตูแห่งทางพ้นทุกข์ ให้ได้มากที่สุด

พระยาธรรมเอย.. เมื่อมีปัญญาธรรมแล้ว เขาย่อมเข้าใจเห็นค่าในการได้ออกบวช
เช่นนี้ละลูก เขาย่อมแบ่งแยกผิดชอบชั่วดีได้ เขาย่อมรู้ว่าการได้ออกบวชมีค่ามากเพียงใด
เขาย่อมรู้ว่าเขาต้องรักษาสิ่งที่ได้รับมาที่มีค่าที่สุด มีค่ามากกว่าสิ่งใดๆ ทั้งหมดทั้งสิ้นนี้
ให้ดีที่สุดยังไง เพราะนั่นคือสิ่งเดียวที่จะช่วยให้เขานั้น พ้นจากโลกแห่งความหลอกลวง
จอมปลอม สิ่งต่างๆ ที่เป็นของสมมุติในวิถีสงสารนี้ เขาก็จะตั้งใจทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะ
ทำให้เขาสูงขึ้นเรื่อยๆ

พระยาธรรมเอย.. นักบวชผู้มีปัญญาธรรมแล้ว จึงเป็นผู้บวช แบบไม่ขาดทุน
เป็นผู้ออกบวชแบบที่จะพบกับความสำเร็จอย่างแท้จริง เป็นผู้ออกบวช ที่สามารถที่จะ
นำพาให้ตนนั้นได้รับสิ่งที่เกิดผลกำไรไม่ขาดทุน

พระยาธรรมเอย.. หากว่าเราไม่มีปัญญารู้แจ้งเช่นนี้ เราออกบวชมา เราก็จะยังมี
แต่ความไม่รู้ ลุ่มหลงในเวลาที่มี คิดว่าเรามีเวลาอีกเยอะแยะมากมาย

ลุ่มหลงว่าตนนั้นได้บวชแล้ว เป็นผู้ประเสริฐแล้ว ยึดติดกับการบวช แล้วก็ไม่มี
ปัญญารู้เท่าทัน สิ่งที่จะทำให้ตนขาดทุน อาจจะทำให้ตนตกต่ำลงไป ก็เลยยังทำสิ่งไม่ดี
ทำให้จิตของตนตกต่ำอยู่ร่ำไป นักบวชผู้ไม่มีปัญญา ก็จะพลาดพลั้งกระทำผิดเช่นนี้ละ

พระยารธรรม.. แต่คนที่มีปัญญาแล้ว จะรู้แจ้งดังที่ได้กล่าวไปนั้นละ รู้ค่าในการได้ เป็นนักบวช รู้เข้าใจว่ากว่าองค์พระพุทธรเจ้าหนึ่งพระองค์ จะบังเกิดขึ้นบนโลกนั้นยาวนาน กว่าดวงจิตดวงหนึ่งจะเข้าถึงการเป็นนักบวช ได้เกิดมาในศาสนาขององค์ พระพุทธรเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งนั้นมันเป็นเรื่องยาก

ฉะนั้น เมื่อมาถึงจุดนี้แล้วที่เราได้เป็นนักบวชแล้ว เราต้องทำความดีชวนขวยสิ่ง ที่ดี นี่คือนโอกาสที่ดีที่สุดที่ตนได้รับ จะไม่ทอดถอนกับการได้ออกบวชของตน จะรู้ว่าสิ่งที่ตน ได้รับมีค่ามากกว่าสิ่งใดๆ ทั้งหมดทั้งสิ้น และจะอาศัยเวลานี้ทำให้ตนสิ้นสุดการเวียนว่าย ตายเกิด อย่างนี้ละ

พระยารธรรม..นักบวชผู้มีปัญญาเป็นเช่นนี้ ส่วนผู้ที่ยังไม่รู้แจ้งไม่แตกฉาน ยังไม่มี ปัญญา ก็จะไม่เข้าใจเช่นนี้ บวชก็จะสักแต่บวช สักแต่บวชสักแต่บวชสักแต่ทำไป

ฉะนั้น เมื่อออกบวชแล้วจงรีบเร่งชวนขวยทำในสิ่งที่ดี ทำความเข้าใจให้ดีกว่า ที่ตนออกบวชนี้ เพื่อมรรคผลนิพพาน และหาโอกาสได้ยากมาก

ฉะนั้น จงตั้งใจบำเพ็ญไป แล้วลูกก็จะเป็นนักบวชผู้มีปัญญาได้ในที่สุดเช่นเดียวกัน

พระยารธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธรองค์ที่ทรงเมตตา แสดงธรรมนี้ให้ลูก ได้ฟังพิจารณา ตาม เข้าใจแล้วเจ้าค่ะ

การที่เราออกบวช เราต้องรู้อย่างเดียวว่า ออกบวชเพื่อพบนิพพาน ต้องรู้ค่าใน การได้บวช ได้ปฏิบัติของเรา รู้ค่าในทุกวันทุกคืนที่เราได้มีชีวิตอยู่ในกายของนักบวช และ ตั้งใจปฏิบัติ ฝึกฝนปัญญาของตน เพราะสิ่งที่ตนกำลังทำอยู่ คือ สิ่งที่จะนำพาให้ตนพ้นทุกข์ อย่างแท้จริง ไม่ใช่ทรัพย์สินสมบัติของนอกร่าง บุคคลที่รักทั้งหลายที่เป็นของสมมุติ แต่ เป็นสิ่งที่จะพาตนให้พ้นทุกข์ เข้าใจแล้วเจ้าค่ะ

วันนี้ ลูกกราบขอลาก่อนนะเจ้าค่ะ แล้วไว้จะมาเฝ้าฟังธรรมใหม่เจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 228 **รู้คุณค่าของการลงทุนไม่ให้อุญเปล่า**

ในเช้าของวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา..วันนี้ ลูกจะขอเข้าเฝ้าฟังธรรมถึงเรื่องตัวอย่างของผู้มีปัญญาธรรม นะเจ้าคะ ขอพระพุทธองค์โปรดทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ให้ลูกได้ฟังและนำไปปฏิบัติตามด้วยเถิดพระพุทธเจ้าคะ ”

พระพุทธองค์ : ดีแล้วละ พระยาธรรมเอย.. ถ้าอย่างนั้นก็จงตั้งใจฟังให้ดีนะลูก น้อมจิตน้อมใจให้เข้าถึงธรรมที่ได้ยินได้ฟัง พิจารณาตามให้รู้แจ้ง เมื่อลูกนั้นเข้าใจธรรมนี้ที่ได้ฟังอย่างแจ่มแจ้งแล้ว ลูกก็จะสามารถน้อมไปปฏิบัติ น้อมไปเผยแผ่อย่างถูกต้อง

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้ที่มีปัญญาธรรมแล้วนั้น เขาย่อมรู้ดีว่า การกระทำใดที่จะทำให้นั้นขาดทุน การกระทำใดที่จะทำให้นั้นได้กำไร ในการออกบวช ในการเล่นเกมอยู่ในวัฏสงสารนี้ เขาย่อมรู้ดีว่า สิ่งใดที่จะช่วยให้ดวงจิตของเขานั้นสูงขึ้น ไม่ต่ำลง ทำให้ดวงจิตของของเขา เข้าถึงความสุข และพบกับความพ้นทุกข์ในที่สุด

ลูกเอ๋ย.. บุคคลผู้ที่มีปัญญาธรรมนั้นเขาย่อมรู้ดีว่าการออกบวชนั้น ที่สามารถได้โอกาสออกบวช ก็เพราะว่ามาจากเหตุที่เขาได้ทำเอาไว้แล้ว เขารู้ดีว่ามันคือการเอาความดีที่เคยมีเคยทำมาต่อยอดลงทุน เพื่อที่จะสร้างความดีในครั้งใหม่ ต่อยอดความดียกระดับจิตให้สูงยิ่งๆ ขึ้นไป

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้ที่มีปัญญาธรรม เมื่อเขารู้แล้วว่าสิ่งที่ได้รับได้เป็นในวันนี้ มีผลส่งผลมาจากสิ่งที่เคยทำไว้ในกาลก่อนค้ำหนุนมา เขาย่อมรู้ดีว่า เขาคือนักลงทุนผู้ที่กำลังเอาความดีที่เคยมีเคยทำ มาลงทุนใหม่เพื่อต่อยอด

ฉะนั้น **ลูกเอ๋ย..** เขาย่อมทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์เพิ่มกำไร สานต่อความดี สิ่งใดที่จะเป็นสิ่งที่ช่วยค้ำช่วยหนุนต่อยอดความดีเขาย่อมทำ เช่น การรักษาศีลให้บริสุทธิ์ การฝึกสติ ฝึกปัญญา ฝึกสมาธิ ฟังธรรม เขาย่อมทำในสิ่งเหล่านี้ เพื่อให้ความดีที่เขามีอยู่ ที่ส่งผลมาให้เขาได้มีโอกาสนั้นได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

เขาย่อมตั้งใจทำความดี รักษาศีลให้มากขึ้นกว่าเดิม และเขาก็จะทำสมาธิให้มากกว่าเมื่อก่อน จะฟังธรรมให้พัฒนาเข้าใจมากขึ้นกว่าเดิม จะฝึกฝนอบรมปัญญาแห่งตนให้รู้แจ้งเข้าใจในธรรมมากยิ่งขึ้น

เขาจะรีบเร่งชวนชวายเป็นในสิ่งที่ดี ที่ได้ผลกำไร เขาจะหาสิ่งที่มีให้เพิ่มมากขึ้น เขาจะต่อยอดความดีในการได้ออกบวชนั้น ให้เลื่อนระดับจากการเป็นนักบวชที่สมมุติว่าเป็นพระภิกษุ สมมุติว่าเป็นสามเณร สมมุติว่าเป็นอุบาสก อุบาสกให้เข้าถึงความเป็นพระอรหันต์ ให้เข้าถึงความเป็นผู้ที่พ้นจากนรก ผู้ที่ใกล้พระนิพพาน

การออกบวชของเขาจะไม่ขาดทุนเลย เขาย่อมได้รับผลประโยชน์ที่มากขึ้นเรื่อยๆ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ถึงซึ่งพระนิพพานเลยทีเดียวนั้น แต่เขาก็ไม่ขาดทุน เพราะเขารู้แล้วว่าสิ่งที่ได้มา มาจากความดีที่เคยทำ เช่น อาจจะได้บุญร่วมกับผู้อื่น สนับสนุนการออกบวชของผู้อื่น ได้ช่วย ได้คำ ได้หนุนผู้ที่ออกบวชให้ได้บำเพ็ญ ถึงเวลาจึงอาศัยเหตุปัจจัยเหล่านั้นส่งผลให้ตนก็ได้มีโอกาสบวช เมื่อตนได้บวชแล้ว รีบสานต่อความดีด้วย ศีล ธรรม สมาธิ และปัญญา

บุคคลผู้มีปัญญา รู้แจ้งแล้ว เขาย่อมรู้เช่นนี้ เขาจะไม่ปล่อยให้ขาดทุน ไม่ปล่อยให้เขาต้องอาศัยบุญเก่าส่งผลให้มาครองผ้าไตรจีวร หรือมาอยู่ในเพศของนักบวช อยู่ไปวันๆ จนบุญเก่านั้นหมด แล้วก็ร้อนรุ่มดิ้นกลับไปสู่ทางโลก

เขาจะไม่ปล่อยให้มันเป็นเช่นนั้นเลย และจะไม่มีคำว่าหมดบุญผ้าเหลือง เพราะเขาได้เอาบุญเก่ามาต่อบุญใหม่เข้าไว้ เขาได้ต่อยอดความดียิ่งขึ้นไป เขาไม่ใช่ผู้ใช้แต่บุญเก่าบวชแล้วไม่สร้างบุญใหม่ไม่ต่อยอดความดีให้กับตน เขาย่อมเป็นนักบวชผู้พ้นทุกข์ผู้เจริญในธรรม ผู้รู้แจ้งเข้าใจตามความเป็นจริง

บุคคลผู้มีปัญญา เขาย่อมรู้แจ้งและกระทำเช่นนี้ละ พระยาธรรมเอเย.. ส่วนการกระทำอันใดที่จะเป็นเหตุ ทำให้เขาเป็นผู้นั้นเป็นผู้ขาดทุนเขาย่อมไม่ทำ การกระทำใดที่จะทำให้ดวงจิตของเขา ถอยหลังลง ตกต่ำลงเขาย่อมไม่ทำ

เมื่อตนได้ออกบวชนั้น แปลว่า ความดีส่งผลมาถึงแล้ว คำหนุนตนให้ได้บวชได้บำเพ็ญได้ปฏิบัติ เขาย่อมตั้งใจปฏิบัติ

เขาจะไม่สักแต่บวช สักแต่สมมุติมาอยู่ มาเพื่อที่จะได้สุขได้สบาย ไม่ต้องไปดิ้นรนชวนชวายเป็นมาหากิน เอารัดเอาเปรียบญาติธรรมผู้สร้างคุณที่ใส่บาตรให้ทุกวัน คำหนุนตนด้วยปัจจัยสี่เพื่อให้ตนได้บำเพ็ญ เขาจะไม่ทำเช่นนั้น เพราะว่าเขารู้ดีว่าการที่เราได้ออกบวชมาจากบุญเก่า ถ้าไม่สร้างบุญใหม่เสวยแต่บุญเก่า วันหนึ่งบุญเก่าก็ต้องหมดไป และเรามีชีวิตอยู่ในเพศของนักบวช เรานั้นดำเนินชีวิตอยู่ได้ ก็เพราะมีญาติธรรม

ผู้ที่ศรัทธาในการออกบวชของเรานั้น คำหุณเราเข้าใจในทุกเช้าค่ำทุกวัน ที่เราได้บำเพ็ญ โดยไม่เดือดร้อน ก็เพราะว่ามีจิตศรัทธาจากญาติธรรม หากว่าเราเป็นนักบวชผู้เกียจคร้าน เป็นผู้ที่ไม่ประพฤติ ไม่ปฏิบัติ ไม่บำเพ็ญ ไม่รักษาศีลพรหมจรรย์ ไม่ประพฤติอยู่ในกรอบ ของนักบวช เราย่อมเป็นผู้ขาดทุนเพราะเราได้ทำกรรมชั่วเอาไว้เสียแล้ว

การเป็นนักบวช ต้องเป็นผู้ไม่เบียดเบียนผู้อื่น แต่บัดนี้เรากำลังหลอกลวงผู้อื่น ว่าเราเป็นนักบวชทั้งที่ศีลก็ไม่มี ธรรมก็ไม่มี สมาธิ หรือปัญญา ก็ไม่มี และเรากำลังเอา รัดเอาเปรียบผู้อื่นโดยการเสวยสุข

อยู่บนความทุกข์ยากลำบาก

อยู่บนความศรัทธาของผู้อื่น

กรรมนี้จะส่งผลให้เราตกต่ำอย่างหนักเป็นแน่แท้ ไม่ใช่แค่ทำให้เราจะขาดทุน แต่ ยังทำให้เราตกต่ำอีกเสียด้วย

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรม เขาย่อมรู้แจ้งเช่นนี้ละ ว่าการบวชแล้ว ไม่ทำกิจของนักบวช ไม่ชำระกิเลสแห่งตน ลุ่มหลงมัวเมาพัวพันอยู่กับกิเลสตัณหาทั้งหลาย เราจะกลายเป็นผู้ขาดทุนและตกต่ำในที่สุด

การได้ออกบวชแล้วนั้น เพราะผลบุญเก่าส่งผลให้ลงทุน

เมื่อได้ลงทุนแล้วก็ต้องทำความดีให้อยู่ในกรอบของ ศีล ธรรม สมาธิ และปัญญา เพื่อที่ตนนั้นจะได้รับผลกำไร คือ ได้รับสิ่งที่ดี ต่อยอดความดีให้สูงยิ่งๆ ขึ้นไป

ลูกเอย.. ผู้มีปัญญาธรรม เขาทำเช่นนี้ละลูก ความสุขความเจริญในการออกบวช ของเขานั้นจึงมี และก้าวหน้ายิ่งๆ ขึ้นไป ไม่มีวันถดถอยน้อยลงเลย ในความดีที่เขาจะสะสม

บุคคลผู้มีปัญญาธรรม เขาจะพบกับความสำเร็จในที่สุด

เขาจะไม่มีทางปล่อยให้ตนหมดบุญ

จะไม่มีทางที่จะร้อนรุ่มกลับคืนสู่โลกสมมติอีก

หนทางเดียวที่เขาจะไป คือพระนิพพานเท่านั้น

ทำความดีในชาติที่แล้วนำมาต่อยอดในชาตินี้

ชาตินี้ได้มีโอกาสแล้วก็ต้องทำให้ถึงที่สุด

หากมันไม่ถึงซึ่งพระนิพพาน อย่างน้อยก็ใกล้เข้าไปอีกนิดหนึ่ง แล้วเกิดมาชาติ ใหม่ เราจะได้มีบุญนี้มาต่อยอดให้เราไปอีกสักก้าวหนึ่ง ไปอีกสักนิดหนึ่ง ต่อยอดเข้าไป เรื่อยๆ จนถึงวันที่เขานั้นสามารถที่จะไปถึงนิพพาน ผู้มีปัญญาธรรมย่อมเป็นผู้เดินแล้วไม่ ถอยหลัง มีแต่การแสวงหาวิธี เพื่อให้จะได้เดินก้าวต่อไป บุคคลผู้ที่เป็นเช่นนี้ ย่อมถึงซึ่ง พระนิพพาน

พระยาธรรมเอย.. ผู้มีปัญญา ย่อมไม่เดินถอยหลังอีก เช่นนี้แหละ..พระยาธรรม.. ตัวอย่างของการมีปัญญาธรรม เขาทำเช่นนี้ละ ผู้รู้ ผู้เข้าใจในธรรมแล้ว

พระยาธรรมเอย.. จงตั้งใจพิจารณา ให้เข้าใจในธรรม และนำไปเผยแผ่เช่นนี้เถิด ลูก

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธรองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรมให้ลูกนั้น ได้ฝึกฝนจิต เรียนรู้ว่าผู้มีปัญญาจะไม่ปล่อยให้การลงทุนของตนนั้นขาดทุน เขาย่อมต่อยอดความดีไปเรื่อยๆ แม้ต้องข้ามภพข้ามชาติ เขาก็ยังคงทำความดีอยู่เสมอตลอดไป เขาจึงสามารถเข้าถึงพระนิพพานได้ การกระทำอันใดที่จะจุดเขาไว้ ดึงเขาให้ตกต่ำลง เขาจะไม่ทำ และสิ่งเหล่านั้นก็แค่อยู่ในกรอบของ ศีล ธรรม สมาธิ และปัญญา เท่านั้นเอง ไม่ได้ยุ่งยาก อะไรเลย เข้าใจอย่างนี้แล้วเจ้าค่ะ ลูกจะนำไปประพฤติปฏิบัติตาม เจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 229 **รู้จุดมุ่งหมายของการบวช**

ในเช้าของวันที่ 17 ธันวาคมพ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา.. วันนี้ ลูกจะขอเฝ้าฟังธรรมถึงตัวอย่างของผู้มีปัญญาธรรมในแบบต่อไปนะเจ้าค่ะ ขอพระพุทธองค์โปรดทรงเมตตาหยิบยกตัวอย่างของผู้มีปัญญาธรรม ว่าเขานั้นประพฤติปฏิบัติรู้แจ้งเช่นไร ให้ลูกได้ฟังได้พิจารณาตาม นำไปปฏิบัติและเผยแผ่ด้วยเถิด พระพุทธเจ้าค่ะ”

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้ที่มีปัญญาธรรมเขาย่อมรู้แจ้งดีอย่างนี้ว่า ในโลกจักรวาลวิภูสงสารนี้ มีอยู่ 2 หนทาง

หนทางที่ 1 คือ การเวียนวนเวียนว่ายตายเกิด ตามกรรมของตนอยู่ในวิภูสงสารนี้ เกิดอยู่ตรงนั้นบ้าง เกิดอยู่ตรงโน้นบ้าง เวียนวนอย่างนี้ไม่จบไม่สิ้น

หนทางที่ 2 ก็คือ การหาวิธีเพื่อที่จะออกจากการเวียนวน ทำตนนั้นให้เข้าใจ เข้าถึงความเป็นจริงของสรรพสิ่งทั้งหลาย ในโลกสมมุติ แล้วยกจิตของตนให้อยู่เหนือสิ่งสมมุติทั้งหลาย เพื่อจิตแห่งตน จะได้เข้าถึงความหลุดพ้น

มี 2 ทาง คือ การเดินต่อไปเรื่อยๆ วนไปเรื่อยๆ ไม่รู้จบไม่รู้สิ้น หรือว่า จะเลือกทางที่หาทางออกแล้วมีวันที่จบ ไม่ต้องมาเวียนวนตกเป็นทาสของใครอีก บุคคลผู้มีปัญญาธรรม เขาจะรู้แจ้งเห็นหนทาง 2 เส้นนี้ และเขาก็จะรู้แจ้งลึกเข้าไปอีกว่า..

การที่เวียนวนเวียนว่ายตายเกิด อยู่ในวิภูสงสารนั้น

แท้ที่จริงแล้วมันไม่เกิดประโยชน์ ไม่ได้อะไรเลย

เรากำลังถูกหลอก หลอกให้ลุ่มหลง

หลงยึดในตน ในของๆ ตน

หลอกให้รัก หลอกให้โลภ ให้โกรธ

แล้วให้เรานั้นวิ่งวุ่น เป็นไปตามกรรมของตน ที่เชื่อทั้ง 4 เหล่านี้ สั่งให้ทำ

แล้วก็อยู่ในโลกที่ถูกควบคุมด้วย กฎแห่งกรรม และ กฎแห่งความไม่เที่ยงแท้

เราต้องทำกรรม ตามเชื้อกิเลสที่มี
 แล้วก็ต้องเกิดตามกรรม ดับตามกรรม
 กฎแห่งกรรม คุณอยู่
 กฎของความไม่เที่ยงแท้ ก็คุมเอาไว้
 การเกิด การดับ จึงมีอยู่ในดวงจิตทั้งหลายอยู่ร่ำไป และในความเป็นจริง การเกิด
 นั้น ก็ไม่มี การดับนั้น ก็ไม่มี เราเพียงแต่ แค่หลงไป
 เมื่อเกิดคราใด ความยึดติดในตัวในตน ในของของตนก็มีในครานั้น
 เมื่อจะต้องพลัดพรากจากสิ่งของข้าวของที่ตนยึดว่าเป็นของตน ว่าตนนั้นเป็นผู้
 ครอบครอง เมื่อต้องพลัดพรากจาก ย่อมเป็นทุกข์อยู่ร่ำไป
 เมื่อตนนั้นจะต้องดิ้นรนชวนขวาย เพื่อได้สิ่งนั้นสิ่งนี้มา ก็เป็นทุกข์
 เมื่อได้มาครอบครองแล้วต้องดูรักษา ก็เป็นทุกข์
 เมื่อต้องพลัดพรากจาก ก็เป็นทุกข์
 และในความเป็นจริง การมีเรา มีของของเรา
 การไม่มีเรา ไม่มีของของเรา
 มันเป็นเรื่องสมมุติมา สมมุติไป สมมุติเป็น ให้เราคอยวิ่งวุ่นเจ็บปวดทุกข์ทรมานตาม
 เท่านั้น แท้ที่จริงแล้วไม่เกิดประโยชน์ อะไรกับเรา แม้เพียงสักนิดเดียว
 จักรวาลวัฏสงสาร หมุนวนกันไปมาด้วยความลุ่มหลง ติดอยู่ในเชื้อแห่งความรัก
 ความโลภ และความโกรธ ยึดติดกันเข้าไว้ ก็เป็นทุกข์ เกลียดกันโกรธกัน เบียดเบียนกัน
 ก็เป็นทุกข์ มีตัวเธอ ตัวเรา ก็เป็นทุกข์ สรรพสิ่งทั้งหลายในวัฏสงสารนั้น ล้วนแล้วแต่เป็น
 ทุกข์ทั้งนั้นเลย และทุกข์เหล่านั้นหรือสิ่งเหล่านั้น ที่สมมุติมี สมมุติไม่มีเหล่านั้น ก็ล้วนแล้ว
 แต่ไม่มีในความเป็นจริง
 คล้ายกับว่า บุคคลผู้มีปัญญาผู้นั้นอยู่นอกจักรวาลวัฏสงสารนี้ มองกลับมาเห็นตาม
 ความเป็นจริง แท้ที่จริง เขาก็วนตามกิเลสตัณหา วนไปเขาก็ไม่ได้อะไร เขาจะยึดติดลุ่ม
 หลงเพียงใด ทำยที่สุดก็ไม่มีอะไรเป็นของเขา ดวงจิตเหล่านี้แค่ลุ่มหลงไป
 บุคคลผู้มีปัญญา ย่อมรู้แจ้งในวัฏสงสารเช่นนี้ และเขาก็จะรู้แจ้งในเรื่องของความ
 หลุดพ้นอีกว่า องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาบอกมาชี้ทาง นำพาดวงจิตต่างๆทั้งหลาย ให้รู้
 แจ้งตามความเป็นจริง ในสิ่งต่างๆ ทั้งหลายที่สมมุติมาหลอกเรา
 เมื่อใครที่รู้ตาม รู้แจ้ง เข้าใจว่าตนถูกหลอก หลอกให้หลงให้ยึดในสิ่งสมมุติต่างๆ
 บุคคลผู้นั้นย่อมมีปัญญารู้เท่าทันการถูกหลอกเหล่านั้น และสามารถที่จะนำพาตนให้ออก
 จากวัฏสงสารนั้น

เมื่อเข้าใจเช่นนั้นแล้ว ก็เข้าใจลึกเข้าไปอีกว่า การเวียนวน ไม่จบสิ้น ไม่มีของจริง การเวียนวนนั้น เป็นทุกข์ยิ่งนัก

การเดินออก กล้ายอมรับความจริง เข้าใจในความเป็นจริง ยกจิตตนให้สูงเหนือกว่า ตนก็จะเป็นผู้มีอิสระ ไม่ถูกกฎอะไรครอบงำอีก ไม่ถูกเชื้ออะไรครอบงำอีก จิตนั้นยอมหลุดพ้นไม่ต้องเกิด ไม่ต้องแก่ ไม่ต้องเจ็บ ไม่ต้องพลัดพรากอีกต่อไป ความหลง ความอยาก ความยึด จะไม่มีในตนอีกแล้ว ตนจะสบายเป็นผู้ที่หลุด จากทุกสิ่งและทุกอย่าง และจะไม่มีวันที่จะกลับไปเวียนวนอีก

หนทางแห่งความพ้นทุกข์นั้น คือ การทำตนให้รู้แจ้ง รู้แจ้งในสิ่งทั้งหลาย และการที่จะรู้แจ้งได้ เราต้องเดินตามรอยขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และบัดนี้ เราเองก็ถือเป็นนักบวช ซึ่งนักบวชก็หมายถึงบุคคลผู้เลือกแล้วว่าตน จะออกจากวัฏสงสาร จะหาหนทางหลุดพ้นให้กับตน จะเดินตามรอยขององค์พระพุทเจ้า

ฉะนั้น ตอนนี้เป็นนักบวช เราต้องเดินตามรอยของพระพุทเจ้า เพื่อออกจากทุกข์ออกจากวัฏสงสาร เมื่อเราออกบวชถือว่าเราเลือกทางแล้วว่าจะออกจากที่นี่ไป

ฉะนั้น เหตุใดที่จะทำให้เราจมอยู่ ทุกข์อยู่ในวัฏสงสาร เราจะไม่ทำ

ทางแห่งพุทธะ มีให้เดิน 4 อย่างก้าว เพื่อที่จะออกจากวัฏสงสาร มีศีลแล้วถือเป็นนักบวช และการมีศีลนั้น ต้องเป็นผู้ปฏิบัติอยู่ในกรอบของศีล ไม่ใช่ผู้สมาทานศีล

การที่เราออกบวช มีศีลเป็นย่างก้าวที่ 1 แล้ว เราก็ต้องมีธรรม หมั่นพิจารณาธรรม ให้รู้แจ้งเห็นจริง เข้าใจตามธรรมคำสอนสั่งขององค์พระพุทเจ้า เพื่อเรานี้จะได้รู้ว่า ต้องทำแบบไหน ออกจากกิเลสตัณหาอย่างไร

เมื่อมีธรรมเป็นแผนที่การบอกทางแล้ว เราย่อมรู้ว่า จะทำสมาธิ จะขัดเกลาปัญญาของตนให้เป็นผู้รู้แจ้ง และหมั่นฝึกฝนตนให้อยู่ในกรอบของ ศีล ธรรม สมาธิ ปัญญา อาศัย สำภาแก้ว สำภาทองแห่งศีล ธรรม สมาธิ ปัญญา นำพาตนให้ออกจากกองทุกข์

นักบวชผู้มีปัญญา ย่อมรู้เช่นนี้แหละ..พระยาธรรมเอย.. รู้ว่ามีทาง 2 เส้น มีทาง ที่วนไป ไม่รู้จบ ก็กับการหาทางออกแล้วก็จะจบในการเวียนวน

รู้ว่ามีองค์พระพุทเจ้า ได้ชี้ทาง บอกทาง นำทางไว้แล้ว แล้วก็รู้อีกว่า ตนเป็นนักบวชนั้นแปลว่า ตนเลือกที่จะออกจากวัฏสงสารแล้ว สิ่งใดที่เป็นสิ่งของชาวโลกเขาทำกัน เราก็อย่าทำ สิ่งใดที่เป็นกิจของสงฆ์ ของนักบวช เราก็ควรทำ คือ การ มีศีล มีธรรม มีสมาธิ มีปัญญา ทางที่เราเดินออกมา นี้ เราจะอาศัยศีล ธรรม สมาธิ ปัญญา พาเราออก

ฉะนั้น เราต้องอยู่ในกรอบของ 4 อย่างก้าวนี้ เราจึงสามารถที่จะออกจากวัฏสงสารได้ในที่สุด อย่างนี้เช่นนี้ละ..พระยาธรรม..บุคคลผู้มีปัญญาเขาย่อมรู้แจ้งเช่นนี้ละ ลูก

จงตั้งใจพิจารณาธรรมนี้ให้เข้าใจแล้วก็นำไปเผยแพร่ ให้นักบวชทั้งหลายได้เติม
ปัญญาให้กับตนในรูปแบบของผู้มีปัญญา เช่นนี้ แล้วจะรู้ว่าตนต้องทำแบบไหนตามผู้มี
ปัญญา จะได้พ้นจากความทุกข์ ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนนั้นได้เลือกแล้ว เช่นนี้ละ..
พระยารธรรมเอย..

พระยารธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอขอบคุณพระพุทธรองค์ที่ทรงเมตตา แสดงธรรม เรื่อง 2 หนทางให้เลือก
แล้วก็นักบวช เป็นผู้เลือกเดินออกตามรอยพระพุทธเจ้าแล้ว ต้องมีศีล ธรรม สมาธิ และ
ปัญญา จึงจะสามารถออกจากวัฏสงสารได้ เข้าใจแล้วเจ้าค่ะ

แท้ที่จริงผู้มีปัญญาเขารู้แจ้งจริงๆ เขาถึงสามารถดับกิเลสได้ ถ้าสักแต่ว่าบวชไป
แต่ไม่รู้แจ้งเช่น ที่พระองค์ได้ทรงยกตัวอย่างมานั้น ปัญญาคงไม่สามารถทำให้พ้นทุกข์ได้
บวชไปก็คงจะงงๆ ในสิ่งที่ตนทำอยู่ บัดนี้ พระองค์ได้ชี้ทาง ยกตัวอย่างแล้ว ลูกทั้งหลาย
ก็พอจะเข้าใจแล้วเจ้าค่ะ ลูกจะน้อมไปประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อพ้นทุกข์ตามผู้มีปัญญา
เจ้าค่ะ

วันนี้ ลูกกราบขอลาก่อนนะเจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 230 **อยู่กับปัญหาอย่างไม่มีปัญหา**

ในเช้าของวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า..

“ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา..วันนี้ ลูกจะขอเข้าเฝ้าฟังธรรมในหมวดของผู้มีปัญญาธรรม นะเจ้าคะ ขอพระพุทธองค์โปรดทรงเมตตา ยกตัวอย่างผู้มีปัญญาธรรมให้ลูกได้ฟัง ทำความเข้าใจนำไปปฏิบัติและเผยแผ่ด้วยเถิด เจ้าคะ”

พระพุทธองค์ : ดีแล้วละ.. พระยารธรรม ถ้าอย่างนั้นก็จงตั้งใจฟัง

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาแล้วนั้น เขาย่อมสามารถฝึกฝนตน ให้อยู่กับปัญหาความวุ่นวายต่างๆ ได้ โดยที่เขานั้นไม่ร้อนรนไม่วุ่นวาย ไม่ดิ้นรนเร่าร้อนตามปัญหาเหล่านั้น

เพราะบุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้ว เขาย่อมรู้แจ้ง เห็นทุกสิ่งเป็นธรรมดา และเขาก็จะยอมรับในทุกสิ่งทุกอย่างที่มันเกิดขึ้นได้

เขาทำใจเตรียมใจฝึกฝนจิตใจของเขา จนอยู่นอกกาย เหนือกาย อยู่นอกเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง ที่มันจะเป็นจะมี สมมุติเป็น สมมุติมี เหล่านั้นหมดแล้ว เขายกจิตของตนอยู่เหนือปัญหาต่างๆ เขาพร้อมที่จะยอมรับความเป็นจริงโดยไม่เจ็บปวด เขาจะสักแต่ว่าเห็นสิ่งต่างๆ ทั้งหลาย เป็นเพียงเรื่องธรรมดา

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้วอย่างแท้จริง เขาจะมีสภาวะธรรมเช่นนี้แหละลูก เช่น ถ้าว่ามีเรื่องอะไรเกิดขึ้นสักเรื่องหนึ่ง จะเป็นเรื่องที่ไม่ดีก็ตาม เขาก็เห็นสักแต่ว่าเป็นธรรมดา ก็มนุษย์ เขาก็ยังมีกรรมพัวพันกันให้เป็นอย่างนั้น มีกิเลสตัณหาส่งผลให้เป็นอย่างนี้ มันก็เลยเป็นปมเหตุอย่างนั้น เขาก็จะเห็นเป็นธรรมดา เขาจะไม่ทุกข์ไม่สุข ไม่วิงวุ่น ไม่ร้อนรน

ถ้าหากว่า จะต้องเกิดการตายการพลัดพรากจาก ในชีวิตของบุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง เขาก็จะสักแต่ว่าเห็นการแตกสลาย ดับสลายเสื่อมไปของร่างกาย ที่ก็ไม่แตกต่างอะไรกับ

ท่อนไม้ หรือท่อนฟืน เมื่อหมดอายุขัย หรือว่าล้มนลงกองกับพื้นแล้ว ก็เปล่าประโยชน์
ก็ไม่มีอะไรแตกต่างกัน เขาจะฝึกฝนจิตของตนจนเป็นเช่นนี้ละ

พระยาธรรมเยย.. ฉะนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่มันเกิดขึ้น ดวงจิตของผู้มีปัญญาธรรม
จึง ไม่ต้องเป็นทุกข์ไม่ต้องวิงวุ่นให้มันร้อนรุ่มในจิตใจ จะเห็นเพียงแค่ว่า เป็นเช่นนั้นเช่นนี้
เป็นธรรมดา จะฝึกฝนจิตของตน ให้รู้แจ้ง มองเห็นเข้าใจตามความเป็นจริงในทุกสิ่งทุก
อย่างจน ไม่ยึดติดกับอะไร ไม่หลงกับอะไร ไม่ทุกข์กับอะไรอีกต่อไป

พระยาธรรมเยย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้ว เขาฝึกฝนตนให้เป็นเช่นนี้แหละลูก
ให้จิตนั้นอยู่ห่างจากกายของตนก็ดี กายของบุคคลผู้อื่นก็ดี เรื่องราวที่สมมุติขึ้นมาว่าเกี่ยว
กับตนก็ดี สมมุติว่าเกี่ยวกับคนอื่นก็ดี มันจะเห็นเรื่องราวเหล่านั้น เป็นเพียงแค่เรื่องธรรมดา
แม้กายแห่งตน ก็ให้เห็นเป็นเพียงแค่ว่าท่อนไม้ หรือท่อนฟืนที่ก็ไม่ได้มีค่ามีประโยชน์อะไรเลย

พระยาธรรมเยย.. เมื่อผู้ประพฤติปฏิบัติธรรม ฝึกฝนตนจนรู้แจ้งในธรรม เข้าใจ
และยอมรับในสรรพสิ่งทั้งหลาย ยอมรับได้แม้กระทั่งการเป็นไปของร่างกายที่สมมุติว่าเป็น
ของตน หรือของคนที่คุณรัก จิตจะนิ่งดูตาย จะสักแต่เห็นว่าเห็นเป็นธรรมดาในทุกสิ่งทุกอย่าง

เช่นนี้เท่านั้นละ..**พระยาธรรม..** และเมื่อเห็นรู้แจ้งเช่นนี้เรียบร้อยแล้ว เขาก็จะมี
ปัญญาที่เหนือกว่านั้น ก็คือ สามารถแก้ไข หรือว่าช่วยเหลือทำในสิ่งที่ควรจะทำตามเหตุ
และปัจจัย โดยที่ไม่ต้องเอาจิตไป ประุ่งแต่งให้มันสุขมันทุกข์กับสิ่งที่ทำ สักแต่ว่าช่วย
สักแต่ว่าทำ ทำตามเหตุและปัจจัย ไม่สุข ไม่ทุกข์กับสิ่งที่ต้องทำ อย่างนี้ก็เป็นผู้ที่มีปัญญา
อย่างแท้จริงสูงขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

พระยาธรรมเยย.. ง่ายๆ ก็คือการฝึกฝนจิตแห่งตนให้ยอมรับความเป็นจริง สรรพ
สิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป จะเป็นรูปธรรม นามธรรม จะเป็นตัวบุคคล หรือว่าจะ
เป็นความคิด ความรู้สึก จะเป็นสิ่งของ ข้าวของก็ตาม เราให้เห็นสักแต่ว่าเห็นเป็นธรรมดา

และเราก็จะสามารถอยู่ได้โดยที่จิตนั้นนิ่ง นิ่งพอที่จะเห็นเรื่องราวต่างๆ ทั้งหลาย
ที่มันเกิดมันดับนั้น เป็นธรรมดาของมันอย่างนั้น และเราก็จะมีสติ มีปัญญา ที่จะชี้จะบอก
จะค่อยๆ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาเหล่านั้นไป โดยที่เราไม่เข้าไปปนเปื้อนกับปัญหาทั้งหลาย
ยอมรับความจริงได้ ก็เหตุมันเกิด เกิดเพราะเหตุโน้น เดียวมันก็ดับไปเป็นธรรมดา

บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้ว เขาย่อมมีจิตที่นิ่งสงบ เช่นนี้ละ..**พระยาธรรม..** ถึงแม้ว่า
จะต้องอยู่กับปัญหามากมาย แต่ปัญหามากมายเหล่านั้น ก็ไม่ได้ทำอะไรเขาได้เลย

ถึงแม้ว่าเขาต้องสูญเสียอะไรไปก็ตาม ความสูญเสียนั้นก็ทำอะไรเขาไม่ได้เลย
เพราะเขาฝึกฝนตนจนรู้แจ้งจนยอมรับ รับได้กับความจริงที่มันจะเกิดจะดับ จะมีอยู่หรือ
ไม่มีในทุกสิ่งทุกอย่าง เขายกจิตของตนอยู่เหนือสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นแล้ว เขาย่อมไม่สุขไม่

ทุกข์อะไรกับโลกใบนี้อีก

เห็นทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามเหตุของมัน ดับตามเหตุของมัน จะไม่ยุ่งเกี่ยวเอา
จิตของตนไปดึงเอาเรื่องนั้นเรื่องนี้ มาทำให้ตนนั้นต้องเป็นทุกข์เลย เพราะตนรู้แล้วว่าสิ่ง
ทั้งหลาย แม้แต่กายนี้ก็ประกอบไปด้วยความหลง ความยึดในตัวในตน และตัวบุคคลผู้อื่น
เรื่องราวอื่นๆ สรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงบนโลกนี้ ก็ล้วนแล้วแต่เป็นแค่สิ่งที่มันปนเปื้อนด้วย
กิเลสตัณหาสร้างให้เกิด สร้างให้ก่อขึ้นมา

เขาจะไม่ไปเอาเรื่องราวเหล่านี้มา ทำให้จิตของเขาต้องมัวหมอง ให้จิตของเขาต้อง
ร้อนรุ่มก่อกวนคิดไปตาม เขาก็จะมีจิตที่นิ่งเฉยกับทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างนั้นล่ะ..

พระยาธรรม.. แต่ก็ยังมีการประกอบโลกอยู่ เขาก็ยังคงสมมุติประกอบอยู่กับโลก
ไป ด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยความรู้แจ้งเพียงแต่

อยู่กับปัญหา อย่างไม่มีปัญหา

อยู่กับทุกข์ แบบไม่ทุกข์

อยู่กับฝุ่น แบบไม่เปื้อนฝุ่น

เพราะเขานั้น มีเกราะป้องกันจิตของตนแล้ว ใครจะเป็นอะไร เรื่องอะไรจะเกิด
ขึ้นจะดี หรือไม่ดี เขาย่อมรู้แจ้งเห็นตามความเป็นจริง ในทุกสิ่งแล้วว่ามันเป็นเพียงแค่สิ่ง
สมมุติขึ้นมา เขาจะรู้แจ้ง เข้าใจอย่างชัดเจนเช่นนี้ล่ะ..พระยาธรรมเอ๋ย..

ฉะนั้น ลูกเอ๋ย.. จงตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ทำตนนั้นให้ถึงซึ่งความดีอันสูงสุด คือ
การสั่งสมความดีให้มากๆ สั่งสมความดีไปเรื่อยๆ เรื่อยๆ จนความดีนั้นจะกำหนดให้ลูกนั้น
มีสภาวะจิตสภาวะธรรมที่สูงขึ้นเรื่อยๆ

เมื่อจิตสูงเหนือกว่ากิเลสและตัณหาทั้งหลายทั้งปวง ลูกก็จะมีปัญญาธรรม รู้แจ้ง
เห็นตามความเป็นจริง ในสรรพสิ่งทั้งหลายเช่นนี้ล่ะ การพลอยสุข พลอยทุกข์ไปกับเรื่อง
ราวภายนอก ก็จะไม่มียึด การยึดตน ยึดบุคคลที่สมมุติว่าเป็นคนที่เกี่ยวข้องกับตน ก็จะไม่
มี การที่จะไปวิ่งสุขวิ่งทุกข์กับเรื่องราวต่างๆ ทั้งหลาย ก็จะไม่มียึด ตนย่อมอยู่กับปัญหา
ได้อย่างไม่มีปัญหา จิตนั้นย่อมเข้าถึงนิพพานได้ในที่สุด ลูก

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ..

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรมให้ลูกได้ทำความเข้าใจใน
สภาวะธรรมของ ผู้มีปัญญา

ผู้มีปัญญาในวันนี้ คือ ผู้ที่สามารถฝึกฝนตน

จนสามารถอยู่เหนือปัญหาทั้งหลายอย่างไม่มีปัญหา

รู้แจ้งเข้าใจในสรรพสิ่งทั้งหลาย

ยกจิตของตนอยู่สูงเหนือกิเลสตัณหาทั้งปวง
เห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่มันประกอบขึ้น ประกอบอยู่ และดับไป เป็นเพียงแค่เรื่องของ
กิเลสตัณหาประกอบขึ้น ประกอบให้มันดับ เป็นไปตามเหตุของมัน
ความยึดติดแม้ในตัวของตนก็ไม่มี
จิตจะลอยสูงเหนือปัญหา ทั้งที่กายยังอยู่กับปัญหา แต่จิตนั้นไม่ปนเปื้อนกับปัญหา
เหล่านั้น เพราะกายก็ไม่ใช่ของจิต จิตดวงนั้นย่อมสว่างไสวอยู่สูงเหนือทุกสิ่ง ทุกอย่าง เข้าใจ
แล้วเจ้าคะ และยังเข้าใจอีกว่าถ้าเราทำความดีไปเรื่อยๆ ความดีก็จะพาให้เราอยู่สูงเช่นนั้น
มองกลับมาขณะกิเลสตัณหาทั้งปวง เข้าใจแล้วเจ้าคะ
กราบขอบพระคุณพระองค์ที่ทรงเมตตา เจ้าคะ
สาธุ

ตอนที่ 231 **ใครจะทำดีทำชั่วช่างตัวเขา**

ในเช้าของวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้านอบน้อมต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา.. วันนี้ ลูกมีสภาวะธรรมหนึ่งที่มีมันเกิดขึ้นอยู่ในตัวของลูกจะเล่าถวายให้พระองค์ได้ฟัง เพื่อที่จะได้ทรงองค์ที่หนึ่งว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมันเป็นเรื่องของปัญญาธรรม ที่มีมันเกิดขึ้นในตัวของคุณหรือเปล่า อย่างนั้นนะเจ้าคะ ขอพระพุทธองค์โปรดทรงเมตตาลูกด้วยเจ้าคะ”

พระพุทธองค์ : ดีแล้วละ พระยาธรรม.. บางครั้งการปฏิบัติก็ต้องการความแนใจ และต้องเอาประสบการณ์จริงที่ตนนั้นประสบพบเจอ เล่าสู่กันฟัง ผู้ประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่กำลังสงสัยอยู่ หรือไปประสบพบเจอ กับเหตุการณ์เดียวกับเราเอง ก็จะได้เข้าใจว่าเราไม่ได้เป็นอยู่คนเดียว และสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นนั้น มันเกิดขึ้นเพราะอะไร อย่างไร ทำไมถึงเกิดขึ้น เมื่อเกิดขึ้นแล้ว เราควรที่จะทำแบบไหนยังไง จงกล่าวธรรม ที่เรานั้นต้องการจะถามมาเถิด พระยาธรรม..

พระยาธรรม : สาธุเจ้าคะ..

พระพุทธองค์เจ้าขา.. เมื่อก่อนโน้น เวลาที่หนูปฏิบัติไป เราก็ตั้งใจปฏิบัติดี และเราก็ทำหน้าที่ของตนไปเรื่อยๆ เรื่อยๆ แต่เรายังมีความรู้สึกว่ามีใครทำถูก เราก็ยังดีใจกับเขา เมื่อมีใครทำผิดเราก็ยังทุกข์ใจกับเขา

คือชอบเอาเรื่องของคนอื่นมาใส่ใจของเรา และก็ทำให้เราเป็นทุกข์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่สมมุติว่าเกิดมาอยู่ใกล้กัน มีความเกี่ยวข้องกัน หรือว่า ชอบไปดึงเอาความคิดของคนอื่น มาคิดให้มันเป็นแบบเรา เราชอบไปบังคับว่าทำไมคนนั้นไม่คิดอย่างนั้น คนนี้ไม่คิดอย่างนี้ แล้วก็ทำให้เราเป็นทุกข์มากนะเจ้าคะ จนทำให้หนูเกิดความลังเลสงสัยว่า ทำไมเรายังเป็นทุกข์เช่นนี้อยู่ ทำไมเราชอบไปดึงเอาเรื่องของคนอื่นมาทำให้เราทุกข์ ทำไมชอบไปยุ่งกับเรื่องของคนอื่น แล้วก็ปล่อยวางไม่ได้เสียที เดียวก็ทุกข์เพราะคนนั้น เดียวก็ทุกข์เพราะคนนี้

แล้วก็รู้สึกว่ทำไมตนถึงต้องถอดถอนเรื่องราวของคนอื่นออกจากใจของตนไม่ได้เลยอย่างนั้นนะเจ้าคะ แต่ว่ามาในช่วงนี้ มันเริ่มเกิดสภาวะธรรมบางอย่างแปลกๆ คือไม่สนใจใครเลย ใครจะทำชั่วหนูก็จะคิดว่ก็แล้วแต่เขา นั้นเป็นการกระทำของเขา ไม่ใช่การกระทำของเราเราไม่จำเป็นที่จะไปเอาการกระทำของบุคคลผู้อื่น มาทำให้เรารู้สึกแยะเรารู้สึกเป็นทุกข์เป็นกังวล ไม่จำเป็นต้องสนใจ เพราะมันเป็นธรรมดาของดวงจิตทั้งหลายที่ตัวของเขาเองก็จะต้องเรียนรู้สุขเรียนรู้ทุกข์ เรียน รู้ผิด รู้ถูก ด้วยตัวของเขา เราอย่าเอา มาใส่ใจเลย

หนูก็จะคิดแบบนี้ ไม่ว่าจะเรื่องอะไรก็ตามที่มันเกิดรอบๆข้างเรา เราก็จะเห็น และแบ่งแยกได้อย่างชัดเจนว่ทุกคนมีหน้าที่เป็นของตน ทุกคนต้องรับผิดชอบในกรรมที่ตนทำเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำแบบไหนยังงดีหรือไม่ก็ตาม เขาก็จะต้องรับในสิ่งที่เขาทำ ถ้าเกิดว่มีปัญหา เขาก็จะต้องแก้ไขของเขาได้ เราไม่ต้องไปยุ่งกับคนอื่น ไม่ต้องไปเอาเรื่องนั้นเรื่องนั้นมาทำให้เราเป็นทุกข์

หนูก็จะเกิดสภาวะธรรมอย่างนั้นนะเจ้าคะ แล้วเมื่อเกิดสภาวะธรรมเช่นนี้แล้ว หนูก็จะรู้สึกว่หนูก้อยู่โลกที่เป็นโลกของหนูก้อยู่คนเดียว ไม่เกี่ยวกับใคร ทุกสิ่งทุกอย่างว่างเปล่า ไม่มีอะไรในเรา ไม่มีเราในใคร ไม่มีใครเกี่ยวกับเราเราเกี่ยวกับใครอีกแล้ว เราก้อยู่หนึ่งๆ แบบนี้ไป

เกิดสภาวะธรรมเช่นนี้กับหนู แล้วก็รู้สึกว่สบายดีนะเจ้าคะ ไม่ต้องเป็นทุกข์เพราะคนอื่นอีกแล้วไม่ต้องทุกข์ เพราะว่การกระทำของผู้อื่นอีกต่อไป หนูก็จะอยู่ที่ตัวของหนูนี้นี้แหละเจ้าคะ

แล้วพอเวลา ถ้าเกิดว่เราพอจะจัดสรร บอก ช่วย ทำอะไรได้บ้างตามกำลังของเรา เราก็จะทำไปถ้าไม่มีเหตุปัจจัยที่เราก็จะทำ เราก็จะเฉยๆ ไปไม่ต้องสนใจอะไรอยู่ไปเรื่อยๆ แบบนี้ เห็นทุกสิ่งทุกอย่างเป็นธรรมดา ทำให้เราสบายใจขึ้นมากเลยเจ้าคะ เหมือนหลุดเข้าไปอยู่ในโลกอีกโลกหนึ่ง ที่เบา ที่ว่าง ที่โล่ง มากเลยเจ้าคะ

เกิดสภาวะธรรมเช่นนี้กับหนู ก็เลยทำให้หนูคิดว่ เมื่อก่อนที่เรายังทุกข์อยู่ ก็เพราะว่ยังสั่งสมความดีไม่เต็ม จิตเราไม่เข้มแข็ง เราก็จะเลยทุกข์อยู่ เพราะความเมตตามีอยู่มาก การวางเฉยนั้นยังไม่มีเราก็จะเลยทุกข์

แต่ ณ วันนี้สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นนั้นทำให้เรารู้ว่ การทำความดีไปเรื่อยๆ โดยไม่ต้องสนใจในสิ่งที่เรายังไม่ได้อยู่บ้าง บกพร่องบ้าง คือชอบไปทุกข์เรื่องนั้นเรื่องนี้ ไม่ต้องไปสนใจมัน เห็นเป็นธรรมดาแล้วก็ก้มหน้าก้มตาทำดีต่อไปเรื่อยๆ พอความดีของเราเต็มแล้ว ก็จะทำให้เราถึงซึ่งสภาวะธรรมของการวางเฉย จิตเราจะมีกำลังที่เข้มแข็งและวางได้เอง

อย่างนั้นนะเจ้าคะ

ไม่ทราบว่ามันเป็นปัญญาธรรมที่เกิดขึ้นในตัวเรา หรือว่ามันเป็นสภาวะธรรมแบบ ไหน หรือเจ้าคะ ขอพระพุทธองค์โปรดทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ให้ลูกได้เข้าใจด้วยเจ้าคะ

พระพุทธองค์ : นั้นละ พระยาธรรมเอย.. การที่เรา นั้นยังต้องเดินทางอยู่ เราก็ยังคงต้องประสบพบเจอกับสิ่งที่อยู่ข้างทาง ยังต้องเดินทาง ก็ยังต้องเหนื่อยเป็นธรรมดา

จิตที่ฝึกฝนไป ก็ต้องเจอเรื่องนั้น เรื่องนี้เข้ามากระทบ เพื่อที่จะฝึกฝนเราให้เข้มแข็งขึ้นและเมื่อเรายังไม่ละ ไม่เลิกต่อการทำความดี มันมาก็รู้ว่ามันมา เห็นเป็นธรรมดา แล้วตั้งใจทำความดีไปเรื่อยๆ วันหนึ่งที่ความดีที่มันเกิดขึ้นนั้น ก็จะส่งผลผลักดันคำหุน คำชู้ ให้จิตของเราสูงขึ้นๆ ขึ้นจิตของเราก็จะมีคลื่นพลังที่อยู่เหนือปัญหาต่างๆ รู้แจ้งใน ทุกสิ่ง เราก็จะวางอารมณ์ของการวางเฉยได้ เมื่อถึงจุดนั้นแล้ว ก็ารู้สึกสบาย รู้สึกเบา รู้สึกเห็นว่า เป็นธรรมดา อย่างนั้นละ

พระยาธรรม : ถูกต้องตามที่ลูกนั้นได้คิดได้พิจารณา เข้าใจแล้วละ แล้วก็ถือว่าเป็นผู้มีปัญญาธรรม เพราะรู้เท่าทันอารมณ์แห่งตนได้ และสามารถรู้ว่าเหตุการณ์ที่มันเกิด ต่างๆ ทั้งหลายกับตนคือสภาวะธรรมอะไรบ้าง เห็นแจ้งเข้าใจในเรื่องนั้น เรื่องโน้น จับเข้ามา ประติดประต่อ เป็นเหตุเป็นผลให้ตนได้เข้าใจ ถือว่าดีแล้วละ.. พระยาธรรม.. ก็ต้องฝึกฝนไปอีกฝึกฝนไปเรื่อยๆ นะลูก

พระยาธรรม : สาธุเจ้าคะ..

พระพุทธองค์เจ้าขา.. แล้วถ้าหากว่าเรายังมีความคิดเล็กน้อยว่า ถึงแม้เราจะถึง อารมณ์ตรงนี้แต่ทุกสิ่งทุกอย่างก็ไม่แน่นอน ว่ามันจะเป็นอย่างนี้ตลอดไปหรือเปล่า

บางทีช่วงนี้เราอาจจะรู้สึกแบบนี้ แต่ถ้าจิตใจเรายังเข้มแข็งไม่พอ เราก็อาจจะ ต้องกลับไปตกสู่อารมณ์เดิม คือทุกข์เพราะเรื่องนั้นเรื่องนี้ คนนั้นคนนี้อีก

ถ้าเราประคองอารมณ์นี้ไม่ได้ และต้องกลับไปสู่อารมณ์ของการทุกข์ เพราะเรื่อง นั้นเรื่องนี้ คนนั้นคนนี้ เพราะชอบไปดิ่งเรื่องของเขา มา แบบนั้นนะเจ้าคะ แล้วถ้าเรายังมี ความรู้สึกแบบนี้เลยทำให้เราต้องรู้สึก ว่า ไม่ต้องยึดสิ่งที่ เป็น แล้วก็เตรียมตัวให้รู้เท่าทัน อารมณ์ทุกตอน เพราะวันนี้อาจไม่เหมือนพรุ่งนี้ อย่างนี้ นะเจ้าคะ แปลว่าเรายังหวาดระแวง กับสิ่งที่จะเกิดขึ้น หรือว่าแปลว่ายังไง หรือเจ้าคะ

พระพุทธองค์ : ก็ดีแล้วละ..พระยาธรรมเอย ที่เรายังมีสติระลึก รู้ว่าอารมณ์ที่เป็น อยู่ ก็ไม่ควรยึดไม่ควรถือว่าเป็นสิ่งที่ ดีแล้ว ตัวเราดีแล้ว

ดีแล้วละ..พระยาธรรม..จะได้ไม่ต้องไปติดอยู่กับตรงนั้น แล้วอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ การที่ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นมันจะเป็นความจริง หรือเที่ยงแท้ได้ มันต้องค่อยๆ หล่อหลอมไป

เรื่อยๆ จะสอบหนักขึ้นๆไปเรื่อยๆ จนกว่าเราจะเป็นของแท้นะลูก

ฉะนั้น ต่อให้เราถึงสภาวะธรรมของอารมณ์เช่นนี้ จึงไม่ควรประมาท ไม่ควรหลง ไม่ควรยึดในสิ่งที่ถึงอารมณ์ตรงนี้ ควรที่จะรู้เท่าทันอารมณ์ของตนอยู่เสมอๆ

อย่างนั้นล่ะดีแล้ว **พระยารธรรมเอย..** ถือเป็นที่สุดผู้มีปัญญาธรรมอย่างแท้จริง หรือว่าอย่างน้อย ก็สว่างรู้แจ้งในระดับภูมิธรรมที่ลูกนั้นศึกษามา

ดีแล้วล่ะ **พระยารธรรม..** ฝึกฝนธรรมมามากแล้ว รู้แจ้งเข้าใจ รู้ทันอารมณ์แห่งตน แล้วก็รู้จักเตรียมอารมณ์ต่อไป ก็ถือว่าดี ดีพอใช้ได้ แต่ก็ต้องฝึกไปเรื่อยๆ อีกนะลูก

พระยารธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

พระพุทธองค์เจ้าขา.. ถ้าอย่างนั้น คนเรานั้นก็ต้องทำดีไปเรื่อยๆ ไม่ต้องสนใจกับอารมณ์ที่มันยังทุกข์อยู่ เหมือนเราซักผ้าเรารู้ว่ามันยังดำอยู่หรือเปื้อนอยู่เลอะอยู่ แต่เราไม่ต้องไปสนใจความเลอะนั้น เราก็ซักต่อไปเรื่อยๆ เรื่อยๆ เรื่อยๆ โดยที่ไม่ต้องไปทำให้มันเปื้อนอีก แล้วก็ซักต่อไปเรื่อยๆ วันหนึ่ง มันก็จะขาวขึ้นเอง ลูกเข้าใจอย่างนี้แล้วเจ้าค่ะ

ลูกจะอยู่กับทุกสิ่งทุกอย่าง แบบมีปัญญารู้เท่าทัน แบบระมัดระวังสิ่งที่จะกระทบเข้ามา จะอยู่กับปัญหาทุกอย่างให้ได้ จะพยายามฝึกฝนตนจากเรื่องเล็กสู่เรื่องใหญ่

แต่อย่างน้อยลูกก็เข้าใจสภาวะธรรมของพระนิพพานว่า การปล่อยวางไม่สนใจทุกอย่าง ไม่ยึดติดกับอะไร มันสบายเช่นนี้เอง ลูกเข้าใจอย่างนี้แล้วเจ้าค่ะ

วันนี้ ลูกกราบขอบพระคุณพระพุทธรองค์ที่ทรงเมตตาให้โอกาสลูก ได้แสดงพุดถึงสภาวะธรรม ที่มันเกิดขึ้นจริงในความรู้สึกของลูก ได้ทำความเข้าใจให้ลึกเข้าไปอีกว่า มันเป็นแบบไหนยังงัยกับความรู้สึกนี้

กราบขอบพระคุณพระพุทธรองค์ที่ทรงเมตตาเจ้าค่ะ วันนี้ ลูกจะขอกราบลาก่อนนะเจ้าค่ะ เอาไว้ลูกจะมาเฝ้าฟังธรรมใหม่เจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 232 **ระลึกรู้เท่าทันในสิ่งที่ทำ**

ในเช้าของวันที่ 20 ธันวาคมพ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธรูปดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธรูปองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธรูปองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ข้าแต่องค์พระพุทธรูปดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา..วันนี้ ลูกจะขอเข้าเฝ้าทูลถาม ถึงผู้ปัญญาธรรมในแบบต่อไปนะเจ้าคะ ขอพระพุทธรูปโปรดทรงเมตตาแสดงธรรมตัวอย่าง ของผู้มีปัญญาธรรมให้ลูกได้ฟังและศึกษาเป็นแบบอย่าง เป็นแนวคิดในการปฏิบัติด้วยเถิดเจ้าคะ”

พระพุทธรูป : ดีแล้วละ.. พระยาธรรมเอย ถ้าอย่างนั้นก็จงตั้งใจ ตั้งใจฟังพิจารณาตาม

ลูกเอย.. ทำจิตของลูกนั้นให้นิ่งเสียก่อน จะได้มีสมาธิ มีสติพิจารณาตามได้ อย่างถูกต้อง

พระยาธรรมเอย.. ปล่อยจิตปล่อยใจให้ว่างๆ

คลายอารมณ์ความคิดความกังวล

ปล่อยวางทุกอย่าง อย่าเป็นห่วง อย่ากังวลสิ่งใดๆ เลย

หายใจเข้า ลึกๆ ผ่อนคลายจิตใจของลูก

ให้พร้อม ให้พร้อมที่จะฟังธรรม

การที่จะฟังธรรมเข้าใจนั้น เราต้องเอาจิตของเราใจของเรา เข้าไปสัมผัส เข้าไปพิจารณาตามเสียงธรรมที่ได้ยินได้ฟัง ไปตามสิ่งที่ได้กล่าวได้พูดมาในธรรม เราจึงจะสามารถเข้าไปสัมผัสกับธรรมเรื่องนั้นๆ ได้ อย่างละเอียดอ่อน เพราะธรรมะเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนยิ่งนัก

ถ้าจิตใจของตนยังไม่ว่าง ยังมีแต่ความว้าวุ่น มีแต่ความกังวล มีความยึดถือในตัว ในตน ว่าตนดีแล้ว รู้แล้ว เข้าใจแล้ว จะไม่สามารถที่จะเข้าใจเข้าถึงธรรมที่ละเอียดได้เลย

พระยาธรรมเอย.. ฉะนั้นลูกควรที่จะฝึกฝนจิตของลูกนั้น ให้นิ่งเสียก่อน ก่อนที่จะฟังธรรมแล้วก็น้อมจิตน้อมใจตามธรรมนั้น

ธรรมะหนึ่งหัวข้อ หรือหนึ่งข้อคิด ที่แสดงไป มันอาจจะซ่อนด้วยธรรมะอีกเป็นร้อย เป็นพัน ที่อยู่ในหัวข้อเดิมนั้น เพราะมันสามารถที่นำพาให้ปัญญาแห่งธรรมแตกฉาน เจาะลึกเข้าไป ออกดอกออกผล แดกกิ่งก้านใบ ออกไปเป็นร้อย เป็นพันตอน

ตัวของบุคคลผู้ตั้งใจฟัง และพิจารณาดีแล้วนั้นละ จะสามารถมองเห็นธรรมที่มัน แดกกิ่งก้านใบขยายออกไปอยู่ในตัวของบุคคลผู้นั้นเอง

ลูกเอ๋ย.. บุคคลผู้ที่เขานั้นมีปัญญาธรรม เขาก็จะทำ ทำอย่างที่ได้กล่าวมานี้ละ คือเขาจะตั้งใจทำ มีสติระลึกรู้อยู่ในสิ่งที่เขาทำ เช่น การรักษาศีล เขาก็จะมีสติระลึกรู้อยู่เสมอว่า เขากำลังอยู่ในศีลระดับใด เขาได้สมาทานศีลอะไรเอาไว้แล้ว และเขาก็จะเอาจิตใจ เอาความตั้งใจตั้งมั่นของเขานั้น เข้าไปศึกษาเรียนรู้กับคำว่าศีล อย่างละเอียดอ่อนด้วยตัวของเขาเอง

เขาย่อมรู้ดีว่า การรักษาศีลในระดับต่างๆ นั้นรักษาเพื่ออะไร ศีลในแต่ละข้อที่ต้องรักษามันเกิดประโยชน์อะไร และการรักษาศีล ต้องรักษาด้วยกาย วาจา และใจ และต้องรักษาอย่างไรให้เป็นการรักษาศีลอย่างถูกต้องตามหลักธรรม คือ การอยู่บนทางสายกลาง ไม่ตั้งเครียดในศีล จนตนรู้สึกว้าแบกโลกทั้งโลกเอาไว้ เอาศีลนั้นมาครอบตนเอาไว้จนไม่สามารถเดินต่อไปได้

เขาย่อมรู้และเข้าใจดีว่า เขาจะรักษาแบบไหนให้เป็นการรักษาศีลอย่างพอดี อยู่บนทางสายกลางโดยไม่หย่อนเกินไป จนทำให้เขานั้นเกิดการบกพร่อง มีรูรั่วในการรักษาศีล

พระยาธรรมเมย.. บุคคลผู้มีปัญญา เขาจะตั้งใจพิจารณาระลึกตามสิ่งที่เขาจะทำ ในทุกเรื่อง ทุกอย่าง เช่น การรักษาศีล ที่หยิบยกตัวอย่างมา เขาจะเอาจิตใจ ความตั้งใจ ตั้งมั่นของเขานั้นละ ศึกษาให้ลึกเข้าไปในเรื่องของการรักษาศีล

อย่างเรื่องฟังธรรมก็เช่นเดียวกัน บุคคลผู้มีปัญญา เขาจะตั้งใจฟัง ตั้งใจพิจารณา เอาจิตเอาใจของเขานั้นเข้าไปสัมผัสกับเสียงธรรม กับธรรมเรื่องนั้นกับธรรมหัวข้อนั้น สัมผัสให้ลึกด้วยจิตด้วยใจเขาจะไม่เอาทิฐิ เอาอัตตาตัวตน ไม่ยึดในตัวในตน ไม่ยึดในความ เป็นผู้มึศีลมากกว่า น้อยกว่าไม่ยึดในความรู้แล้วไม่สนใจอะไรทั้งนั้น

เขาจะปล่อยจิตปล่อยใจให้ว่างๆ แล้วก็พิจารณาตามไปอย่างไร้ตัวตน เขาจะแค่ แสวงหาสิ่งที่มีมันถูกต้องและซ่อนอยู่ในเสียงธรรม และแสวงหาสิ่งที่มีมันแตกกิ่งก้านไป ที่มีมันซ่อนอยู่ในธรรม คือ ธรรมที่ซ่อนที่ซ่อนอยู่ในธรรม อย่างนั้นละ..พระยาธรรม..คือ ผู้มีปัญญาธรรม

และบุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้วไม่ว่าเขานั้นจะทำสมาธิ เขาก็ย่อมรู้ดีว่าเขาจะต้อง

ทั้งทุกอย่างเอาไว้ก่อน และตั้งใจมั่น ในสิ่งที่จะทำ คือการฝึกสมาธิ ไม่ว่าจะเป็นเวลาสั้น หรือนานก็ตาม หากเขาได้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว เขาย่อมมีสติรู้ตามในสิ่งที่ทำ

การฝึกฝนปัญญา ก็เช่นเดียวกัน เขาย่อมมีสติระลึกตามตัวปัญญาที่เขามี ฝึกแล้ว ฝึกอีกให้เขานั้นรู้แจ้งเข้าใจในสรรพสิ่ง ฝึกฝนตนจนเป็นผู้ที่ไม่มีในสิ่งใดปกปิดปิดบังตน หลอกหลวงตนได้อีกต่อไป จนกว่าจิตของเขานั้นจะสว่างรุ่งเรือง

พระยาธรรมเมย.. สรุปลงในธรรมที่ได้กล่าวมานั้น ก็คือการมีปัญญารู้เท่าทันในสิ่ง ที่ตนกำลังทำอยู่ ไม่เอาเรื่องอื่นเข้ามาเจือปน เข้ามาทำให้สับสนวุ่นวาย นั่นคือ ผู้มีปัญญา ธรรม และผู้มีปัญญาธรรม เขาก็ทำกันเช่นนี้แหละ.. พระยาธรรม..

ลูกเอ๋ย.. เขาฝึกฝนตนเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนเขานั้นมีศีลที่บริสุทธิ์อยู่บนทางสายกลาง อยู่เสมอ ไม่มีบกพร่อง จนเขานั้นมีธรรมอยู่ในใจอยู่เสมอ ไม่มีจางหายไป

ทุกลมหายใจเข้าออก ทุกอิริยาบถ ทุกการกระทำ เขามีธรรมอยู่ในจิตในใจ อยู่ใน ตนเสมอ เขามีสมาธิตั้งมั่นอยู่ในใจอยู่เสมอ ไม่ให้สิ่งอื่นใดเข้ามารบกวน และเขาก็มีปัญญา รู้แจ้งในเหตุที่เกิดที่ดับ สิ่งที่กระทบผ่านหู ผ่านตา กระทบเข้ามา หรือสิ่งที่มันเกิดอยู่ภายใน เกิดอยู่ภายนอกอยู่เสมอ เขาจะรู้เท่าทันสิ่งที่ทำ ในทุกสิ่งที่เขาจะทำ และเขาก็จะฝึกจน ทรงอารมณ์อยู่บนการกระทำทุกสิ่ง ที่ครอบด้วยศีล ด้วยธรรม ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา เขาจะมี 4 อย่างก้าวนี้ ทรงอารมณ์อยู่ในจิตของเขาอยู่เสมอ 4 อย่างนี้ ที่ทรงอยู่ในอารมณ์ จะเกื้อหนุน เกื้อกูล จะกำหนดจิตของเขาไม่ให้ปนเปื้อนกับกิเลสตัณหาอีก เขาจะสามารถ พบกับความพ้นทุกข์ได้ เช่นนี้แหละ

พระยาธรรม.. ตัวอย่างของผู้มีปัญญาในตอนี้ ก็คือ ผู้มีปัญญา รู้เท่าทันในสิ่งที่ ทำ มีสติอยู่กับสิ่งที่ทำ เอาจิตเอาใจของตนเข้าไปสัมผัสเรียนรู้ในสิ่งที่ทำอย่างละเอียดอ่อน และฝึกฝนตน จนจิตของตนทรงอารมณ์อยู่บน ศีล ธรรม สมาธิ และปัญญา และสามารถ อาศัย 4 อย่างนี้ เข้าสู่ความหลุดพ้นจนได้ในที่สุด อย่างนี้ละ..พระยาธรรม.. เรียกว่าเป็นผู้ มีปัญญาธรรม

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรม นี้ให้ลูกได้ฟัง พิจารณาตาม

พระพุทธองค์เจ้าข้า.. ถ้าอย่างนั้น ถ้าเกิดว่าเราจะทำสมาธิ แต่ยังมีเรื่องนั้น เรื่องนี้ วุ่นวายมาเราจะทำอะไรสักสิ่งหนึ่ง ก็จะมีเรื่องวุ่นวายเข้ามารบกวนเราได้ แปลว่า เรายังมีปัญญาธรรมที่ไม่เข้มแข็ง มีนิดเดียวมีไม่มาก เราต้องฝึกฝนจนกว่าไม่มีเรื่องอื่นเข้ามา เจือปน

การเรียนรู้ในสิ่งนั้นๆ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เรา รู้แจ้ง เข้าใจอย่างไม่มีสิ่งใดมาบดบัง และเราก็อาศัยความรู้แจ้งนั้น ฝึกไปเรื่อยๆ เราจึงเป็นผู้มีปัญญาได้ อย่างนั้นใช่ไหมเจ้าคะ

พระพุทธองค์ : ถูกต้องแล้วละพระยาธรรม.. ปัญญาธรรมนั้นมีหลายระดับ แต่ผู้ที่ได้กล่าวหยาบยกมาเป็นตัวอย่างนี้ คือ ผู้ที่มีปัญญาธรรม จนสามารถนำพาตนให้หลุดพ้นได้ และผู้ที่เป็นเช่นนั้นละ จึงเรียกว่าผู้มีปัญญาธรรมแล้วอย่างแท้จริง

ฉะนั้น ก็ดีแล้วที่รู้นิด รู้หน่อย รู้ตั้งใจทำความดี แล้วก็รู้ฝึกฝน แต่นั่นคือความรู้ที่ยังไม่เที่ยงแท้ จึงยังไม่ถือว่าเป็นผู้มีปัญญาธรรมอย่างแท้จริง จึงยังถือว่าเป็นผู้ฝึกฝนปัญญาอยู่ แต่ยังไม่ใช่มผู้มีปัญญาธรรม

ผู้มีปัญญาธรรมอย่างแท้จริง ต้องไม่มีสิ่งใดหลอกได้ ล่อได้ลวงได้ ให้ลุ่มหลงจมอยู่กับสิ่งนั้นอีกต่อไป เปรียบเสมือนผู้มีความฉลาด ย่อมไม่ถูกใครหลอกเอาได้ง่ายๆ หรือไม่ถูกใครหลอกอีกต่อไปเลย ไม่มีกิเลสตัวไหน เรื่องอะไรมาบดบังหลอกให้จิตดวงนั้นเวียนวนตกเป็นทาสของเขาอีก อย่างนั้นละ จึงเรียกว่า เป็นผู้มีปัญญาธรรม

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ให้ลูกได้ทำความเข้าใจ ลูกเข้าใจแล้วเจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 233 **ไม่สุขไม่ทุกข์ในสิ่งที่เป็น**

ในเช้าของวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา..วันนี้ ลูกจะขอเข้าเฝ้าฟังธรรมเรื่องของปัญญาธรรม แต่ว่าลูกสงสัยในเรื่องหนึ่ง ว่าถ้าเกิดเป็นผู้มีปัญญาธรรม จะอยู่กับสิ่งนั้น สิ่งที่มีเหล่านั้นยังไฉนนะเจ้าคะ”

พระยารธรรมเอย.. แล้วลูกนั้นสงสัยว่าอย่างไรเล่า จงกล่าวธรรมนั้นมาเถิด

พระยารธรรม : สาธุเจ้าคะ กราบขอบพระคุณที่ทรงเมตตาเจ้าคะ คือว่าลูกสงสัยว่า บุคคลผู้มีปัญญาธรรมดีแล้ว ท่านจะอยู่กับสิ่งทั้งหลายที่ยังคงมีอยู่ ประกอบอยู่ สิ่งเหล่านั้นที่เป็น รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส หรือว่าเป็นลาภยศ สรรเสริญ เป็นอะไรก็ตามที่ประกอบอยู่ นะเจ้าคะ ท่านจะอยู่กับสิ่งทั้งหลายเหล่านั้นแบบไหน ยังไฉนละเจ้าคะ จึงเรียกว่าเป็นผู้มีปัญญาธรรม นะเจ้าคะ

พระยารธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรม เขาย่อมรู้ และถอดถอนตนออกจากความลุ่มหลงทั้งหมดได้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการลุ่มหลงใน สิ่งที่มี สิ่งที่เจอ สิ่งที่ครอบครอง สิ่งที่เป็นตัวเป็นตนของตน

เขาก็รู้แจ้ง และถอดถอนตนออกจากสิ่งเหล่านั้นได้เสียแล้ว มีก็สมมุติมี มีก็สักแต่ว่ามี แต่สิ่งที่มีทั้งหลายเหล่านั้นไม่ได้มีผลต่อจิตของเขา คือทำให้เศร้าหมอง ห่วงหวังกับสิ่งที่มีต่างๆ ทั้งหลายเหล่านั้น เช่น..

ถ้ามีลาภ ก็จะไม่เอาลาภที่มีนั้นมาครอบงำตน ทำให้ตนต้องเป็นทุกข์ เขาจะจัดสรรลาภที่ได้มา ให้เป็นไปตามความถูกต้อง ความถูกต้องคือไม่สั่งสม ไม่โลภ ไม่ยึดติดเอาไว้ เขาจะเอาสิ่งที่ได้รับมานั้น จัดสรรเพื่อแผ่ แบ่งปัน ทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ ไม่ให้ลาภนั้นครอบงำเขา

หากเขานั้นมียศ เขาก็จะสักแต่ว่ามีเท่านั้น และเขาก็จะเอายศ ที่มีนั้นมาทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม และไม่ยึดถือในยศนั้น ถ้ายศนั้นต้องเสื่อมไป ไม่เอามาแบกเข้า

ไว้จนทำให้ตนเป็นทุกข์ ยศนั้นไม่มีผลต่อจิตใจ เขาแค่เห็นเป็นธรรมดา และจัดสรรไปตามเหตุที่มันพอจะทำได้อย่างถูกต้อง ไม่กระทบต่อจิตใจตน ไม่ปล่อยให้มันเป็นนายของตน และไม่ปล่อยให้มันเป็นนายของผู้อื่น ไม่เอาไปใช้ในทางที่ผิด แต่ใช้ศึ้นอย่างมีประโยชน์ไม่เบียดเบียนใคร

บุคคลผู้มีปัญญา หากเขาได้รับคำสั่งสรรเสริญ เขาก็จะไม่ไปลุ่มหลง หรือหิบบยกเอาคำสั่งสรรเสริญนั้นเข้ามาหนุนกำลังของจิต ให้มีความเย่อหยิ่งจองหองขึ้นมา ให้ยึดดี ถือดีหลงดีขึ้นมา เขาจะสักแต่ว่าได้ยินได้เห็น เป็นธรรมดา ดีแล้วก็รู้ว่าดี ก็รู้เฉยๆ ยังไม่ดีกว่ายังไม่ดี ก็รู้เฉยๆ เขาจะไม่วิ่งวุ่นตามสิ่งต่างๆ ทั้งหลาย

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้ว เขาจะสักแต่ว่าอยู่กับทุกสิ่งทุกอย่าง อยู่ไปตามเหตุของมัน และเอาเหตุที่มันมีมันมาโดยธรรมะจัดสรร คือ เกิดขึ้นตามเหตุของมัน เช่น ได้ลาภมา ก็ไม่ได้ได้มาจากการดิ้นรนชวนขวา ย ต้องมี ต้องได้ คือ มาตามเหตุได้ยศ ได้สรรเสริญได้อะไรก็ตาม มันก็ไม่ได้มาจากการดิ้นรนชวนขวา แต่มันได้มาตามเหตุ

เราเอาสิ่งเหล่านั้นมาทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ ไม่ให้มีผลต่อจิตใจของเรา ไม่ให้มันครอบงำพาเราสร้างกรรมชั่ว และไม่ปฏิเสธมัน บุคคลผู้ปฏิเสธอยู่ นั้นยังถือว่าเป็นผู้ที่ปัญญา ยังไม่ได้รอบในการที่ศึกษาธรรมอย่างแท้จริง

เพราะในความเป็นจริงแล้ว ลาภยศ สรรเสริญ มันเป็นบททดสอบ เป็นสิ่งหลอกล่อหลอกหลวงจิตใจ ของนักปฏิบัติทุกคน เมื่อเราวิ่งหนีมัน จิตใจของเราก็จะไม่มีทางชนะมันได้ เมื่อเราลุ่มหลงมัน จิตใจของเราก็จะชนะมันไม่ได้

แต่บุคคลผู้มีปัญญาดีแล้ว เขาก็จะอยู่กับสิ่งเหล่านี้ แบบที่ไม่ให้สิ่งเหล่านี้ทำอะไร เขาได้อีกนอกจากเอาสิ่งที่ดีที่มีที่เป็นอยู่นั้น ไปทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่สังคม ไม่ให้ครอบงำตนเท่านั้นละ

พระยาธรรม.. จึงเป็นผู้มีปัญญาธรรม

และผู้มีปัญญาธรรม เขาก็อยู่กับสิ่งเหล่านี้ อย่างที่กล่าวมานั้นละ

อยู่อย่างผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ไม่ให้มันครอบงำ ไม่กลัว ไม่วิ่งหนีมัน

และเอาสิ่งสมมุติเหล่านั้น ทำคุณทำประโยชน์

หรือจะเป็นตัวอย่างอีกแบบหนึ่ง คือ การมีร่างกายอยู่ สมมุติว่าถ้าเรารู้แจ้ง หรือเป็นผู้มีปัญญาธรรมแล้ว สำเร็จบรรลุดุธรรมแล้ว แต่ยังคงต้องครองร่างกายนี้อยู่ เขาก็จะอยู่กับร่างกายนี้อย่างผู้มีสติ มีปัญญา ถ้าร่างกายนี้เจ็บป่วย หรือว่าเจอกับเรื่องอะไรก็ตาม เขาก็จะรู้ รู้แจ้ง เพราะจิตเขาโยกเหนือออกจากกาย และไม่มีความยึดติดในกาย รู้ว่า มัน

ก็เป็นธรรมดาของการมีร่างกาย

และร่างกายเขาก็มีเหตุที่จะเป็นไปตามเหตุของกาย

คือ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป

เกิด แก่ เจ็บ และตายเป็นธรรมดา

ถ้ามีร่างกายอยู่ ก็เลยต้องเจอปัญหาต่างๆอยู่ เขาก็จะเห็นเป็นธรรมดาว่า ก็การที่ยังครองกายอยู่ มันก็ต้องคลุกกับกิเลสตัณหา เมื่อคลุกกับกิเลสตัณหา ปัญหามันจะจบลงได้อย่างไรเล่า แต่เขาจะไม่สุขไม่ทุกข์กับสิ่งที่มีเหล่านั้น เพราะว่าเขาไม่ได้ยึดในตัวในตน ยึดในปัญหาสิ่งต่างๆ เหล่านั้น เขาก็จะสักแต่ว่าเห็นเป็นธรรมดา

เขาจะไม่ทุกข์ในกาย และเขาก็จะไม่ทำร้ายกายนี้ด้วย เช่น รู้แล้วเข้าใจแล้ว ไม่ยึดถือในกายแล้ว ก็เลยกินยาฆ่าตัวตายซะ ทำร้ายทำลายธาตุขันธ์นี้ซะ เขาจะไม่ทำเช่นนั้น เพราะเขารู้ดีว่ากายนี้มันจะเสื่อมสลายไปตามเหตุตามกรรมของมัน จิตเราต่างหากไม่ต้องไปยุ่งกับมันแล้ว ปล่อยให้มันใช้ไป เป็นไป ดับไป ไม่ต้องไปทำอะไรมัน และเขาก็จะไม่สุขไม่ทุกข์กับการมีกายหรือว่าไม่มี เขาก็จะอยู่สักแต่ว่าอยู่ นั่นละ

พระยาธรรม.. รวมถึงเมื่อเขารู้แล้วว่ากายก็ไม่ใช่ของตน สิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ก็ไม่ใช่ว่าตัวใช้ตนอย่างแท้จริง เมื่อเขารู้ดีเช่นนี้แล้ว เขายังมีกายอยู่ เขาก็จะใช้กายนั้นไปชี้ทางบอกทาง สร้างสิ่งที่เกิดประโยชน์ไว้กับโลก ไว้กับดวงจิตบุคคลผู้อื่น ทำคุณประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ตามความรู้ความสามารถที่ตนพอจะทำได้ กาย คือ สมบัติชิ้นสุดท้ายที่มีอยู่ และเอาสมบัติที่มีชิ้นนี้ไปทำประโยชน์ดีกว่า ดีกว่าจะมานั่งสุข นั่งทุกข์ นั่งลุ่มหลงยึดติด หรือทำลายมัน เราเอามันทำประโยชน์ แต่เราไม่ต้องสุขไปทุกข์กับมัน

บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้ว เขาจะมีชีวิตอยู่กับสิ่งทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็กรูป รุปรางตน รูปที่เป็นสิ่งของข้าวของที่เป็นรูปธรรมที่มองเห็น จับต้องได้ยึดถือเอาไว้ก็ได้ เขาจะอยู่กับสิ่งเหล่านี้ อย่างผู้มีปัญญาารู้แจ้งเช่นนี้ละ

พระยาธรรม.. อยู่แบบเป็นนายของมัน ไม่เอามันมาทำให้ตนเป็นทุกข์ไม่วิ่งตามมัน เพื่อที่จะไปก่อกรรมโน้นนั่นนี้ และใช้มันให้เกิดประโยชน์อันสูงสุดกับตนและผู้อื่น อย่างนี้ละ ผู้มีปัญญาธรรม ไม่หลงในรส ในกลิ่น ในเสียง สัมผัสต่างๆ

นั่นละ **พระยาธรรม..** ความรู้สึกอันละเอียดอ่อนประณีต ซึ่งมันก่อเกิดมา จากเชื้อแห่งกิเลสทั้งหลาย เขาก็ย่อมรู้ดีแล้วว่าสิ่งต่างๆ ทั้งหลายเหล่านี้ มันเป็นเชื้อแห่งความลุ่มหลงหลอกให้รัก ให้โลก ให้โกรธ ไม่ต้องไปสนใจมัน อยู่กับมันอย่างเป็นทางการเป็นนายของมันใช้สิ่งที่มี ไม่ว่าจะเป็กรูปธรรม นามธรรม จะเป็นแค่สิ่งที่รู้สึกสัมผัสได้ แต่ไม่มีรูปให้มองเห็นจับต้อง

จะเป็นอะไรก็ตาม มันก็ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่หลอก ที่ล่อที่ลวงตนให้หลงอยู่
จมอยู่ ทุกข์อยู่ทั้งนั้นเขาก็จะมีปัญญารู้เท่าทันสิ่งนี้ และอยู่กับสิ่งสมมุติที่มีเหล่านั้นได้ อย่าง
ไม่วิ่งหนีมัน และไม่เอามันมาทำร้ายครอบงำตน และไปทำร้ายผู้อื่น เขาจะอยู่กับทุกสิ่งทุก
อย่างอย่างสมมุติว่า อยู่ก็ได้ ไม่อยู่ก็ได้ มีกับไม่มีมีค่าเสมอเหมือนกัน ไม่มีคุณค่าอะไรทาง
จิตใจ ทั้งแ่งดีแ่งร้ายไม่มีทั้งนั้นล่ะ

สมมุติจัดสรรไปตามเหตุทั้งนั้นล่ะ จนกว่าร่างกายจะดับไป ตามเหตุของมัน แล้ว
เมื่อกายนี้ดับแล้ว เหตุต่างๆ ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับกายก็ดับลง จิตก็จะเห็นสักแต่ว่าเป็น
ปกติธรรมดา เช่นนั้นอย่างนั้นเอง

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้ว เขาก็อยู่กับสิ่งที่ยังมีอยู่ เช่นนี้ล่ะลูก
อยู่อย่างผู้รู้แจ้ง

อยู่อย่างผู้ไม่ถูกหลอกลวงอีก

ไม่มีความลุ่มหลงในสิ่งใดๆ ทั้งหมดทั้งสิ้น

และอยู่อย่างจัดสรรมันให้เป็นไปตามเหตุ โดยไม่วิ่งหนีมัน

อยู่กับมันก็เหมือนไม่อยู่

มีก็เหมือนไม่มี

ไม่มีกับมีก็มีค่าเสมอเหมือนกัน

จิตตนนั้นโยกห่างไกลจากสิ่งเหล่านี้แล้ว

ฉะนั้น ต่อให้อยู่ใกล้ก็ไม่มีอำนาจอะไรต่อจิต อยู่ไกลก็เลยเสมอเหมือนอยู่ใกล้ อยู่
ใกล้ก็เลยเสมอเหมือนอยู่ไกล เลยไม่มีผลอะไรทั้งนั้น อย่างนี้ล่ะ พระยาธรรม..คือผู้มีปัญญา
ธรรมอย่างแท้จริง เขาทำกันเช่นนี้ล่ะ

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ..

พระพุทธองค์เจ้าข้า.. ถ้าอย่างนั้นก็เหมือนที่พระพุทธองค์ตอนมาตรัสรู้ พระองค์
ได้ตรัสรู้สำเร็จแล้ว ก็ยังคงอยู่ในกาย และใช้กายเผยแผ่ธรรมจนผู้อื่นนั้นรู้แจ้งตาม พระองค์
ปล่อยให้กายค่อยๆดับไปตามกาลเวลาตามเหตุของมัน พระองค์ไม่ได้สุขไม่ได้ทุกข์กับสิ่ง
ที่มีในกายนั้น

และมีผู้คนเยอะเยอะมากมายที่เคารพศรัทธาสรรเสริญพระองค์ แต่พระองค์ก็ไม่ได้
เอาสิ่งเหล่านั้น มาทำให้พระองค์มัวหมอง มาทำให้พระองค์เป็นสุขเป็นทุกข์ เพราะ
พระองค์รู้แจ้งและอยู่เหนือมันหมดแล้ว

มีลาภ มียศ มีสิ่งที่ดีงาม ละเอียดประณีตต่างๆ มากมาย เข้ามาถวายกับพระองค์
แต่พระองค์ก็ไม่ได้เอาสิ่งเหล่านั้นมาทำให้พระองค์มัวหมอง เพราะพระองค์รู้แจ้งเข้าใจใน

ทุกสิ่งแล้ว และพระองค์ ก็ยังคงจัดสรรสิ่งที่ได้มาเหล่านั้น ให้เกิดประโยชน์แก่นักบวช ผู้ปฏิบัติธรรมคนทุกข์ยากทั้งหลาย ด้วยความเมตตาให้เกิดประโยชน์กับเขาเหล่านั้น

ถึงแม้ว่าจะมีสิ่งใดเกิดหรือไม่เกิด ก็ไม่ได้มีสุขหรือมีทุกข์ในดวงจิตของพระองค์ เพราะพระพุทธองค์รู้แจ้งแล้ว อย่างนั้นหรือเจ้าคะ ลูกฟังธรรมแล้วลูกก็นึกถึงสภาวะธรรม เช่นนี้นะเจ้าคะ

พระพุทธองค์ : ลูกต้องแล้วละ..พระยาธรรม..และไม่ใช่แต่องค์พระพุทธเจ้านะลูก ที่เป็นเช่นนั้น องค์พระปัจเจกพุทธเจ้า หรือองค์พระอรหันต์เจ้า ก็ล้วนแล้วแต่ทรงสภาวะธรรมเช่นนั้นทั้งนั้นละลูก

ฉะนั้น.. จงฝึกฝนจิตของตนให้อยู่เหนือความหลง หลงในสิ่งที่มี และกลัวที่จะมี หรือไม่มีสิ่งเหล่านี้ ถอดถอนออกให้หมด และอยู่กับทุกสิ่งอย่างมีสติ มีปัญญา จัดสรรจัดการ ทำสิ่งที่มี ให้เกิดประโยชน์ในทางที่ดีให้ได้มากที่สุด จนกว่าจะหมดภาระหน้าที่ของตนคือ ดับจากกายไป

พระยาธรรม : สาธุเจ้าคะ.. เช่น ดังองค์พระพุทธเจ้า ที่พระองค์ได้ปรินิพพาน แล้ว ดับจากกายหายไปแล้ว แต่ว่าศาสนาของพระองค์ยังไม่สิ้นสุดกาลเวลา 5,000 ปี พระองค์ก็เลยยังทรงเมตตาพวกเราอยู่ แต่พระองค์ไม่ได้ทุกข์กับสิ่งที่จะต้องช่วยพวกเรา ซึ่งทางบอกพวกเรา อย่างนั้นหรือเจ้าคะ

พระพุทธองค์ : อย่างนั้นละ.. พระยาธรรม.. ทำก็เหมือนไม่ทำ ไม่ทำก็เหมือนทำ ทำก็ได้ ไม่ทำก็ได้ไม่สุขไม่ทุกข์อะไร แค่มองดูโลก มองดูจักรวาลวิภูสงสาร มองดูดวงจิตทั้งหลาย มองดูให้มันเห็นตามเหตุจัดสรรไปตามเหตุและปัจจัย เช่นนั้นอย่างนั้นละ

พระยาธรรม : ถ้าอย่างนั้นก็แปลว่า ต่อให้หนูเผยแผ่ธรรมได้ ให้ผู้อื่นเขารู้มาก หรือน้อย ก็ไม่มีผลอะไรต่อพระองค์ ถ้าใครจะไปนิพพานได้มากหรือน้อย ในยุคของกึ่งศาสนาหรือว่าคำสอนที่เกิดขึ้นใหม่นี้มากหรือน้อยก็ไม่มีผลอะไร แต่พระพุทธองค์ก็ทรงเมตตา เลยทำตามเหตุ ที่ศาสนา 5,000 ปี ยังไม่สิ้นสุด เท่านั้นเองหรือเจ้าคะ

พระพุทธองค์ : ก็แน่นอนละ..พระยาธรรม.. มีกายก็เหมือนไม่มี ไม่มีแล้วก็ไม่ต่างอะไร

พระยาธรรมเอย.. เผยแผ่ธรรม กับไม่เผยแผ่ ก็เหมือนกัน

ฉะนั้น ก็ทำไปตามเหตุ ตามปัจจัยที่มันเป็นไปนั้นละ แต่มันไม่ได้มีสุขมีทุกข์ ไม่ได้สนใจอะไรกับสิ่งทั้งหลายหรอกลูก จัดสรรไปตามเหตุ ผลของกรรมของดวงจิตทั้งหลาย บุคคลผู้ใดทำดี จนมีผลบุญส่งผลให้พอจะชี้ทาง ก็ชี้ทางไป บุคคลผู้ใดไม่ได้สร้างผลการ

ทำความดีเอาไว้ จึงพึงธรรมไม่รู้เรื่องก็ปล่อยเขาไป ไม่ต้องไปสุขไปทุกข์กับสิ่งที่ทำหรือกลูก เราแค่ทำไปตามเหตุที่ดี ที่สมควรทำ ทำอย่างไม่สุขไม่ทุกข์ นั้นแหละดีแล้ว ลูกเองก็เหมือนกัน มีหน้าที่ทำ ก็ทำไปตามเหตุที่ตนทำได้

ทำให้ดี และไม่ต้องไปสนใจว่าทำแล้ว ต้องเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ น้อมเอาการกระทำของตน กลับมาทำให้ตนเป็นทุกข์ หรือเป็นสุขกับมัน ทำไปเฉยๆ นี่ละทุกอย่างมันเป็นไปตามการกระทำของดวงจิตทั้งหลายในวิภังค์สารนี้ ในโลกในจักรวาลใดๆ ก็ตาม ก็ย่อมเป็นไปตามเหตุ ที่บุคคล หรือดวงจิตต่างๆ ทั้งหลายนั้นได้ก่อได้ทำ

ฉะนั้น เราก็แค่ยื่นอีกหนึ่งหนทาง ทางเลือกอีกหนึ่งทาง ให้กับดวงจิตผู้ต้องการเดินตามเท่านั้น จะมากจะน้อยขึ้นอยู่กับดวงจิตต่างๆ ทั้งหลาย เขาจะพากันทำ พากันชวนชวนอย่างไร ทำให้รู้ให้เห็นเป็นธรรมดาเช่นนี้แหละ..พระยาธรรม

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธรองค์ที่ทรงเมตตาชี้ทางสว่าง จนลูกนั้นเข้าใจ รู้แจ้งตามความเป็นจริงในทุกอย่างแล้วละเจ้าค่ะ ในธรรมที่พระองค์ทรงชี้ให้ ชี้บอกให้ลูกได้เห็นนะเจ้าค่ะ เข้าใจแล้วเจ้าค่ะวันนี้ ลูกขอกราบลาก่อนนะเจ้าค่ะ ไว้โอกาสหน้าลูกจะมาเฝ้าฟังธรรมใหม่อีก เจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 234 **กายเคลื่อนแต่จิตไม่เคลื่อน**

ในเช้าของวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธรูปบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ท่านเพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธรูปองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธรูปองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ข้าแต่องค์พระพุทธรูปบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา.. วันนี้ ลูกจะขอเฝ้าฟังธรรมจากพระพุทธรูปองค์เรื่องของปัญญาแห่งธรรม นะเจ้าคะ บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้วนั้น เขาจะเป็นแบบไหนยังไงหรือเจ้าคะ ในแบบของวันนี้ ที่ท่านจะหยิบยกตัวอย่างมาแสดงธรรมให้ลูกฟังนะเจ้าคะ”

พระพุทธรูป : ดีแล้วละ พระยาธรรม.. ถ้าอย่างนั้นก็จงตั้งใจฟัง

พระยาธรรมเอ๋ย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้วนั้น เขาย่อมรักษาจิตของตนให้สงบ ให้สว่างและมีกลิ่นของความสงบสว่างนั้น เป็นดวงแก้วครอบจิตของเขา เขาจะทรงสภาวะธรรมไว้เช่นนั้นอยู่ตลอดเวลา

เมื่อมีเชื้อแห่งกิเลสหรือว่าตัณหา มีปัญหาเรื่องอะไรก็ตามกระทบเข้ามา เขาก็จะเหมือนผู้ที่มีภูมิคุ้มกัน ไม่ให้วิ่งวุ่นกับปัญหาเหล่านั้น เขาจะเหมือนผู้ที่มีดวงแก้วดวงธรรมมีพลังแห่งแสงสว่างส่องสว่างเจิดจ้า ให้เขานั่งอยู่ในเกราะแก้ว มองออกไปสู่สิ่งที่มันเกิดขึ้นต่างๆ เหล่านั้น และจะมองเห็นสิ่งเหล่านั้นได้อย่างชัดเจน เขาจะรู้ว่าเรื่องนั้นมาทิศทางนั้นเพราะอะไร เรื่องโน้นกำลังเข้ามาจะสอบเราเรื่องอะไร

เขาจะรักษาจิตของตนให้ทรงอยู่ในอารมณ์ความสงบ ไม่วิ่งวุ่นไม่ว้าวุ่น ไม่สนใจกับสิ่งภายนอก เมื่อเขาเดินทางไปไหนๆ พลังจิตพลังความรู้แจ้งของจิตนั้น ก็จะสว่างเจิดจ้าในดวงจิตของเขา

เขาจะไปเจอกับอะไรที่ดีที่ไม่ดี เจอในที่ไหนๆ เรื่องอะไรก็ตาม เขาก็จะยังทรงสภาวะธรรมอยู่ในดวงแก้วนั้น สักว่าเห็นสิ่งทั้งหลายเป็นธรรมดา รู้ทะลุแจ่มแจ้งในเหตุที่มีที่เกิด ในที่ตรงนั้น ตรงโน้น ในทุกที่เหล่านั้น ในทุกเรื่องเหล่านั้น เขาก็จะเห็นเป็นธรรมดาเหมือนคนที่มีแสงสว่างอยู่กับตน แม้จะเจอความมืด ตนก็ไม่รู้สึกว่ามีมืด และมองเห็นทุกอย่างในความมืดนั้น และไม่เอาสิ่งต่างๆ ที่มองเห็นนั้น เข้ามาพัวพัน เข้ามากระทบถึง

ตัวของเราเลย

สักแต่ได้เห็น เดินผ่านไป

จิตของเขาจะทรงอยู่ในดวงแก้วดวงธรรมสว่างไสว

เขาจะอยู่ในทุกที่ เหมือนว่าอยู่ในที่เดียว

เขาไปที่ไหน ก็เหมือนไม่ได้ไป ไม่ได้ไปกับไปก็มีค่าเหมือนกัน

เขาจะทำอะไรก็ตาม เหมือนไม่ได้ทำ หากไม่ทำกับทำมันก็เหมือนกัน เพราะเขานั้นสักแต่ทำสักแต่ไป ตามเหตุปัจจัยอันสมควรเท่านั้น แต่เขาไม่ใช่ไป ไปเพราะจิตใจว่าวุ่น เพราะว่ามีวุ่นตามความว่าวุ่นของจิตของใจ ไม่ใช่แบบนั้น

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้ว เขาย่อมรู้รักษาจิตแห่งตนไว้เช่นนี้ละ

เขาจะดูดวงจิตของเขาให้สะอาดผ่องใส

เขาจะดูอารมณ์ของจิตให้สงบสว่างเจิดจ้า

เขาจะไม่วิ่งวุ่นตามสิ่งปรุงแต่งต่างๆทั้งหลาย ของกิเลสและตัณหา

เขาจะรู้เท่าทันกับสิ่งต่างๆ ทั้งหลายเหล่านั้น

เขาจะทรงอารมณ์ไว้เช่นนี้ได้ ทรงอารมณ์ไว้เช่นนี้ตลอด

อย่างนี้ละ..พระยาธรรม ที่เรียกว่าเป็นผู้มีปัญญา

พระยาธรรม : สาธุเจ้าค่ะ พระพุทธองค์ได้ทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ให้ลูกได้ฟัง ทำให้ลูกได้นึกถึงสภาวะธรรมอันหนึ่ง คือ เมื่อวานนี้เจ้าค่ะ ลูกไปจุดธูปจุดเทียนไว้หน้าพระเคี้ยวแล้วลูกก็มองดูควันธูป ควันเทียน เปลวไฟ ที่อยู่บนเทียน มันก็ไหวไปไหวมาไม่เคยหยุดนิ่งสักทีเลย

ควันธูปก็พุ่ง เดี่ยวควันก็ไปซ้าย เดี่ยวควันก็ไปขวา เดี่ยวก็ไปหน้าไปหลัง ควันมันก็พุ่งอยู่ตลอดเวลา มันไม่มีการหยุดนิ่งเลย ก็เลยทำให้ลูกเกิดสภาวะธรรม ธรรมะในใจขึ้นมาว่า สิ่งนี้คือ พระพุทธองค์กำลังสอน ให้เรารู้ว่าจิตของเราที่ยังมีเชื้อกิเลสตัณหาปนเปื้อนอยู่ มันก็เป็นอย่างนี้ละ

เหมือนควันธูป หรือเปลวเทียนพวกนี้ ที่มันไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่เคยหยุดนิ่ง เดี่ยวก็วิ่งวุ่นไปทางโน้น วิ่งวุ่นไปทางนี้ วิ่งทั้งกาย วิ่งทั้งจิต จิตปรุงแต่ง คิดฟุ้งซ่านอยู่ตลอดเวลา เดี่ยวก็จะทำสิ่งนั้น เดี่ยวก็จะทำสิ่งนี้ วุ่นวายนักหนา ทำสิ่งหนึ่งไม่จบก็จะทำอีกสิ่งหนึ่งละ วุ่นวายอยู่อย่างนั้นหาความสงบไม่ได้ เหมือนควันธูปเปลวเทียนพวกนี้ละ ที่มันไม่ยอมหยุดนิ่งเลย จนกว่าเชื้อของมันหมดไหม้จนหมด มันถึงจะหยุดนิ่ง เหมือนกันกับจิตของคนเราเลยที่มันว่าวุ่นไปมา

ฉะนั้น ในความเป็นจริง เทียนก็ไม่มี รูปก็ไม่มี สิ่งที่มีมันมีขึ้นมา เพราะว่ามันสมมุติ มีขึ้นมาให้เกิดเป็นเชื้อให้มันไหม้ได้ ให้มันมีควัน ให้มันอยู่อย่างนั้นเฉยๆ แต่ในความเป็นจริง รูปไม่มี เทียนไม่มี สิ่งที่มีนั่นคือความว่างเปล่า มันไม่มีอะไรเลย จิตของเราก็พลอยวิ้งวุ่น ประจวบ คัดเรื่องนั้นจบคิดเรื่องนี้ต่อ สับสนวุ่นวาย เพราะจิตของเรานั้น มีเชื้อกิเลสตัณหา นี้เอง เลยพาให้เราว่าวุ่นอยู่อย่างนั้น ไม่นิ่งไม่สงบสักที

สิ่งที่เราควรทำ ก็คือควรจะจับความว่าง ความไม่มีต่างหาก เหมือนที่เรามองเห็น ควันรูป เปลวเทียน ที่มีวิ้งไปวิ้งมา เห็นรูปเห็นเทียนที่มันเป็นเชื้อปักอยู่ตรงนี้

เราเป็นผู้ดูต่างหาก เราจึงเป็นผู้มองดูเฉยๆ มองดูว่า ความจริงแล้ว เทียนไม่มี ควันเทียนก็ไม่มี ควันรูปก็ไม่มี เปลวเทียนก็ไม่มี เรามองให้เห็น ความว่างในควันรูป เปลวเทียนเหล่านั้น เราจับความว่างเข้าไว้ เราอย่าไปวิ้งตามสิ่งเหล่านั้น

เหมือนใจของเราที่มันคอยว่าวุ่น วิ้งวุ่นวายกับสิ่งที่ต้องทำอย่างนั้น จะทำอย่างนี้ อยากทำอย่างโน้น จะไปที่โน้น อยากไปที่นั่น

ความอยาก ความคิดปรุงแต่งสิ่งที่มีมันอยู่ในตัวของเรา เราจึงมองเห็นมันเป็น ธรรมดา มองเห็นว่าสิ่งเหล่านั้นไม่มีอยู่จริง ที่มีมันมีเพราะมีเชื้อพาให้มันว่าวุ่นอย่างนั้น เราไม่ต้องไปวิ้งตามมัน

เราดูแค่ที่จิตของเรา ดูให้มันว่าง มองเห็นความว่างอย่างเดียว ไปที่โน้นก็ไม่มี ไป ที่นั่นก็ไม่มี จะทำสิ่งนั้นหรือไม่ทำก็ไม่มี ทุกอย่างไม่มี ว่างเปล่า แล้วเราก็จับคลื่นพลังของ ความว่างนั้นเข้าไว้

จนหนุกเกิดเป็นดวงแก้วสว่างในจิต แล้วก็นิ่ง เลยน่ะเจ้าคะ เหมือนคล้ายคลึงกัน กับว่า จิตของเรานั้นสว่างอยู่ในความไม่มี จิตนิ่งไม่เห็นว่าวุ่นตามเรื่องต่างๆ เหมือนที่เรา คิด เราปรุงแต่งเลยเจ้าคะ แล้วพอดูจากนั้นไปอีก หนุกก็เลยเกิดสภาวะธรรมขึ้นมาอีกว่า แล้วถ้าอย่างนั้นเราก็ต้องนั่งนิ่งอยู่ตรงนี้หรือ ทรงอารมณ์ไว้ตรงนี้หรือ ไม่ต้องเดินไปไหน ไม่ต้องทำอะไรใช้มัย ถ้าเราเดินไป หรือเราทำ มันจะเป็นจิตปรุงแต่งใช้มัย เราต้องอยู่ตรงนี้ เฉยๆ เลยใช้มัย

มันก็เกิดสภาวะธรรมเป็นปัญญาธรรม ขึ้นมาอีกว่า การที่เราจะทรงจิตของเราให้อยู่นิ่งๆ และเราจะไม่ทำอะไรเลยนั้น มันก็ไม่ถูกต้อง แต่เราต้องทรงสภาวะจิตของเราไม่ ให้ว่าวุ่น ประจวบกับสิ่งภายนอกที่จะทำ จิตเราต้องทรงพลังอยู่ในความไม่มี ความสว่างไสว ความนิ่ง ความสงบ แต่เราก็จะเคลื่อนไหว ทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ไปตามเหตุปัจจัยอันสมควร ทำก็เหมือนไม่ทำ ไม่ทำก็เหมือนทำ ให้มันมีค่าเสมอเหมือนกัน

ถ้าหากว่าเรามีเหตุจะต้องเดินทางไปตรงโน้นตรงนี้ มันก็ต้องไป ไปด้วยความสงบ ไม่ใช่ไปเพราะความอยากไป ไปเพราะความดิ้นรนชวนวาย ความฟุ้งซ่าน ไม่ใช่ไปเพราะสิ่งเหล่านั้น เราต้องไป ไปก็แค่สักว่าไป เราไม่ไปก็ได้ ไปก็ได้ ไปก็สงบไม่ปรุงแต่งอะไร และเราก็ไปทำหน้าที่ ก็คือ การไปแผ่เมตตาบ้าง ไปในทิศทางตรงโน้นตรงนี้ ที่เรามีเหตุที่จะทำ ในสิ่งนั้นสิ่งนี้ที่มีเหตุผล แต่ไม่ใช่จิตของเราปรุงไปก่อน แล้วเราวิ่งตามการปรุงแต่งนั้น เราไปด้วยพลังสมาธิ ไปด้วยความมีปัญญา ไปด้วยเหตุด้วยผลไม่ใช่ไปตามกิเลส จิตใจเราไม่ว้าวุ่น

ที่นี้ หนูก็คิดแบบนี้ พออยู่ๆ หนูก็ลุกขึ้นมา แล้วก็เดินทาง แต่ในขณะที่เดินทาง หนูเห็นว่าพลังจิตที่ทรงพลังเอาไว้มัน ขยายเป็นวงกว้างกว้างมาก กว้างจนมันคลุมโลกใบนี้ได้เลยเจ้าคะ เหมือนกับว่าความสงบของเรานั้นนะ มันคลุมโลกไปได้

เราไปยืนอยู่จุดไหน เราก็รู้สึกเหมือนเราก็อยู่ที่เดิม

เราไปกับไม่ไป ก็รู้สึกเหมือนเดิม

เราจะทำอะไรหรือไม่ทำ ก็เหมือนเดิม

จิตของเราสว่าง วงกว้างที่สว่างจากจิตของเราครอบโลกเข้าไว้ เหมือนที่เรา นั้น ขยับตัวไปอยู่มุมใดของโลก ก็ไม่มีความแตกต่างอะไรกันเลย เราแค่สักแต่ว่าโยกไปตรงนั้น ตรงนี้ เพื่อปลดปล่อยช่วยเหลือจิตวิญญาณต่างๆ แผ่เมตตาเอาพลังความสงบของเราไป ปรียบภาพปรับภูมิ ไปช่วยเหลือดวงจิตต่างๆ ในที่นั้นที่นี้ ให้ก่อเกิดความสุข ความเจริญ ให้ อุดมสมบูรณ์ด้วยพลังธรรม อย่างนั้นนะเจ้าคะ รู้สึกเช่นนั้นเลย

พอลูกกลับมาถึงที่วัด ลูกก็เลยเข้าใจว่า การที่ไปโดยธรรมะจัดสรร ทำโดยธรรมะ จัดสรรทำโดยปราศจากเชื้อกิเลสตัณหา ทำไปโดยไม่ใช้จิตปรุงแต่ง มันเป็นอย่างนี้เอง

การไม่ทำอะไรเลย นั่นไม่ถือเป็นผู้มีปัญญา เป็นการยึดติดไปในอีกรูปแบบหนึ่ง การที่ปล่อยให้จิตใจของตนวุ่นวุ่นทั้งที่อยู่กับที่ แต่ใจก็ไม่อยู่กับที่ไปต่างที่ใจก็ยิ่งเตลิดเข้าไปใหญ่ แบบนั้นก็ถือว่าไม่มีปัญญา มีแต่เชื้อกิเลสพาเราทำ ทำไปก็จะเจอแต่ความวุ่นวาย ความทุกข์ทั้งนั้น แต่ถ้าเราไม่ต้องไปสนใจอะไรทั้งหมด เราดูจิตของเราให้มีพลัง ขยับเคลื่อนไปด้วยพลัง

จิตอยู่เหนือทุกอย่าง เราก็จะสามารถที่จะมีคลื่นพลังดูแลจิตให้สงบเสมอ ผู้อื่นที่เราเดินทางผ่านไป เขาก็จะได้รับคลื่นสงบจากเรา เขาก็มีความสุขไปด้วยพลังบุญของเรา โดยที่เราไม่ต้องทำอะไรก็ตาม พลังจากบุญของจิตที่เราสงบนั้นก็สามารถส่งบุญให้กับคนอื่นได้ด้วย

ฉะนั้น เราจึงควรรักษาจิต ดูความว่างในจิต ไม่ต้องไปปรุงแต่งวิ่งวุ่นตามเชื้อกิเลสต่างๆ แล้ว มันเกิดสภาวะธรรมเช่นนี้ นะเจ้าคะ ก็เลยทำให้หนูได้รู้และเข้าใจ

พอวันนี้ หนูได้ฟังพระพุทธเจ้าแสดงธรรม ยกตัวอย่าง ผู้มีปัญญาธรรม ให้หนูฟัง ก็เลยทำให้หนูนึกถึงเรื่องนี้ขึ้นมาเจ้าคะ คงจะมีสภาวะธรรมคล้ายๆ แบบนี้ ใช่หรือเปล่าเจ้าคะ เพียงแต่ว่าหนูยังไม่สามารถทรงอารมณ์นี้ไว้ตลอดเวลาได้ แต่มันเป็นแบบนี้ใช่ไหมเจ้าคะ

พระยารธรรมเอย.. ก็เป็นเช่นนั้น อย่างนั้นล่ะลูก เราต้องฝึก ฝึกให้จิตของเราไปแตะอารมณ์ตรงนั้น เข้าใจสภาวะธรรมเช่นนั้น จนจิตของเรามีคลื่นที่นิ่ง ที่สงบ จนจิตของเราสว่างเจิดจ้า มีดวงธรรมครอบจิตและตัวของเรายู่เสมอ เราต้องฝึกอารมณ์ตรงนั้น ให้มันทรงตลอดเวลา เมื่อนั้นล่ะ จึงจะถือว่าเป็นผู้มีปัญญา รู้แจ้งอย่างแท้จริง

ตั้งธรรม หรือสภาวะธรรมที่ลูกได้กล่าวมานั้น ก็ถือว่าเป็นเหตุ เป็นสิ่งหนึ่ง ที่ทำให้ลูกได้แตกฉานในธรรมโดยอาศัยแค่วันรูป เปลวเทียน ทำให้ลูกมองเห็นความจริง ที่ควรเอาจิตของตนไปอยู่ตรงที่ความว่าง เพราะสิ่งที่มีอยู่ เพราะมีเชื้ออยู่เท่านั้น จนทำให้ลูกเกิดสภาวะธรรมทรงอารมณ์นี้ไว้ได้หลายชั่วโมง แม้จะขยับเคลื่อนไหวแล้วก็ยังมีพลังตรงนี้คลุมจิตเอาไว้อยู่

ฝึกอย่างนั้นล่ะ ไปเรื่อยๆ ก็จะเป็นผู้มีปัญญาธรรม ผู้ทรงฌาน ทรงพลังธรรมที่สว่างไสว ชนะกิเลสตัณหาทั้งปวง

พระยารธรรม : สาธุเจ้าคะ.. กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาเจ้าคะ
สาธุ

ตอนที่ 235 **ไม่หลงในตน**

ในเช้าของวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์
ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบขอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูล
ถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา.. วันนี้ ลูกจะขอเฝ้า
ทูลถามพระองค์ว่า บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้วนั้น เขาจะอยู่กับความเป็นทิพย์ คุณวิเศษ
ที่เขาได้รับมาเมื่อได้ปฏิบัติ หรือได้สิ่งนั้นมาอย่างไรละเจ้าคะ เขาจะได้เป็นผู้ไม่หลงในโลก
ทิพย์ หลงในคุณวิเศษที่ตนได้รับ หลงในสิ่งที่ตนประสบพบเจอ เกิดขึ้นในตนที่ตนมีอยู่นะ
เจ้าคะ ขอพระพุทธองค์โปรดทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ให้ลูกได้ฟัง ทำความเข้าใจด้วยเถิด
เจ้าคะ”

พระพุทธองค์ : ดีแล้วละ พระยาธรรม.. ถ้าอย่างนั้นลูกก็ลองเล่า กล่าวธรรมใน
สิ่งที่ลูกเดินมา ดูว่าลูกนั้นเดินทางมาแบบไหน เหตุใดมีความเป็นทิพย์ที่สูง สูงถึงการเฝ้า
ฟังธรรมได้ การเข้าใจสภาวะธรรมต่างๆ การรู้แจ้งในธรรม แต่ลูกก็ยังสามารถ เอาตนออก
จากความยึดตัวยึดตน ว่าตนเป็นใคร ว่าตนมีคุณสมบัติพิเศษอะไร ว่าตนดีอย่างไร

ลูกยังสามารถที่จะถอดถอนตนออกจากความหลงเหล่านี้ได้ เพราะอะไร ลูกจึง
กล่าวธรรมนั้นมาก่อนเถิด แล้วค่อยฟังธรรมต่อไป ว่าต้องทำแบบไหน ยังไง

พระยาธรรม : สาธุเจ้าคะ.. ก่อนอื่นลูกก็เชื่อว่า การเดินทางของชีวิตลูกนั้น
ถูกลิขิตมาจาก พระพุทธองค์ เพื่อเป็นแบบอย่างของดวงจิตต่างๆ ที่จะศึกษาธรรม เพื่อที่
จะเข้าถึงความหลุดพ้น

แต่ชีวิตที่ลูกผ่านพ้นมาได้ ไม่เกิดความลุ่มหลงในทุกวันนี้ มันเริ่มมาจากการที่ลูก
นั้น คิดว่าถ้าเราทำอะไรสักสิ่งหนึ่งแล้ว เราต้องทำสิ่งนั้นให้ดี และดีที่สุด

เมื่อเป็นนักบวช เราก็ต้องเป็นนักบวชที่ดี ดีที่สุด เท่าที่พลังกำลังความรู้ ความ
สามารถของเราจะทำได้ ถ้าเราจะต้องเผยแผ่ธรรม เราก็ต้องเป็นผู้มีปัญญาธรรมอย่าง
แท้จริง จึงค่อยเผยแผ่ให้กับผู้อื่น

ลูกคิดว่าอะไรที่เป็นหน้าที่ของตน ตนต้องมอบกายถวายชีวิต เพื่อที่จะทำสิ่งนั้น
โดยที่ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเลย ลูกได้มอบกายถวายชีวิตกับพระพุทธองค์ และ

น้อมทำตามทุกสิ่งทุกอย่างที่ถูกต้อง แม้ตนต้องลำบากก็ตาม

แล้วมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำให้สำเร็จ โดยไม่ได้นึกถึงตน จะทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สำเร็จไปตามหน้าที่ แม้ว่าสิ่งนั้นต้องทำเพื่อคนอื่นที่ไม่รู้จักกันเลยก็ตาม หรือคนใกล้ตัวก็ตาม ทำเพื่อใครก็ได้ ขอให้เป็นที่ที่ทำแล้วประสบความสำเร็จ ก็จะทำ ตัดตัวตนของเราทิ้งไป ตัดประโยชน์ของเราทิ้งไป เรานึกถึงแค่จะทำยังไงก็ได้ ขอให้ความสำเร็จนั้นก่อเกิด

ก็เลยทำให้เราหลุดจากความลุ่มหลงว่า ตนดี ตนเก่ง ตนรู้แล้ว เข้าใจแล้ว ตนวิเศษกว่าผู้อื่นก็เลยทำให้ลืมสิ่งเหล่านี้ไปเลยนะเจ้าคะ

และสิ่งที่ยังคิดอยู่ ก็คือ หน้าที่ของเรายังไม่ถึงจุดเป้าหมาย คือ การประกาศธรรมจนสำเร็จและตัวเราเองก็ยังคงดีไม่พอ ตราบใดที่หน้าที่ยังไม่สำเร็จ แปลว่า ต้องดี ต้องเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นๆ ขึ้นกว่านี้ ต้องรู้แจ้งกว่านี้ สว่างกว่านี้ ดีขึ้นกว่านี้ เข้มแข็งกว่านี้ อดทนกว่านี้

คิดแต่อยู่อย่างนี้นะเจ้าคะ ก็เลยทำให้ลืมไปเลย ว่าตนมีคุณสมบัติพิเศษอะไร ตนดีอะไร หรือไม่ต้องไปฝึกอะไรอีกแล้ว เพราะดีอยู่แล้ว อะไรแบบนี้เจ้าคะ มันก็เลยไม่มี

มันก็เลย มีแต่เป้าหมายที่จะต้องไป แล้วไปยังไม่ถึง แปลว่าเรายังดีไม่ถึงที่สุด หรือว่าทำยังไม่จบกิจของตน ที่เกิดมาเพื่อจะต้องทำแบบนี้เจ้าคะ ก็เลยทำไปเรื่อยๆ โดยไม่มี ความลุ่มหลงอะไร

อย่างเรื่องสภาวะโลกทิพย์ หรือว่า ธรรมะต่างๆ เราก็ต้องตรวจ ต้องตรองดูด้วยปัญญาของเราว่า ถ้าเป็นพระพุทธรูปเจ้าจริงๆ ท่านจะสอนเราแบบนี้มั้ย หรือว่าเป็นพญามาร เป็นคลื่นของใครกันแน่พระพุทธรูปเจ้าองค์จริง หรือองค์ไม่จริง เราต้องตรวจด้วยปัญญาอย่างชัดเจน

บางทีพระพุทธรูปเจ้าองค์จริงสอนเราอยู่ เราก็ถึงเลสงสัยว่าใช่ไม่ใช่ เป็นสภาวะธรรม หลอกมัยเป็นพญามารมาหลอกเราหรือเปล่า

พอเราตรองดูดีๆ ทุกสิ่งที่สอนมา ถูกต้องตามหลักธรรม ปราศจากเชื้อกิเลสตัณหา ก็ทำให้เรารู้ว่า เส้นทางแห่งพุทธะเท่านั้น ที่จะสามารถสอนให้เราอยู่เหนือกิเลสได้ ถ้าเป็นพญามารเขาจะต้องมีสิ่งปรุงแต่งต่างๆ แอบแฝงอยู่ในนั้น

ทำใจให้บริสุทธิ์ เราย่อมพบกับพระพุทธรูปเจ้าองค์จริง ถ้าจิตใจเรามีความหลงปุปพญามารก็จะฉุดเราไปสู่ความหลงทันที มีความโลภ ความอยาก ความยึดต่างๆ เขาก็จะฉุดเราไปทันที

ฉันมาด้วยความบริสุทธิ์ใจ ทำทุกอย่างด้วยความบริสุทธิ์ใจ ปราศจากความอยากได้ อยากมี อยากเป็น ปราศจากความยึดดี ถือดีใดๆ ทั้งหมด

สิ่งที่ฉันมา ฉันทำนี้ เพื่อประสบการณ์ความสำเร็จ ในการเผยแพร่ธรรมเท่านั้น ไม่ได้หวังลาภ หวังยศ หวังสรรเสริญ ต่างๆ ทั้งหมดทั้งสิ้น แต่ถ้ามันเป็นหน้าที่ ฉันก็จะทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และไม่ยึดหน้าที่เหล่านั้นด้วย

ฉะนั้น จิตฉันมาบริสุทธิ์ ใครจะทำดีทำชั่ว จะหลอกจะล่ออะไร จะว่าอะไร ก็เรื่องของเขาดั่งมั่นจิตไว้ที่ความบริสุทธิ์เท่านั้นก็พอ แบบนี้นะเจ้าคะ หนูเลยไม่ถูกพญามารหลอกไปได้ หนูก็เลยเข้าถึงความไม่ลุ่มหลงในความเป็นเรา ในสิ่งที่เรามีเราเป็น ยึดในตัวในอรรถาในคุณวิเศษต่างๆ นะเจ้าคะ

พระพุทธองค์ : ดีแล้วละ พระยาธรรม.. การเดินทางเข้าสู่พระนิพพานนะลูก จุดมุ่งหมายเดียวก็คือปราศจากเชื้อกิเลสและตัณหา สิ่งใดที่ทำไปแล้ว ต่อให้จะดีขนาดไหน ก็ตาม ถ้ายังมีความหลงครอบอยู่ แปลว่ายังไม่ถูกต้องลูก สิ่งใดก็ตาม ที่ทำไปแล้วปราศจากความหลงด้วย และทำไปตามเหตุปัจจัย ทำตามธรรมะจัดสรร ทำไปโดยไม่มีตัวมีตน ทำตามเหตุใดๆ สิ่งนั้นย่อมเป็นสิ่งที่ดี ที่ถูกต้อง

ฉะนั้น ลูกเอ๋ย.. เมื่อเราเกิดความเป็นทิพย์ เราก็จงอย่าหลงในความเป็นทิพย์ที่มีหลงยึดว่าตนดีแล้ว เห็นแล้ว มีคุณสมบัติพิเศษกว่าผู้อื่น

ลูกเอ๋ย.. เมื่อตนนั้นได้รับสิ่งที่ดีที่เกิดขึ้นกับตน เช่น ตนนั้นสามารถที่จะเข้าฌานได้ ก็อย่าหลงในฌาน หลงยึดตัวยึดตนว่าตนได้สิ่งนั้นแล้ว ตนดีกว่าผู้อื่น วิเศษกว่าผู้อื่น

เมื่อมีสิ่งที่ดีๆ เกิดขึ้นกับตน เช่น ในนิมิต เห็นองค์พระพุทธเจ้าเสด็จลงมาเอาดอกบัวมาให้ก็อย่าหลงว่าองค์พระพุทธเจ้าเสด็จมาให้ดอกบัวแก่ฉันเลยนะอย่าหลงลูก จงพิจารณาให้ดีก่อน เหตุใดท่านจึงประทานดอกบัวกับเรา เป็นพระพุทธเจ้าจริงหรือเปล่า หรือว่าเป็นสภาวะธรรมหลอกให้เรานั้นหลงยึดหลงดีใจ นี้กว่าตนดีแล้ว เป็นเพราะอะไรหาเหตุให้เจอ และต่อเมื่อเจอกับเหตุที่แท้จริง คือ การประทานจากองค์พุทธเจ้าอย่างแท้จริง ก็ยังไม่ควรยึด ไม่ควรลุ่มหลง ควรที่จะสักแต่ว่าเห็น สักแต่ว่ารู้แล้วก็วางไป ไม่ใช่เห็นแล้วก็มายึดว่า ตนดีแล้ว สำเร็จแล้ว แล้วก็มาหลงอยู่กับตนว่าตนดีกว่าผู้อื่น ผู้อื่นดีไม่เท่าตน อย่างนั้นไม่ถูกต้อง

ลูกเอ๋ย.. การประพฤติปฏิบัติธรรม จะนำพาให้ลูกเจอกับหลายสิ่งหลายอย่างที่ดีๆ ที่ทำให้ลูกนั้นมีกำลังใจในการปฏิบัติ แต่ไม่ใช่เอาสิ่งที่ดีนั้นมายึดติดเป็นอรรถาลุ่มหลง มีหลายสิ่ง ที่จะทำให้ลูกเห็นตามความเป็นจริง แต่เห็นเพื่อใช้เป็นปัญญาถอดถอนกิเลส เห็นเพื่อพิสูจน์ได้ด้วยตัวของลูกเอง แต่ไม่ใช่เอาสิ่งที่เห็นเหล่านั้นมาเป็นอรรถา มาเพิ่มความหลงในตัวในตนมากเพิ่มขึ้น ไม่ใช่อย่างนั้นลูก

ทุกสิ่งและทุกอย่าง มีสิ่งที่ดีเพื่อให้ให้นำมาถอดถอน เช่น การมีปัญญา ปัญญาก็นำมาถอดถอนกิเลสไม่ใช่ไปยึดว่าตนเกิดปัญญาธรรมแล้ว ดีแล้วดีกว่าคนอื่น ไม่ใช่แบบนั้น

เมื่อตนเกิดมานสมาธิ ก็เพื่อให้มีกำลังของจิตไปถอดถอนกิเลส แต่ไม่ใช่มายึดว่าตนมีมานแล้วอย่างนั้น เมื่อตนเห็นความเป็นทิพย์ เห็นอดีต เห็นอนาคต เห็นภพเห็นชาติ การเวียนว่ายตายเกิด รู้สวรรค์ รู้นรก ไม่ใช่ให้มายึดในตัวเห็นตัวรู้นั้น แต่ให้ลูกมองเห็นวิถีสงสารการเวียนว่ายตายเกิด และถอดถอนจิตของตน ให้ออกจากทุกข์เหล่านั้น การปฏิบัติไปเรื่อยๆ ชัดเกลาจิตของตนไปเรื่อยๆ อาจมีสภาวะธรรมต่างๆ มากมายเกิดขึ้น แต่จงทำจิตของตนให้บริสุทธิ์ บริสุทธิ์แบบไหนนั้นหรือ บริสุทธิ์โดยปราศจากความหลงใหล หลงในตัวของตน หลงในสิ่งที่ได้มาไม่ว่าจะเป็นคุณสมบัติพิเศษอะไรก็ตาม ห้ามหลงในสิ่งเหล่านั้น

จุดมุ่งหมายเดียว ก็คือ ตนนั้นต้องรักษาจิตให้ปราศจากเชื้อกิเลสตัณหา นำพาจิตของตนเข้าสู่นิพพานให้ได้ ไม่ใช่ไปหลงกับสิ่งที่ได้มาเพื่อใช้เป็นเครื่องอาศัยในการไปนิพพาน ไม่ใช่แบบนั้น

บุคคลผู้มีความเป็นทิพย์แล้ว ไม่ได้แปลว่าดีแล้ว

บุคคลผู้เข้ามานได้แล้ว ไม่ได้แปลว่าดีแล้ว

บุคคลผู้ที่มีปัญญาเห็นในธรรมแล้ว ไม่ได้แปลว่าดีแล้ว

บุคคลผู้ที่ดีแล้ว คือ ผู้ที่ปราศจากกิเลส ตัณหา สำเร็จบรรลุดุธรรมเข้าสู่พระนิพพานได้แล้วต่างหาก จึงแปลว่าเป็นผู้ดีแล้ว

ฉะนั้น เมื่อได้ความวิเศษมานิดๆ หน่อยๆ ก็อย่าเพิ่งไปหลงกับมันนะลูก ความหลงนั้นละ จะชักจูงนำพาให้ลูกตกต่ำไปสู่จุดที่ไม่ดี เช่น ดังพระเทวทัต ก็สามารถมีฤทธิ์มีเดชสามารถหายตัวเดินอากาศได้ ทำให้เกิดเหตุที่เป็นฤทธิ์ขึ้นมา สามารถทำได้เหมือนกัน พระเทวทัต ก็มีคุณสมบัติพิเศษสินะ แล้วทำไมเล่า จึงลงไปอยู่ในอเวจีได้

ลูกเอ๋ย.. พวกคน หรือว่าดวงจิตที่บำเพ็ญจนได้คุณวิเศษ แล้วเกิดความลุ่มหลงเอาไปทำในสิ่งที่ไม่ดี ทำร้ายผู้อื่น เกิดฤทธิ์เกิดเดชแล้วเอาไปสร้างเวรสร้างกรรมทำสิ่งไม่ดี ก็มีเยอะแยะมากมายจึงต้องตกนรกมากมาย ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดมากมาย

ฉะนั้น ไม่ได้แปลว่า เมื่อเกิดคุณสมบัติที่วิเศษในตนแล้ว เราจะเป็นผู้วิเศษ จะดี

พระยารธรรมเอ๋ย.. บุคคลผู้ที่มีปัญญาแล้ว เขาย่อมอยู่กับสิ่งที่ได้มา โดยมีความรู้แจ้งเสมอว่าเราจะอาศัยสิ่งทั้งหลายเหล่านี้เพื่อไปให้ถึงนิพพาน แต่ไม่ใช่ ยึดติดลุ่มหลง

สร้างอรรถาจากสิ่งที่ได้มาเหมือนเช่นเดียวกันกับลูกนั้นละ ที่รู้ ที่เห็น ที่เข้าใจ แต่ก็ยังคงต้องทำตนให้เข้าใจให้มากยิ่งขึ้นๆ ขึ้นไป ทำให้ถึงนิพพานเมื่อไรแล้ว นั้นละ ตนดีแล้ว ดีแบบไม่ถือดีด้วยซ้ำไปเมื่อถึงจุดตรงนั้น

ทำอย่างนั้นละ **พระยาธรรม..**ถือว่าเป็นผู้มีปัญญาธรรม ไม่มีอะไรล่อหลอกหลวง เราได้อีกสิ่งดีงามในโลก ก็ทำให้หลงไม่ได้

ออกบวชประพฤติปฏิบัติ มีคุณสมบัติพิเศษ ก็ไม่ได้ลุ่มหลง เจอสิ่งละเอียดประณีต ก็ไม่ได้ลุ่มหลง ไม่หลงทั้งโลก ไม่หลงทั้งสิ่งที่มีอยู่ในทางธรรม ที่มันจะเข้ามาเพิ่มอรรถาให้กับตัวเรา ความยึดดีถือดี ไม่มี ความลุ่มหลงในสิ่งที่เรียกว่าดีนั้น ไม่มี นั้นละจึงเป็น ผู้มีปัญญาธรรม

พระยาธรรมเอย.. ทางโลกมีสิ่งลุ่มหลงมากมาย แต่มันเป็นการหลอกล่อแบบหยาบ เราต้องรู้เท่าทันมัน ทางธรรมก็มีสิ่งที่ทำให้ลุ่มหลงมากมายเหมือนกันลูก หลงยึดว่าตนดีแล้ว เป็นนักบวชนักปฏิบัติดี เป็นผู้มีคุณสมบัติ บวชมานานหลายพรรษามีผู้คนมาราบไห้อ้อมมากมาย ตนได้สร้างสิ่งนั้นทำสิ่งนี้เยอะแยะมากมาย ตนวิเศษแล้ว หลงว่าตนเทศน์ธรรมะ ได้เข้าใจในธรรมได้ ตนดีแล้ว

สิ่งเหล่านี้ คือความหลง หลงที่นิ่มนวล หลงที่ละเอียดประณีต ที่ลูกอาจรู้ไม่เท่าทันก็ได้ ความหลงแบบหยาบ ความหลงอย่างละเอียดประณีต ก็ไม่ต่างกัน หากว่ามันเป็นความหลง

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้ว เขาย่อมรู้แจ้งดีเช่นนี้ละลูก โลกไม่หลง ธรรมไม่หลง ปราศจากจากความหลง ทำทุกอย่างตามเหตุปัจจัย ไม่ยึดเอาเป็นตัวเป็นตนของตน มีความเป็นทิพย์ ก็ใช้ความเป็นทิพย์นั้นแหละฝึกปัญญาที่แท้จริงของตน มีฌาน ก็ใช้ฌานนั้นแหละมาฝึกจิตตนให้อยู่เหนือกิเลส ให้มีปัญญายิ่งๆ ขึ้นไป จนกว่าจะชนะกิเลสตัณหา อย่างนั้นละ

พระยาธรรม.. จึงถือว่า เป็นผู้มีปัญญาธรรม เป็นผู้อยู่เหนือคุณสมบัติพิเศษที่ได้รับมา เป็นผู้ดับอรรถา เข้าสู่นิพพานได้ลูก

พระยาธรรม : สาธุเจ้าคะ ลูกเข้าใจแล้วเจ้าคะ..

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ให้ลูกได้ทำความเข้าใจ

มากขึ้นจากที่เข้าใจเดิมอยู่

เข้าใจแล้วเจ้าค่ะ ว่าเราต้องอาศัยความบริสุทธิ์ใจ ปราศจากความลุ่มหลง อตตาทัวตนทั้งหลายทั้งปวงเพื่อเข้าสู่พระนิพพาน ไม่ยึดดีไม่ยึดชั่ว ไม่หลงในความละเอียด หรือความประณีตของสิ่งทั้งหลาย เราจึงสามารถบรรลุธรรมเข้าถึงนิพพาน เป็นผู้มีปัญญาธรรมอย่างแท้จริงได้เจ้าค่ะ

สาธุ

ตอนที่ 236 **รู้เท่าทันกิเลสตัณหา**

ในเช้าของวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ณ พุทธอุทยานภูสวรรค์

ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อองค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่าน เพื่อเฝ้าฟังธรรม.. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าได้กราบนอบน้อมเข้าเฝ้าต่อพระพุทธองค์ท่านแล้ว จึงได้เฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ท่านไปดังนี้ว่า...

“ข้าแต่องค์พระพุทธบิดา องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าขา..วันนี้ ลูกจะขอเฝ้าฟังธรรมของผู้มีปัญญาธรรมในแบบต่อไปนะเจ้าคะ เพื่อที่จะนำไปเป็นแบบอย่างในการฝึกฝนปัญญา ขอพระพุทธองค์โปรดทรงเมตตาแสดงธรรมให้ลูกได้ฟังด้วยเจ้าคะ”

พระพุทธองค์ : ดีแล้วละ พระยาธรรมเอย ถ้าอย่างนั้นก็จงตั้งใจฟัง ปรับจิตปรับใจของตนให้สงบ วางจิตว่างไว้ในตัวของตน ทำให้มันโล่ง ให้มันสบาย ผ่อนคลายทั้งร่างกาย และจิตใจให้มันพร้อมเสียก่อน แล้วจึงค่อยพิจารณาตาม

พระยาธรรมเอย.. บุคคลผู้ที่มีปัญญาธรรมแล้วนั้น เขาย่อมเป็นผู้ รู้จักเอาชนะความรู้สึกของตนรู้จักเอาชนะใจตน

พระยาธรรมเอย.. เขาจะอยู่อย่างผู้มีสติ มีปัญญา เขาจะดูเหตุที่เกิดเหตุที่ดับ ทั้งความรู้สึก หรือว่าเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมต่างๆ ก็ตาม เขาจะดูเหตุของมัน แล้วก็ทำอะไรในสิ่งที่มันดี ที่มันถูกต้อง

ดวงจิตผู้มีปัญญาธรรม

จิตนั้นก็สว่างไสว สว่าง สว่างมากพอ

มีกำลัง มีพลังมากพอ ที่จะอยู่เหนือความรู้สึก

อยู่เหนือความต้องการภายนอก

อยู่เหนือมัน โดยการควบคุมมัน ให้เป็นไปตามที่ตนหรือดวงจิต จะจัดสรรให้มันเป็นไป จะไม่วิ่งวุ่นตามกระแสคลื่นสภาวะธรรม ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ จิตที่ปรุงแต่งต่างๆ จะไม่เป็นเช่นนั้นเลย เช่นเดียวกันกับคำโบราณว่า เมื่อเอาชนะใจตนได้ ก็ชนะทุกสิ่งบนโลกได้ เช่นนั้นละ

พระยาธรรม.. จิตสว่างไสวมีแสงสว่างและมีพลังพอ ที่จะไม่ฟังใจ ใจจะคอยรับสัญญาณมาจากกายอีกทีหนึ่ง ซึ่งกายนั้นก็ก่อเกิด เป็นไปตามกิเลสตัณหา จิตผู้มีปัญญา

ธรรม เขาย่อมสว่างไสว

เมื่อร่างกาย คือกองกิเลส มันรับรู้สภาวะธรรม เรื่องนั้นบ้างเรื่องโน้นบ้าง เรื่องสุขบ้างทุกข์บ้าง ความอยาก ความยึด ความลุ่มหลงต่างๆ

เมื่อมันรับเอาความรู้สึกเหล่านี้ ที่มันครอบกาย ที่มันเป็นกิเลสเป็นตัณหา ส่งผ่านใจเพื่อที่จะส่งมาให้จิตของเรารับรู้กับมันไปด้วย ให้จิตนั้นวิ่งวุ่นตามมันไปด้วย

จิตผู้มีปัญหา ก็จะรู้เท่าทันแล้ว ว่าตอนนี้ใจของเรา กำลังเชื่อมต่อความรู้สึกสุขทุกข์ ความอยาก ความไม่อยาก ความลุ่มหลง กำลังเชื่อมต่อเอาเชื้อแห่งกิเลสตัณหาเข้ามา ทำให้ดวงจิตของตน ว้าวุ่น วิ่งวุ่นตาม ทำให้ดวงจิตของตน ต้องมีความรู้สึกสุขบ้างทุกข์บ้าง อยากได้อะไรอยากมีอยากเป็น ดิ้นรนขวนขวาย เผชิญกับปัญหาใดๆ ก็น้อมเอาเข้ามา ส่งมาให้จิตต้องพลอยทุกข์เพราะมัน

จิตที่มึนปัญหาก็จะทรงแสงสว่างเจิดจ้า รู้แจ้งอยู่ในจิตดวงนั้น และมีปัญญาตามรู้ใจ หนอใจปรุงแต่งไปตามเชื้อ ว้าวุ่นไปตามเหตุภายนอก ตามเชื้อกิเลสและตัณหา

ทีนี้ เมื่อมีอะไรส่งผ่านมาทางใจ เพื่อมากระทบที่จิต จิตที่สว่างไสวแล้ว ก็จะมองเห็นเหตุที่มา ทิศทางที่มา เชื้อที่มา อย่างชัดเจนแล้ว แล้วมันจะเข้ามาอยู่กับเราในลักษณะแบบ นิ่มนวลอ่อนโยน หลอกलोให้เราตายใจ รู้ทันแล้ว มันจะเข้ามากกระทบเรา ด้วยความรุนแรง ด้วยสิ่งที่หยาบ ที่กระทบเข้ามาอย่างแรง เพื่อที่จะทำให้เราเป็นทุกข์เพราะมัน จิตที่สว่างไสวรู้เท่าทันเหตุทั้งหมด

ที่มันวิ่งวุ่นอยู่ในความคิด การปรุงแต่ง ของร่างกายเรา ของกิเลสตัณหาในตัวเรา ที่สมมุติว่าเป็นเราในกายนั้น ที่ไม่ใช่เราอย่างแท้จริง จิตที่สว่างไสวเขาจะรู้เท่าทัน เช่นนี้ละ

พระยารธรรม.. แล้วสิ่งที่กิเลสสั่ง คือกายนี้ กองกิเลสกองนี้ สั่งให้ต้องการอย่างนั้น ต้องได้อย่างนี้ ต้องเป็นอย่างนั้น เขาก็ไม่ทำตามหรอกลูก เพราะ..

ดวงจิตเป็นผู้รู้แจ้งสว่างไสวแล้ว

ใจทำหน้าที่เชื่อมต่อ

จิตรู้เท่าทัน ก็เลยเอาชนะใจ

เอาชนะความรู้สึกเหล่านั้นได้

จนทำให้จิตดวงนั้นเป็นผู้เหนือทุกสิ่งทุกอย่างบนโลก

ชนะใจตนได้ ก็เลยชนะคนทั้งโลกได้

กว่าเราจะชนะใจตนได้ เราต้องเป็นดวงจิต ที่รู้แจ้ง ที่สว่างไสว มีสติ มีปัญญามีกำลังของจิตมากพอ เราจึงสามารถแยกใจ แยกกาย ออกจากตัวเรา คือดวงจิต เราจึงจะสามารถเอาชนะ และอยู่เหนือสิ่งเหล่านั้นได้

แต่ก็เชื่อว่าเราจะมายึดติดแต่เฉพาะตัวดวงจิต แล้วก็ทิ้งให้กายนั้น เป็นแบบไหนก็ช่างมัน ข้าวปลาไม่กิน ไม่ดำรงชีวิตได้อย่างคนปกติเขา ก็ไม่ใช่ว่าอย่างนั้น

แต่จิตผู้ทรงพลังของธรรม ผู้สว่างไสวแล้วนั้น เขาก็จะสามารถเป็นผู้คุมเกม คุม และดูแลไปตามเหตุปัจจัย ที่ควรจะดูแลจัดสรร ไอ้กองกิเลสนี้ คือร่างกายนี้ ให้มันเป็นไปตามธรรมะจัดสรร ให้มันเป็นไปตามสิ่งที่ถูกที่ควร ที่พอดี พองาม ที่ไม่เบียดเบียนตน เบียดเบียนผู้อื่น ที่ไม่ต้องไปวิ่งสุขวิ่งทุกข์ ประุ่งแต่งกับมัน เขาไม่ต้องรับฟังทุกอย่าง ที่ใจส่งมาให้ เขาแค่รู้เท่าทันความรู้สึกต่างๆ แล้วจัดสรรไปตามเหตุ ดวงจิตของผู้ที่มีปัญญาธรรมแล้ว เขาจะรู้แจ้งเช่นนี้ล่ะ

พระยาธรรม.. เขาจะรู้ และสามารถแบ่งแยกเชื้อแห่งกิเลสตัณหา คือร่างกายนี้ ออกจากตัวของเขาได้โดยสิ้นเชิง แต่เขาแค่จัดสรรให้มันอยู่ไป เป็นทาสของเขาไปทำงานไป ทำตามสิ่งที่เขาต้องการ เขาไม่ทุกข์กับมันอีกแล้ว กองกิเลส กองทุกข์นี้

เมื่อใจที่ส่งสัญญาณเข้ามาหาจิต จิตก็รู้แล้วว่าใจนี้เขาไม่ได้เป็นมิตรกับเราเสมอไป เขาก็ฟัง กิเลส แล้วก็เชื่อมต่อมาให้จิตของเรารับรู้ เข้าใจเรื่องนั้นเรื่องนี้ แต่ถ้าเราไม่รู้ไม่เท่าทัน เราก็จะถูกอำนาจแห่งกิเลสตัณหา อำนาจของใจ ของร่างกายครอบงำ

ถ้าเราไม่รู้ไม่เท่าทัน ร่างกายคือกองกิเลส สั่งให้เราทำยังไง คิดยังไง ไปไหน ทำอะไร ดีหรือชั่ว สุขหรือทุกข์

เราผู้ซึ่งเป็นดวงจิต ก็นี้ก็ยึด ว่า เขานั้น คือตัวของเรา

ใจนี้ คือใจของเรา กายนี้ คือกายของเรา

จิตก็เลย ตกเป็นทาสของกิเลสตัณหา

คือกองแห่งความทุกข์

คือร่างกายนี้ ตกเป็นทาสของใจ

ที่สั่งให้เราทำอะไรก็ได้ ตามที่กิเลสมันสั่งมาอีกทีหนึ่ง

ที่นี้เราก็เลยตกเป็นทาสของมัน ถูกมันครอบเอาไว้

ให้เวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จักจบสิ้น

บุคคลผู้มีปัญญาธรรมแล้วเขาย่อมเข้าใจเช่นนี้ล่ะ **พระยาธรรม..** เพราะว่าจิตนั้น สว่างไสว มีพลังมากพอที่จะแบ่งแยก และมองเห็นอย่างชัดเจนในเรื่องของความรู้สึกในเรื่องของกิเลสตัณหา สิ่งที่เราต้องวิ่งตามมัน

บุคคลผู้มีปัญญา รู้แจ้งเช่นนี้แล้ว จึงเป็นผู้ชนะใจตน จึงเป็นผู้ชนะคนทั้งโลก เพราะไม่มีใครทำให้เขาเป็นทุกข์ได้อีกแล้ว แม้แต่ร่างกายตัวของเขา ความรู้สึกใดๆ ภายนอก ก็ไม่สามารถส่งความทุกข์เข้าไปถึงจิตใจของเขา ครอบงำเขาได้อีกแล้ว เขาก็เลยเป็นผู้รู้แจ้ง

อยู่เหนือความรู้สึกสุขทุกข์ อยู่เหนือกาย เหนือกิเลส เหนือตัณหา เหนือใจตนเอง

และดำรงชีวิตอยู่ บนความมีสติปัญญา บนเส้นทางความถูกต้อง จัดสรรทุกอย่าง ให้มันเป็นไปตามเหตุ ที่ตั้งงามอันสมควร จนกว่าจะสลาย หรือว่าก้อนกิเลสที่เป็นร่างกาย นั้นมันจะเปื่อยจะเน่าไป ศัตรูของเราได้ตายลงแล้ว

กองกิเลส ที่หลอกกว่าเราคือเขา เขาคือเรา บัดนี้เรารู้จักมันแล้ว คนที่ พาให้เราเกิด พาให้เราตายพาให้เราเวียนว่าย ร่างกายนี้เน่ามันตายไปจากเราแล้ว เราอยู่เหนือมันแล้ว ความรู้สึกที่เชื่อมต่อกายมาสู่จิต คือใจของเรานั้น มันก็เลยไม่มีแล้ว เพราะว่าเราได้มี ปัญญาแห่งธรรมได้เป็นผู้รู้แจ้ง มีกำลังของจิตที่จะล้มเลิกไอ้พวกกองกิเลส ที่หลอกหลวงเรา ให้หลงอยู่กับมัน เป็นล้านปีล้านชาติ

บัดนี้ เราเอาชนะมันได้แล้ว ใจของเราไม่มีอีกต่อไป

จิตของเราสว่างไสว กายและจิต ไม่เกี่ยวข้องกัน ใจสลายดับสูญไป

ดวงจิตดวงนั้นจบกิจ สลายทุกอย่างได้ด้วยพลังแห่งจิต

จิตดวงนั้น จึงเป็นอิสระอยู่เหนือทุกสิ่ง

จึงเป็นผู้ชนะคนทั้งโลก และชนะโลกได้ด้วย เพราะไม่ต้องมาเวียนว่ายตายเกิด สุขทุกข์เป็นไปตามโลกอีกต่อไป เช่นนี้แหละ

พระยารธรรม.. บุคคลผู้มีปัญญาธรรม เขาจะมีสภาวะธรรมเป็นอย่างไรละ เป็นผู้รู้แจ้ง เห็นชัด เข้าใจตามความเป็นจริง อยู่เหนือสรรพสิ่ง ชนะใจตน และกายตนดวงจิตเป็นผู้มีอิสระจากความทุกข์ทั้งปวง อยู่นี้ละ

พระยารธรรม : สาธุเจ้าค่ะ

กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแสดงธรรมนี้ ให้ลูกได้ฟัง และนำไปประพฤติปฏิบัติตามเจ้าค่ะ ลูกได้ฟังก็พอทำความเข้าใจแล้วว่า ผู้มีปัญญานั้น สามารถมีปัญญาอย่างแจ่มแจ้ง รู้ทะลุ ในทุกสิ่งทุกอย่างที่แอบหลอกหลวงเรา จนเป็นผู้มีชัยชนะอย่างแท้จริง มีปัญญาที่สามารถดับการเกิดแห่งตนได้

เข้าใจแล้วเจ้าค่ะ กราบขอบพระคุณพระพุทธองค์ที่ทรงเมตตาแนะเจ้าค่ะ

สาธุ

รายนามผู้พิมพ์หนังสือพุทธธรรมสำหรับนักบวช เล่ม 15

1. แม่ชีมลฤดี ปาเส	2,500 บาท
2. ด.ช.ธนพัฒน์ นาคหงษ์ฤดี	2,500 บาท
3. ปู่ชีวกโกมารภัจจ์	25,000 บาท
4. คุณวิบูลย์จันทร์ แสงดงหาญ	2,500 บาท
5. คุณวิชาญ จำนงนิตย์	2,500 บาท
6. นางสาวชัชญา ณ์ธฐชฎานนท์	2,500 บาท
7. เด็กหญิงเพชรนภา นาคหงษ์ฤดี	2,500 บาท
8. คุณณาลดา อมรวศินกุล	2,500 บาท
9. แม่ชีบุญ แม่ชีเมตตา และครอบครัว	2,500 บาท
10. คุณสรรค์ไชย อมรวศินกุล คุณใหม่ อมรวศินกุล	2,500 บาท
11. คุณกมลนิตย์ อมรวศินกุล	2,500 บาท
12. คุณพัสวีย์ เตมียาเวส	2,500 บาท
13. คุณชาญชิต อมรวศินกุล	2,500 บาท
14. แม่ชีอภิญญา	2,500 บาท
15. นายชัยรัตน์ ปรัสพันธ์ และครอบครัว อุทิศให้พ่อสัมฤทธิ์ แม่โกศล ปรัสพันธ์	2,500 บาท
16. น.ส.ขวัญฤดี นายสมภาพ นางสุบิน น.ส.นฤทัย น.ส.สุมาพร ชัยชนะ นายสติเฟ่น ไมเคิ้ล คาร์โดซ่า	2,500 บาท
17. คุณอภิญญา ตีอินทร์ และครอบครัว	500 บาท
18. คุณณัฐาพร พูลสวัสดิ์ และครอบครัว	100 บาท
19. คุณธนกร สนธิรักษ์ และครอบครัว	100 บาท
20. คุณวราสิริ สืบวงศ์สุวรรณ และครอบครัว	100 บาท
21. คุณชนิดา โอซารส และครอบครัว	200 บาท
22. คุณสุภาพร หนูคงแก้ว	200 บาท
23. นางฐานิตา สระสีดา และครอบครัว	500 บาท
24. นายพลวัฒน์ ครูททิน และภรรยา	500 บาท

25. คุณพัชราภรณ์ จ.พะเยา และครอบครัว	500 บาท
26. คุณณภัทร สระสีดา และครอบครัว	1,000 บาท
27. คุณแจ่มจันทร์ สระสีดา และครอบครัว	2,000 บาท
28. คุณสุพิน กำอ่วน และครอบครัว	100 บาท
29. คุณกัญญาภัค ครุฑทิติน และครอบครัว	300 บาท
30. นายพวงเพชร กลิ่นสอน	100 บาท
31. พ.อ.สนาม นางนงลักษณ์ น.ส.นพิษฐ์ น.ส.สุวิชญา อ่ำทอง	2,500 บาท
32. แม่ชีสมร ศรีสุวรรณ	500 บาท
33. คุณสุดจิตต์ มั่นพลศรี	500 บาท
34. นายชัยภัทร อัจฉะอ	2,550 บาท
35. คุณบัณฑิต สมสุวรรณ พร้อมครอบครัว	2,500 บาท

หนังสือพุทธธรรมสำหรับนักบวช เผยแพร่โดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

99 ม.9 ต.ชุมพลบุรี อ.ชุมพลบุรี จ.สุรินทร์ 32190

โทร/ไลน์ 087-945-4622 เฟซบุ๊ก : สอนธรรมิกราช สุรินทร์ ,

มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์

ร่วมบุญเผยแผ่ธรรม ธ.กรุงไทย สาขาสตึก ชื่อบัญชี แม่ชีกชพร นาคหงษ์ฤดี

เลขบัญชี 330-0-54568-4

